

دانشگاه تهران

دانشکده علوم اجتماعی

مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس

بسته تحصیلات تکمیلی

Program: Master of Art (MA) and PhD degrees

رشته جمعیت‌شناسی

Major: Demography

(۱) مشخصات کلی رشته

تعریف رشته

جمعیت‌شناسی عبارت است از علم مطالعه جمعیت‌های انسانی، از نظر اندازه، ترکیب و توزیع، که از طریق عوامل و مؤلفه‌های اصلی دموگرافیک، شامل زادوولد، مرگ‌ومیر و مهاجرت، تغییر می‌کند. این سه مؤلفه موضوعات اصلی و هسته اصلی جمعیت‌شناسی هستند، که به طور مشترک کار ثبات یا تغییر جمعیت را به عهده دارند. افزون بر این، وضعیت و تغییرات این مؤلفه‌ها دارای پی‌آمدهای جمعیتی، اجتماعی و اقتصادی هستند که همواره مورد توجه حوزه‌های پژوهشی علوم اجتماعی و سیاست‌گذاری اجتماعی - اقتصادی بوده است. بنابراین به بیان دیگر می‌توان گفت که جمعیت‌شناسی مطالعه علمی، توصیف و تحلیل آماری ترکیب و حرکات جمعیت‌های انسانی، بررسی سیاست‌های جمعیتی و روابط متقابلی است که بین پدیده‌های جمعیتی و عوامل اقتصادی - اجتماعی و زیستی وجود دارد.

ترکیب جمعیت ممکن است از طریق ویژگی‌های اساسی جمعیتی - سن، جنس، و ... و یا ویژگی‌های اجتماعی و اقتصادی مانند قومیت، مذهب، زبان، تحصیلات، شغل، درآمد و ثروت توصیف شود. توزیع جمعیت را می‌توان در سطوح مختلف (محلی، منطقه‌ای، ملی، جهانی) تعریف کرد. جمعیت‌شناسان از این تعریف فراتر رفته و روابط گسترده‌تری را در رابطه با علم جمعیت ترسیم میکنند و برای تحلیل این روابط از مطالعات و نظریه‌های سایر علوم مانند جامعه‌شناسی، اقتصاد، آمار، تاریخ، علوم سیاسی، مردم‌شناسی، روانشناسی، بهداشت عمومی، زیست‌شناسی، مطالعات اقلیمی و زیست محیطی بهره می‌برند. متقابلاً یافته‌های علمی و تحقیقاتی جمعیت‌شناسی برای درک مشکلات اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و شناسایی راه‌حل‌های ممکن برای این مشکلات بسیار مفید است. جمعیت‌شناسان در بخش‌های مختلفی مشغول به کار هستند از جمله: برنامه‌ریزی اجتماعی، پژوهش‌های علمی در رابطه با کسب‌وکار، پیش‌بینی‌های بیمه‌ای، کار تجزیه و تحلیل بازار، توسعه اقتصادی و غیره. آنها در سطوح و به میزان‌های گسترده - ای به شرکت‌های خصوصی و سازمان‌های دولتی در سطوح محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی خدمات پژوهشی، برنامه‌ریزی و مشاوره در سیاست‌گذاری ارائه می‌دهند. در رشته جمعیت‌شناسی نیز مانند سایر رشته‌های علمی ضرورت دارد که برنامه‌های آموزشی موجود در کشور در راستای تغییر جهت‌گیری مطالعات جمعیتی و شرایط جدید به نحوی که بتواند پاسخگوی نیازهای جامعه و اولویت‌های پژوهشی نوظهور کنونی و آتی باشد، اصلاح و بازنگری گردد. در همین راستا گروه جمعیت‌شناسی دانشگاه تهران اقدام به ارزیابی و بازنگری محتوای برنامه‌های درسی در دوره‌های تحصیلات تکمیلی جمعیت‌شناسی نموده است.

هدف رشته

پدیده‌های جمعیتی - تولد، مرگ، ازدواج، طلاق، مهاجرت و ... هرچند که خصلتی کمی و آماری دارند ولی به‌شدت ریشه در ساختارها و بنیادهای فرهنگی و اجتماعی جوامع و متقابلاً اثرات

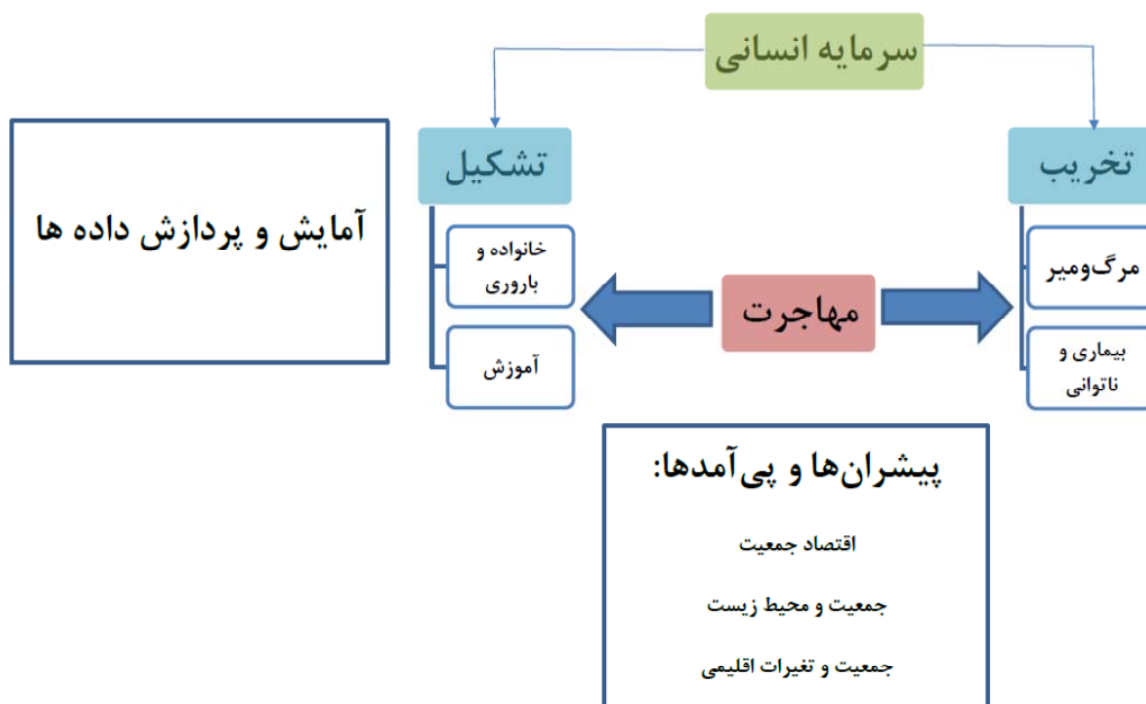
عمیقی بر چنین جنبه‌هایی از هستی اجتماعی ملل دارند. به بیان دیگر، پدیده‌های جمعیتی از طرفی تحت تاثیر بسیاری از شرایط، علل و روندهای اجتماعی و فرهنگی در جامعه قرار می‌گیرند، و از طرف دیگر بر پدیده‌ها و ساختارهای اجتماعی جوامع بی‌تاثیر نیستند. بر همین اساس گردآوری آمار و ارقام و انتشار آن‌ها در سطح وسیع و گسترده، تنها زمانی از نظر علمی و کاربردی مفید و سودمند است که تجزیه و تحلیل شده و روابط و همبستگی میان آن‌ها مورد بحث و دقت نظر و در سیاستگذاری‌ها به کار بسته شود. کار جمعیت‌شناس توصیف مجموعه‌های انسانی با هدف دستیابی به قوانین جمعیت است که این امر با مطالعه ساختمان و حرکات جمعیت‌های انسانی و روابط متقابلی که میان پدیده‌های جمعیتی و عوامل اقتصادی-اجتماعی و بیولوژیک وجود دارد، میسر می‌شود.

هدف اصلی در برنامه آموزشی و پژوهشی دوره‌های تحصیلات تکمیلی گروه جمعیت‌شناسی، ارتقای دانش و توسعه مطالعات از طریق انتقال مهارت‌های آموزشی و پژوهشی به دانشجویان این دوره است. همانطور که در چارچوب زیر نشان داده شده است، در هسته اصلی اهداف دوره و براساس برنامه پژوهشی ۵ ساله گروه جمعیت‌شناسی، سرمایه انسانی قرار دارد. در واقع با هدف قرار دادن موضوع سرمایه انسانی، دانشجویان این رشته از طریق دروس و سرفصل‌هایی که در ادامه خواهد آمد، مهارت فهم و درک چگونگی شکل‌گیری و تخریب سرمایه انسانی را در طول تغییرات فرایندهای جمعیتی خواهند آموخت. این هدف برای اجتناب از آموختن برای آموختن، که تبدیل به یک معضل بزرگ دوره‌های تحصیلات تکمیلی شده، تعیین شده است. با این رویکرد، فعالیت‌های گروه در این دوره به دو دسته کلی تقسیم می‌شود. اولین بخش به انتقال مهارت‌های پژوهشی، خصوصاً آشنایی دانشجویان با داده‌ها، آماده‌سازی برای تحلیل، شیوه‌های پردازش آن و روش‌های تحلیل داده‌ها اختصاص دارد. در دومین بخش موضوعات و دروس جمعیت‌شناسی در دو دسته عوامل تشکیل سرمایه انسانی، شامل ازدواج، خانواده و باروری و آموزش و عوامل تضعیف و تخریب آن شامل مرگومیر و بیماری قرار می‌گیرند.

سرمایه انسانی در دنیای امروز منبع تجدیدپذیر برای توسعه دانش و فن‌آوری و از این طریق تولید درآمد است و شناخت و برنامه‌ریزی مبتنی بر شناخت علمی آن کمک زیادی به قرارگرفتن در مسیر توسعه و رشد اقتصادی می‌کند. براساس مدل بالا نقش رشته جمعیت‌شناسی شناخت علمی عوامل توسعه سرمایه انسانی و موانع آن یا عوامل تخریب سرمایه انسانی تعیین شده و بنابراین هدف غایی تولید فارغ‌التحصیلان مسلط به این فرایند و فعال در سیاست‌گذاری‌های توسعه انسانی است.

جمعیت‌شناسی امروزه در روشن ساختن وضعیت اقتصادی و اجتماعی جوامع نقشی مؤثر ایفا نموده و با پیش‌بینی‌های خود راهی را که اجتماعات بشری در آینده نزدیک خواهند پیمود، شناسایی و از این طریق هموار می‌سازد. به طور خلاصه، اهداف جمعیت‌شناسی را می‌توان در مواردی چون: شناخت و آگاهی در خصوص ساخت و حالات جمعیت در بخش مورد مطالعه،

توصیف کامل گذشته جمعیت در یک منطقه و توزیع آن در بخش‌های مختلف، پژوهش در روندهای جمعیتی و رابطه آن با جنبه‌های مختلف سازمان اجتماعی یک منطقه و آینده‌نگری و پیش‌بینی جمعیت، فهرست کرد.

نمودار چارچوب هدف‌گذاری شده در برنامه آموزشی - پژوهشی گروه جمعیت‌شناسی

ضرورت و اهمیت رشته

پرداختن به جمعیت و مسائل مرتبط به آن به‌خاطر مقتضیات و شرایط جهانی طی سال‌های اخیر اهمیتی اساسی یافته است. این نقش و اهمیت، به‌طور پیوسته در علوم اجتماعی افزایش می‌یابد به طوری که امروزه جمعیت‌شناسی به صورت یکی از رشته‌های کاربردی در تمام کشورهای دنیا مورد توجه قرار گرفته است. اهمیت یافتن جمعیت‌شناسی و به تبع آن گسترش مطالعات جمعیتی در دهه‌های اخیر به دلایلی چون: پیشرفت علم آمار و انجام سرشماری‌ها و مطالعات آماری جمعیت در کشورهای جهان، اهمیت و نقش فزاینده پدیده‌های جمعیتی در زندگی اقتصادی و اجتماعی انسان معاصر، محوریت یافتن جمعیت و مسائل مرتبط با آن در بررسی‌های اقتصادی و برنامه‌ریزی‌های ملی و منطقه‌ای و نقش جمعیت‌شناسی و روش‌های تحلیل آن در آینده‌نگری و پیش‌بینی‌های جمعیتی از طریق شناخت منطقی تحولات و دگرگونی‌های جمعیت توانسته است نقش موثری در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی-اجتماعی ایفا کند و همین خود روز به روز بر اهمیت و اعتبار این رشته در میان مجموعه علوم اجتماعی می‌افزاید.

نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان این رشته عمدتاً در مراکز مختلف آموزشی، تحقیقاتی و سیاست‌گذاری و اجرائی از جمله مراکز آموزش عالی، آموزش و پرورش، مرکز آمار ایران، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، سازمان ثبت احوال، وزارت بهداشت، به انجام تدریس دروس جمعیتی، مطالعات و تحقیقات و یا امور سیاست‌گذاری و اجرائی مشغول به کار می‌شوند.

طول دوره و شکل نظام

طول دوره های کارشناسی ارشد و دکتری بر اساس آیین نامه های آموزشی، به ترتیب چهار و هشت نیمسال تحصیلی است. نظام این دوره ها آموزشی- پژوهشی است که به شرح این طرح انجام می‌شود. تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی ارشد، ۲۸ واحد است که ۲۴ واحد درسی و ۴ واحد طرح تحقیق و پایان نامه است. تعداد واحدهای درسی دوره دکتری، ۳۶ واحد است که ۱۸ واحد درسی و ۱۸ واحد رساله را شامل می‌شود.

شرایط پذیرش دانشجو

شرایط پذیرش دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته جمعیت‌شناسی کاملاً مطابق آئین‌نامه پذیرش دانشجو در دانشگاه تهران است. داوطلبان دوره کارشناسی ارشد این رشته با دارا بودن شرایط عمومی دوره کارشناسی ارشد از بین فارغ‌التحصیلان دوره‌های مختلف کارشناسی انتخاب خواهند شد. داوطلبان دوره دکتری نیز از طریق آزمون ورودی سراسری به دانشگاه معرفی شده و پس از برگزاری آزمون تخصصی و مصاحبه شفاهی پذیرفته می‌شوند. شیوه دیگر پذیرش دانشجوی تحصیلات تکمیلی، از طریق استعداد درخشان و بدون آزمون است که براساس آئین‌نامه پذیرش دانشجو و تحت شرایط تعریف شده در این آئین‌نامه، اجرا می‌شود. داوطلبان ورود به این دوره ها لازم است حسب مورد دروس کمبود (پیش‌نیاز) را با نظر گروه آموزشی بگذرانند.

(۲) جداول دروس

۱- جدول دروس جبرانی دوره کارشناسی ارشد رشته جمعیت شناسی

ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
جمع	عملی	نظری			
۳۲	-	۳۲	۲	مبانی جمعیت‌شناسی	۱
۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش تحلیل جمعیت شناسی	۲
۴۸	۳۲	۱۶	۲	کاربرد جمعیت‌شناسی	۳
۱۲۸	۶۴	۶۴	۶	جمع	

۲- جدول دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد رشته جمعیت شناسی

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	آمار پیشرفته	۱
آمار پیشرفته	۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش تحقیق	۳
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	برآورد شاخص های جمعیتی	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	روند تحولات و عوامل تعیین کننده باروری	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	روند تحولات و عوامل تعیین کننده مرگومیر	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	مهاجرت و شهرنشینی	۶
	۲۴۰	۹۶	۱۴۴	۱۲	جمع	

۳- جدول دروس انتخابی دوره کارشناسی ارشد رشته جمعیت‌شناسی

پیش‌نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
روش تحقیق	۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش‌های پیشرفته تحلیل داده‌ها	۱
برآورد شاخص‌های جمعیتی	۴۸	۳۲	۱۶	۲	نرم‌افزارهای جمعیتی	۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	کاربرد نظریه‌های اجتماعی در جمعیت‌شناسی	۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت‌شناسی سالخورده‌گی	۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	دیدگاه‌ها و سیاست‌های جمعیتی معاصر	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و جنسیت	۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت‌شناسی خانواده	۷
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	جمعیت‌شناسی ریاضی	۸
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و برنامه‌ریزی توسعه	۹
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و توسعه اقتصادی	۱۰
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و جامعه	۱۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت‌شناسی انسان‌شناختی	۱۲
	۴۳۲	۹۶	۳۳۶	۲۴	جمع	

* دانشجویان باید ۱۲ واحد از واحدهای فوق را انتخاب کنند و با موفقیت بگذرانند.

** دانشجویان می‌توانند ۲ درس به ارزش ۴ واحد از دروس انتخابی را از دروس انتخابی سایر گروه‌های دانشکده علوم اجتماعی و دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران انتخاب کنند.

۴- جدول دروس جبرانی دوره دکتری رشته جمعیت‌شناسی

ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
جمع	عملی	نظری			
۴۸	۳۲	۱۶	۲	برآورد شاخص‌های جمعیتی	۱
۳۲	-	۳۲	۲	روند تحولات و عوامل تعیین‌کننده باروری	۲
۳۲	-	۳۲	۲	روند تحولات و عوامل تعیین‌کننده مرگ‌ومیر	۳
۱۱۲	۳۲	۸۰	۶	جمع	

۵- جدول دروس تخصصی-انتخابی دوره دکتری رشته جمعیت شناسی

پیش‌نیاز / هم‌نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	ردیف
	جمع	عملی	نظری			
-	۳۲	-	۳۲	۲	نقد نظریه‌های جامعه‌شناسی معاصر	۱
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش‌های تحقیق پیشرفته	۲
روش‌های تحقیق پیشرفته	۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش‌های تحلیل آماری پیشرفته	۳
نقد نظریه‌های جامعه‌شناسی معاصر	۳۲	-	۳۲	۲	نظریه‌های خاص جمعیت	۴
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش‌های غیرمستقیم برآورد جمعیتی	۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت، منابع و توسعه پایدار	۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و بهداشت	۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	جامعه‌شناسی جمعیت	۸
-	۳۲	-	۳۲	۲	اقتصاد جمعیت	۹
-	۳۲	-	۳۲	۲	پویایی‌شناسی جمعیت ایران	۱۰
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت‌شناسی تاریخی	۱۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	فرهنگ و جمعیت	۱۲
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	جمعیت‌شناسی فضائی	۱۳
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش‌های پیشرفته تحلیل داده‌ها	۱۴
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	نرم‌افزارهای جمعیتی	۱۵
-	۳۲	-	۳۲	۲	کاربرد نظریه‌های اجتماعی در جمعیت‌شناسی	۱۶
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت‌شناسی سالخوردگی	۱۷
-	۳۲	-	۳۲	۲	دیدگاه‌ها و سیاست‌های جمعیتی معاصر	۱۸
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و جنسیت	۱۹
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت‌شناسی خانواده	۲۰
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	جمعیت‌شناسی ریاضی	۲۱
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و برنامه‌ریزی توسعه	۲۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و توسعه اقتصادی	۲۳
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت و جامعه	۲۴
-	۳۲	-	۳۲	۲	جمعیت‌شناسی انسان‌شناختی	۲۵
	۹۱۲	۲۲۴	۶۸۸	۵۰	جمع	

* دانشجو باید ۱۸ واحد از واحدهای فوق را انتخاب کند و با موفقیت بگذراند.

۳) سرفصل دروس

۱-۳) دروس تخصصی دوره کارشناسی ارشد

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: آمار پیشرفته

نام انگلیسی درس: Advanced Statistics

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس عبارتند از آشنا ساختن دانشجویان با روش های بررسی و آماده سازی داده ها Data Preparation، داده های گمشده Missing Data Treatment، داده های پرت Outliers، آزمون پیش فرض ها Tests of the Assumptions، تحلیل باقی مانده ها Residual Analysis، مدل های رگرسیون چندمتغیره Multiple Regression، رگرسیون لجستیک Logistic Regression و کار برد آن ها در تحلیل داده های جمعیتی است.

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. روش های بررسی و آماده سازی داده ها (۱)
۳. روش های بررسی و آماده سازی داده ها (۲)
۴. داده های گم شده
۵. رگرسیون خطی
۶. تحلیل ضرایب
۷. پیش فرض های رگرسیون خطی
۸. آزمون پیش فرض ها
۹. برآورد مدل و ارزیابی نیکویی برازش
۱۰. تحلیل باقی مانده ها
۱۱. متغیرهای کاذب
۱۲. رگرسیون چندمتغیره
۱۳. تاثیرات تعاملی
۱۴. رگرسیون لجستیک (۱)
۱۵. رگرسیون لجستیک (۲)
۱۶. جمع بندی

- Blalock, Hubert. M. (۱۹۷۹). *Social Statistics*. London; McGraw Hill.
- Hair, J.R., Anderson, R., Black, W.C., Barry Jr. Babin and Rolph E. Anderson (۲۰۱۴). *Multivariate Data Analysis seventh edition*. Pearson International, Uk.
- Hali, Shiva, S. Rao and Vaninaddha, K. (۱۹۹۲). *Advanced Techniques of Population Analysis*. New York: Plenum Press.
- Menard, S. (۲۰۰۲). *Applied Logistic Regression*. Sage publications, UK.
- SPSS Base Application Guide* (version ۲۱ or higher (۲۰۱۶), SPSS Inc.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روش تحقیق

نام انگلیسی درس: Research methods

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: آمار پیشرفته

اهداف درس: آشنایی مفصل تر دانشجویان با مباحث مربوط به پارادایم های مختلف جستجوی شناخت علمی، پیش فرض ها، چپستی و چرایی آن ها و موارد تشابه و تضاد آن ها، از اهداف این درس است. فلسفه و چگونگی کار برد روشهای تحقیق کمی، کیفی و آمیخته در تحقیقات علوم اجتماعی و جمعیت‌شناختی به طور مفصل مورد بحث و کنکاش عمیق قرار می‌گیرد و تلاش می‌شود که دانشجویان با مبانی نظری و تاریخی این مکاتب جستجوی شناخت آشنا شوند. این درس بر این فرض استوار است که دانشجویان با مفاهیم اولیه روش های تحقیق کمی نظیر مفهوم، سازه، متغیر، نظریه، فرضیه، تعاریف سازنده و عملیاتی چرخه تحقیق شامل سوال تحقیق، فرضیه های تحقیق، اندازه‌گیری متغیرها، انواع طیف ها، روش های جمع آوری اطلاعات، نمونه گیری، جمع آوری داده ها و تجزیه و تحلیل داده ها در سطح دوره کارشناسی آشنایی دارند. این درس با هدف تعمیق درک دانشجو از مباحث و مسایل درگیر در تحقیق اجتماعی بطور کلی و تحقیق در مطالعات جمعیت‌شناختی بطور اخص است.

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. پارادایم های شناخت علمی
۳. ویژگی های شناخت علمی
۴. جایگاه تحقیقات کمی در جمعیت‌شناسی
۵. اندازه‌گیری متغیرها
۶. روابط ساختاری بین متغیرها
۷. معرفی تحلیل عاملی
۸. کاربردهای تحلیل عاملی
۹. تحلیل عاملی اکتشافی
۱۰. تحلیل عاملی تاییدی
۱۱. مدل های علی و تحقیق پیمایشی
۱۲. الزامات اولیه استنباط علی

۱۳. تحلیل مسیر
۱۴. مدل های تحلیل داده های کیفی
۱۵. ارزیابی نیکویی برآزش
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

کلاین، پل (۱۳۸۰)، راهنمای آسان تحلیل عاملی. ترجمه صدر السادات، سید جلال، مینایی تهران: انتشارات سمت.

منابع انگلیسی:

- Berk Richard, (۱۹۸۳). *Applications of the General Linear Model to Survey Data* in Rossi et al. (۱۹۸۳). *Handbook of Survey Research*, pp. ۴۹۵-۵۴۵.
- Bickman Leonard, Rog Debra (۱۹۹۸). *Hand Book of Applied Social Research Methods*. Thousand Oaks; Sage Publications.
- Biemer P.P., Groves, R .M, Lyberg L.E, Mathiowetz, N.A, Sudman, S. (۲۰۰۴). *Measurement Errors In Surveys*. New Jersey; Wiley.
- Bohrenstedt, Georg. (۱۹۸۳). *Measurement* in Rossi etc all (۱۹۸۳). *Handbook of Survey Research*, pp. ۶۹-۱۲۱.
- Carmines Edwards. Zeller, Richard (۱۹۷۹). *Reliability and Validity Assessment*. Thousand Oaks; Sage Publications.
- Denzin Norman K (Editor), Lincoln Yvonna S. (۲۰۱۷). *The SAGE Handbook of Qualitative Research ۲th Edition*. Sage pub, UK.
- Garson's notes on Factor Analysis in WWW۲.chass.ncsu.edu/garson/pa۷۶۵.
- Groves, Robert M. *Measurement Error Across the Disciplines* (۲۰۰۴) in Biemer etc all (۲۰۰۴), *Measurement Error in Surveys*. PP۱-۲۵.
- Teddlie Charles, Tashakkori Abbas (۲۰۰۹). *Foundations of Mixed Methods Research*. Sage Publications.UK.
- Rossi, Peter. H., Wright, James. D., Anderson, Andy B. (۱۹۸۳). *Hand Book of Survey Research*. New York; Academic Press.
- SPSS Base Application Guide* (version ۲۱ or higher). SPSS Inc.
- Tylor, Garth D. (۱۹۸۳). *Analyzing Qualitative Data* in Rossi etc all (۱۹۸۳) *Handbook of Survey Research*, pp. ۵۴۷-۶۰۸.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: برآورد شاخص های جمعیتی

نام انگلیسی درس: Estimation of Demographic indicators

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: این درس به معرفی روش‌ها و تکنیک‌های مورد استفاده در تحلیل‌های جمعیتی می‌پردازد. هدف این درس کسب مهارت و آشنایی دانشجویان با منابع داده‌های جمعیتی، نحوه ارزیابی داده‌ها، مفهوم-سازی و اندازه‌گیری شاخص‌های جمعیتی و نحوه بکارگیری روش‌های مستقیم و غیرمستقیم در برآورد شاخص‌ها و فرایندهای جمعیتی (مرگ‌ومیر، باروری، مهاجرت، شهرنشینی، ازدواج و طلاق) است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. داده‌های جمعیتی: اهمیت، منابع، کیفیت و نحوه ارزیابی
۳. مفهوم‌سازی و اندازه‌گیری شاخص‌های جمعیتی
۴. مفهوم کوهورت و مقایسه تحلیل‌های مقطعی و کوهورتی
۵. اثرات تمپو و کوانتوم بر برآوردهای جمعیتی
۶. روش‌های مستقیم و غیرمستقیم برآورد مرگ و میر
۷. روش‌های غیر مستقیم برآورد مرگ و میر
۸. جداول عمر تک و چندکاهشی
۹. روش‌های مستقیم برآورد باروری
۱۰. روش‌های غیرمستقیم برآورد باروری
۱۱. روش‌های مستقیم برآورد ازدواج و طلاق
۱۲. روش‌های غیرمستقیم برآورد ازدواج و طلاق
۱۳. روش‌های مستقیم برآورد مهاجرت‌های داخلی
۱۴. روش‌های غیرمستقیم برآورد مهاجرت‌های داخلی
۱۵. روش‌ها برآورد مهاجرت‌های بین‌المللی
۱۶. جمع‌بندی

منابع فارسی:

- پولارد و همکاران (۱۳۶۵). روش‌های تحلیل جمعیت. شیراز: مرکز جمعیت‌شناسی دانشگاه شیراز.
- سرایبی، حسن (۱۳۸۱). روش‌های مقدماتی تحلیل جمعیت. تهران، انتشارات دانشگاه تهران.
- کوششی، مجید و محمد ترکشوند (۱۳۹۵). برآورد مرگ‌ومیر کودکان با استفاده از روش براس-تراسل و رویکرد نسل‌های فرضی بین دو سرشماری در ایران، دو فصلنامه مطالعات جمعیتی، شماره ۱.
- میرزایی، محمد (۱۳۸۱). گفتاری درباب جمعیت‌شناسی کاربردی. تهران: دانشگاه تهران.

منابع انگلیسی:

- Bell, M., M. Blake, P. Boyle, O. Duke-Williams, P. Rees, J. Stillwell and G. Hugo (۲۰۰۲). Cross-national Comparison of Internal Migration: Issues and Measures, *Journal of the Royal Statistical Society*, ۱۶۵(۳): ۴۳۵-۴۶۴.
- Bose, Ashish (۱۹۸۷). Utilisation of Demographic Data for Policy-Making, Planning, Monitoring and Evaluation: A Note on Some Critical Issues, *Economic and Political Weekly*, ۲۲(۱۱): ۴۷۱-۴۷۳.
- Coale, Ansley and Paul Demeny (۱۹۸۳). *Regional Model Life Tables and Stable Populations*. New York Academic Press.
- Hali, S. K.V. Rao (۱۹۹۲). *Advanced Techniques of Population Analysis*, New York: Plenum Press.
- Hinde, A. (۱۹۹۸). *Demographic Methods*. Arnold, London.
- Hull, T. H. (۲۰۰۵). Can We Trust Demographic Data? Recent Concerns about Data Quality in the Asia-Pacific Region, *Seminar of Population Association of Iran*.
- Idris, Hadiza, Cecilia Tyoden, Clara Ejembi, Kelly Taylor (۲۰۱۰). Estimation of Maternal Mortality using the Indirect Sisterhood Method in Three Communities in Kaduna State, Northern Nigeria, *African Journal of Reproductive Health* Sept. ۱۴(۳): ۷۷-۸۲.
- Luy, Marc (۲۰۱۰). Tempo Effects and their Relevance in Demographic Analysis, *Comparative Population Studies* ۳۵(۳): ۴۱۵-۴۴۶.
- McDonald, Peter, Meimanat Hosseini-Chavoshi, Mohammad Jalal Abbasi-Shavazi, and Arash Rashidian (۲۰۱۵). An assessment of recent Iranian fertility trends using parity progression ratios, *Demographic Research: Volume ۳۲, Article ۵۸*.
- Moultrie, Tom A. and Rob Dorrington (۲۰۱۴). Sources of error and bias in methods of fertility estimation contingent on the P/F ratio in a time of

- declining fertility and rising mortality, *Demographic Research: Volume 19*, Article 46.
- Moultrie, Tom, Rob Dorrington, Allan Hill, Kenneth Hill, Ian Timæus and Basia Zaba (2013). *Tools for Demographic Estimation*, International Union for the Scientific Study of Population (IUSSP).
- Rogers, Andrei, Jani Little, and James Raymer (2010). *The Indirect Estimation of Migration: Methods for Dealing with Irregular, Inadequate, and Missing Data*, Springer Press.
- Saikia, Nandita, Abhishek Singh and Faujdar Ram (2013). Adult Male Mortality in India: An application of the widowhood method, *Asian Population Studies*, Vol. 9, No. 3, 244-263.
- Samuel H. Preston, Patrick Heuveline, and Michel Guillot (2000). *Demography: Measuring and Modeling Population Processes* 1st Edition, Wiley-Blackwell Press.
- Siegel, Jacob S. and David A. Swanson (2004). *The Methods and Materials of Demography*. Elsevier Academic Press.
- Spoorenberg, Thomas and Premchand Dommaraju (2012). Regional Fertility Transition in India: An Analysis Using Synthetic Parity Progression Ratios, *International Journal of Population Research*.
- Spoorenberg, Thomas (2014). Reverse survival method of fertility estimation: An evaluation, *Demographic Research: Volume 31*, Article 9.
- United Nations. (1983). *Manual X Indirect Techniques for Demographic Estimation*. New York: United Nations.
- Wachter, Kenneth W. (2014). *Essential Demographic Methods*, Harvard University.
- World Health Organization (1997). *The Sisterhood Method for Estimating Maternal Mortality*, World Health Organization.
- Zaba, Basia (1987). The Indirect Estimation of Migration: A Critical Review *International Migration Review*, Vol. 21, No. 4, pp. 1390-1440.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روند تحولات و عوامل تعیین کننده باروری

نام انگلیسی درس: Trends and determinants of fertility

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: بررسی منابع اصلی داده‌ها و اطلاعات مربوط به باروری و پاره‌ای از روشهای مستقیم و غیرمستقیم باروری، بررسی روند باروری در ایران و جهان، مرور تئوری‌ها و فرضیات انتقال باروری از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. داده‌ها و سنجش‌های عمده باروری
۳. تحولات باروری در جهان
۴. انتقال باروری در ایران: تحولات گذشته
۵. انتقال باروری در ایران: روندهای اخیر
۶. آینده باروری در ایران
۷. عوامل بلافصل موثر بر باروری
۸. ازدواج، باروری و خانواده
۹. باروری و تنظیم خانواده
۱۰. گذار جمعیتی
۱۱. تئوری‌های اقتصادی کاهش باروری
۱۲. تئوری جریان ثروت کالدول
۱۳. تئوری اشاعه ارزش‌ها و تغییرات فرهنگی
۱۴. چارچوب نهادی تحلیل باروری
۱۵. برابری جنسیتی و کاهش باروری
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- حسینی، حاتم و محمدجلال عباسی شوازی (۱۳۸۸). «تحولات ایده ای و تأثیر آن بر باروری ایده آل و واقعی بین زنان کرد و ترک»، مجله مطالعات زنان، سال ۷، شماره ۲، صص ۸۴-۵۵
- حسینی، حاتم و محمدجلال عباسی شوازی (۱۳۹۰). «عوامل بلافصل باروری قومی: کاربرد روش تجزیه‌ای بونگارت»، مجله مطالعات اجتماعی، سال ۴، شماره ۲، صص ۴۸-۲۳
- رازقی نصرآباد، حجه‌بی‌بی، محمدجلال عباسی شوازی و محمود قاضی طباطبایی (۱۳۹۱). «تجزیه و تحلیل چندسطحی تعیین‌کننده‌های زمان‌بندی تولد اولین فرزند در ایران: ۱۳۷۹-۱۳۷۰»، [چاپ شده در بهمن ۱۳۹۲] فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، شماره ۵۵، صص ۹۴-۵۵
- رازقی نصرآباد، حجه‌بی‌بی، محمدجلال عباسی شوازی و میمنت حسینی چاوشی، (۱۳۹۳). پدیدار شناسی زمان تولد اولین فرزند در بین زنان، فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، شماره ۶۳، صص ۹۵-۵۷
- عباسی شوازی، محمد جلال مکدونالد، پیتر، حسینی چاوشی، میمنت، کاوه فیروز، زینب، ۱۳۸۱، بررسی دیدگاه زنان در مورد رفتارهای باروری با استفاده از روشهای کیفی در استان یزد، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۰ (۲)، ۱۶۹-۲۰۳.
- عباسی شوازی، محمد جلال، ۱۳۷۹، ارزیابی نتایج فرزندان خود در برآورد باروری با استفاده از داده های سرشماری، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۶: صص ۱۰۵-۱۳۵.
- عباسی شوازی، محمد جلال، ۱۳۸۱، همگرایی رفتارهای باروری در ایران: میزان، روند و الگوی سنی باروری در استانهای کشور طی سالهای ۱۳۵۱ و ۱۳۷۵، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۸: صص ۲۰۱-۲۳۱.
- عباسی شوازی، محمد جلال، حسینی چاوشی، میمنت، مکدونالد، پیتر، و دلاور، بهرام، ۱۳۸۴، تحولات باروری در ایران: شواهدی از چهار استان منتخب، دانشگاه تهران و وزارت بهداشت، تهران.
- عباسی شوازی، محمد جلال، سعید خانی، ۱۳۹۳، *نامنی اقتصادی و باروری: مطالعه دو نسل مادران و فرزندان در شهرستان سنندج، دو فصلنامه مطالعات جمعیتی، دوره ۱ (۲): صص ۱۰۰-۶۳.*
- عباسی شوازی، محمد جلال و عسکری، عباس، ۱۳۸۲، تبیین نهادی انتقال باروری باروری با تاکید بر تحولات خانواده در ایران: نمونه موردی در استان یزد، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۵: ۲۵-۷۵
- عباسی شوازی، محمدجلال (۱۳۸۰). «فواید و اشکالات روش فرزندان خود برآورد باروری با استفاده از داده‌های سرشماری»، مجله جمعیت، شماره ۳۰-۲۹، صص ۲۱-۱
- عباسی شوازی، محمدجلال و رسول صادقی (۱۳۸۶). «قومیت و باروری: تجزیه و تحلیل رفتار باروری گروه‌های قومی در ایران»، مجله علوم اجتماعی، شماره ۲۹، صص ۶۳-۲۹
- عباسی شوازی، محمدجلال و ملیحه مندگاری (۱۳۸۹). «تأثیر ابعاد مختلف استقلال بر رفتارهای باروری زنان در ایران»، مجله تحقیقات زنان، جلد ۸، شماره ۵۱-۳۱
- میرزائی، محمد، کوششسی، مجید و ناصری، محمد باقر، ۱۳۷۲، شاخصهای حیاتی ایران، موسسه مطالعات و

منابع انگلیسی:

- Abbasi-Shavazi, M. J. (۱۹۹۷). 'An assessment of the own-children method of estimating fertility by birthplace in Australia.' *Journal of the Australian Population Association* ۱۴(۲): ۱۶۷-۱۸۵.
- Abbasi-Shavazi, M.J. Hugo, G., Sadeghi, R. and Mahmoudian, H. (۲۰۱۵). Immigrant-native fertility differentials: The Afghans in Iran, *Asian and Pacific Migration Journal*, Vol. ۲۴(۳) ۲۷۳-۲۹۷. DOI: ۱۰.۱۱۷۷/۰.۱۱۷۱۹۶۸۱۵۵۹۴۷۱۸
- Abbasi-Shavazi, M.J. McDonald, P. (۲۰۰۶). The fertility decline in the Islamic Republic of Iran, ۱۹۷۲-۲۰۰۰, *Asian Population Studies*, ۲(۳): ۲۱۷-۲۳۷.
- Abbasi-Shavazi, M.J. (۲۰۰۰b). Effects of marital fertility and nuptiality on fertility transition in the Islamic Republic of Iran, ۱۹۷۶-۱۹۹۶, Working papers in Demography, No. ۸۴, Canberra, Australian National University.
- Abbasi-Shavazi, M.J., and Gubhaju, B. (۲۰۱۴). Different Pathways to Low Fertility in Asia: Consequences and Policy Implications, Expert Paper, United Nations Population Division. http://www.un.org/en/development/desa/population/publications/pdf/expert/۲۰۱۴-۱_Abbasi-Shavazi&Gubhaju_Expert-Paper.pdf
- Abbasi-Shavazi, M.J., Hosseini-Chavoshi M., B. Delavar, A. Mehryar and A. Aghajanian (۲۰۰۴). Unintended Pregnancies in the Islamic Republic of Iran: Levels and Correlates, *Asia-Pacific Population Journal*, ۱۹ (۱): ۲۷-۳۸.
- Abbasi-Shavazi, M.J., Mehryar, A., Jones, G., and McDonald, P. (۲۰۰۲). 'Revolution, war and modernization: Population policy and fertility change in Iran', *Journal of Population Research*, ۱۹ (۱): ۲۵-۴۶.
- Abbasi-Shavazi, MJ., and P. McDonald (۲۰۰۰). Fertility and Multiculturalism: immigrant fertility in Australia: ۱۹۷۷-۹۱, *International Migration Review*, ۳۴(۱): ۲۱۵-۴۲.
- Abbasi-Shavazi, MJ., and P. McDonald (۲۰۰۲). A comparison of fertility of European immigrants in Australia with those in the countries of origin, *GENUS*, ۱۸ (۱): ۵۳-۷۶.
- Abbasi-Shavazi, MJ., P. McDonald, and Hosseini-Chavoshi, M. (۲۰۰۹). *The Fertility Transition in Iran: Revolution and Reproduction*, Dordrecht, Springer.
- Aghajanian and Mehryar (۱۹۹۹). Fertility transition in the Islamic Republic of Iran: ۱۹۶۷-۱۹۹۶, *Asia-Pacific Population Journal*, ۱۴(۱): ۲۱-۴۲.
- Aghajanian, A. (۱۹۹۱). 'Population change in Iran, ۱۹۶۶-۸۶: a stalled demographic transition?', *Population and Development Review*, vol. ۱۷, pp. ۷۰۳-۷۱۵.
- Aghajanian, A. (۱۹۹۵). 'A new direction in population policy and family

- planning in the Islamic Republic of Iran', *Asia-Pacific Population Journal*, vol. 10, no. 1, pp. 3-20.
- Aghajanian, A. (1998). Family planning program and recent fertility trends in Iran, Measure Evaluation and Carolina Population Center, University of North Carolina, Chapel Hill, Chapel Hill.
- Aghajanian, A. and Mehryar, A. (2007). The pace of fertility decline in Iran: Findings from the DHS, *Journal of Comparative Family Studies*, 38(2): 200-264.
- Anderson, G. (2000). The impact of labour-force participation on childbearing behaviour: Pro-cyclical fertility in Sweden during the 1980s and the 1990s, *European Journal of Population* 16: 293-333.
- Atoh, M. (2001). Very low fertility in Japan and value change hypotheses, *Review of Population and Social Policy*, No. 10, pp. 1-21.
- Atoh, M. (2001). Very low fertility in Japan and value change hypotheses, *Review of Population and Social Policy*, 10: 1-21.
- Atoh, M., Kandiah, V., and Ivanov, S. (2004). The second demographic transition in Asia? Comparative analysis of the low fertility situation in East and South-East Asian countries, *The Japanese Journal of Population*, Vol 2(1): 42-70.
- Basten, S., Sobotka, T., and Zeman, K. (2013). Future fertility in low fertility countries, Vienna Institute of Demography Working Papers, 0/2013.
- Becker, G. (1961). *A Treatise on the Family*, Enlarged Edition, Harvard University Press, Cambridge.
- Becker, G., K. M. Murphy, and R. F. Tamura, 1990, Human capital, fertility and economic growth, *Journal of Political Economy*, 98: 12-37.
- Becker, G., Murphy, K.M., and Tamura, R. (1990) Human capital, fertility, and economic growth, *The Journal of Political Economy*, 98 (0): 12-37.
- Bernardi, L. and Klärner, A. (2014). Social networks and fertility, <http://www.demographic-research.org/Volumes/Vol30/22/> DOI: 10.4208/DemRes.2014.30.22, pp. 641-670.
- Billari, F., and Kohler, H.P. (2004). Patterns of low and lowest fertility in Europe, *Population Studies*, 58(2): 161-176.
- Bongaarts, J. and G. Feeney (1998). "On the Quantum and Tempo of Fertility." *Population and Development Review* 24(2): 271-291.
- Bongaarts, J. and R. G. Potter (1983). *Fertility, Biology and Behavior*. New York, Academic Press.
- Bongaarts, J. and S. C. Watkins (1996). "Social Interactions and Contemporary Fertility Transitions." *Population and Development Review* 22(4): 639-682.
- Bongaarts, John. (1978). "A Framework for Analyzing the Proximate Determinants of Fertility." *Population and Development Review* 4:100-132.
- Bongaarts, John. (2002). The end of fertility transition in the developed world,

- Population and Development Review*, 28(3): 419-443.
- Bongaarts, John. (2000). "The causes of stalling fertility transitions," Policy Research Division Working Paper no. 204. New York: Population Council.
- Bongaarts, John. (2000). "The causes of stalling fertility transitions," Policy Research Division Working Paper no. 204. New York: Population Council.
- Brewster, K.L., Rindfuss, R.R. (2000). Fertility and women's employment in industrialized nations, *Annual Review of Sociology*, 26: 271-96.
- Cain, M. (1983). Fertility as an adjustment to risk, *Population and Development Review*, 9(4): 688-702.
- Caldwell, B., and Caldwell, J. (2003). Below-replacement fertility: Determinants and prospects in south Asia, *Journal of Population Research*, 20(1): 19-34.
- Caldwell, J. (1980). Mass education as a determinant of timing of fertility decline, *Population and Development Review*, 6(2): 220-200.
- Caldwell, J. 1979, Towards a restatement of demographic transition theory, *Population and Development Review*, 2(3-4): 321-366.
- Caldwell, J. (1982). *Theory of Fertility Decline*, London, Academic Press.
- Caldwell, J. (1997). The global fertility transitions: The need for a unifying theory, *Population and Development Review*, 23(4): 803-812.
- Caldwell, J., Caldwell, P., and McDonald, P. (2002). Policy responses to low fertility and its consequences: A global survey, *Journal of Population Research*, Vol. 19(1): 1-24.
- Caldwell, J., Orubuloye, I.O., and Caldwell, J. (1992). Fertility decline in Africa: A new type of transition, *Population and Development Review*, 18(2): 211-242.
- Caldwell, J.C. (2006). *Demographic Transition Theory*, Springer, Dordrecht.
- Casterline, J. (2001). *Diffusion Processes and Fertility Transition: Selected Perspectives*, National Research Council, National Academy Press, Washington DC.
- Casterline, J. (2001). The pace of fertility transition: National patterns in the second half of the twentieth century, *Population and Development Review*, vol: 27, Global Fertility Transition, pp. 17-52.
- Cho, L. J. (1971). 'Preliminary estimates of fertility for Korea.' *Population Index* 37(1):3-8.
- Cho, L. J. (1973). 'The own-children approach to fertility estimation: an elaboration.' *International Population Conference*, Leige: International Union for the Scientific Study of Population. Pp. 263-279
- Cho, L. J., R. D. Retherford, and M. K. Choe. (1986). *The Own-Children Method of Fertility Estimation* Honolulu. University of Hawaii Press.
- Choi, K. H. (2014). Fertility in the context of Mexican migration to the United States: A case for incorporating the pre-migration fertility of immigrants,

<http://www.demographic-research.org/Volumes/Vol30/24/> DOI:
10.4655/DemRes.2014.30.24, Pp. 703-738

- Cleland, J. (1993). Equity, security and fertility: A reaction to Thomas, *Population Studies*, 47(2): 340-352.
- Cleland, J. (2001). The effects of improved child survival on fertility: A reassessment, In Rodolfo A. Bulatao and John Casterline, *Global Fertility Transition, A Supplement to Population and Development Review*, Vol 27; pp: 70-92.
- Cleland, J., and C. Wilson (1987). Demand theories of fertility transition: an iconoclastic view. *Population Studies* 41(1): 0-30.
- Coleman, D. (2007). The Road to Low Fertility, *Ageing Horizons*, vol. 5, pp. 5-10.
- Coleman, D. (2006). Immigration and ethnic change in low-fertility countries: A third demographic transition, *Population and Development Review*, 32(3): 401-446.
- Dalla Zuanna, G. (2001). The banquet of Aeolus: A familistic interpretation of Italy's lowest low fertility, 4(0): 133-162.
- Dalla Zuanna, G., and Micheli, G. (eds.) (2004). *Strong Family and Low Fertility: A paradox? New Perspectives in Interpreting Contemporary Family and Reproductive Behaviour*, Kluwer Academic Publishers, New York.
- Davis, K. (1940). The world demographic transition, *The Analysis of the American Academy of Political Science*, 1940; 237. Online version: <http://ann.sagepub.com>
- Davis, Kingsley and Judith Blake. (1906). Social structure and fertility: An analytic framework. *Economic Development and Cultural Change* 4:211-230.
- Dharmalingam, A., and Morgan, S.P. (2004). Pervasive Muslim-Hindu fertility differences in India, *Demography*, 41(3): 29-040.
- Easterlin, R. (1970). An economic framework for fertility analysis, *Studies in Family Planning*, 1(1): 04-63.
- Easterlin, R. (1976). The conflict between aspirations and resources. *Population and Development Review*. 2(3-4), pp. 417-20.
- Easterlin, R. and Crimmins, E. (1980). *The Fertility Revolution*, University of Chicago Press, Chicago.
- Eltigani, E.E., 2000, Fertility transition in Arab countries: A re-evaluation, *Journal of Population Research*, 22(2): 163-183.
- Engelhardt, H., and Prskawetz, A. (2004). On the changing correlation between fertility and female employment over space and time, *European Journal of Population*, 20: 30-62.
- Erfani, A., and McQuillan, K. (2009). Rapid fertility decline and the changing timing of birth in Iran, Paper prepared for the Annual Meeting of the PAA, April 30-May 2, Detroit.

- Espenshade, T. (1986). Population dynamics with immigration and low fertility, *Population and Development Review*: Vol. 12, Supplement: Below-replacement fertility in industrial societies: Causes, consequences, policies, pp. 248-261.
- Evans, M.D.R. (1996). Women's labour force participation in Australia: Recent research findings, *Journal of the Australian Population Association*, 13 (1): 67-92.
- Foster, C. (2000). The limits to low fertility: A biosocial approach, *Population and Development Review*, Vol. 26 (2): 209-234.
- Frank, O., and McNicoll, G. (1987). An interpretation of fertility and population policy in Kenya, *Population and Development Review*, 13(2): 209-243.
- Freedman, R. (1997). Do family planning programs affect fertility preferences? A literature review, *Studies in Family Planning*, 28 (1): 1-13.
- Frejka, T., and Calot, G. (2001). Cohort reproductive patterns in low- fertility countries, *Population and Development Review*, 27(1): 103-132.
- Frejka, T., Jones, G. W. & Sardon, J. P. (2010). East Asian Childbearing Patterns and Policy Developments, *Population and Development Review*, vol. 36, pp. 579-606.
- Grabill, W. H., and L. J. Cho. (1960). Methodology for the measurement of current fertility from population data on young children. *Demography* 2(1):50-73.
- Greenhalgh, S. (1988). Fertility as mobility: Sinic transitions, *Population and Development Review*, 14 (4): 629-674.
- Gu, B., and Che, Y. (2013). Contraception, a family planning imperative, *East Asia Forum*, 0(1): 28-29.
- Gubaju, B., and Moriki-Durand, Y., 2003, Fertility Transition in Asia: Past experiences and future directions, *Asia-Pacific Population Journal*, 18(3):41-68.
- Gubhaju, B. and Moriki-Durand, Y. (2003a). Below replacement fertility in East and South-East Asia: consequences and policy responses, *Journal of Population Research*, vol. 20, No. 1, pp. 1-18.
- Hammel, E.A. (1990). A Theory of Culture for Demography. *Population and Development Review* 16(3):400-480.
- Hirschman, C. (1994). Why fertility changes, *Annual Review of Sociology*, 20: 203-233.
- Hirschman, C. (2001). Globalization and theories of fertility transition, in *Population and Development Review*, Vol. 27, Supplement: Global Fertility Transition, pp. 116-128.
- Hoem, B. (2000). Entry into Motherhood in Sweden: the influence of economic factors on the rise and fall in fertility 1986 – 1997, *Demographic Research*, vol. 2, No. 4. Available from: www.demographic-research.org.
- Hoodfar, H. and S. Assadpour (2000). "The politics of population policy in the Islamic Republic of Iran", *Studies in Family Planning*, 31(1): 19-34.

- Hosseini, H., and Abbasi-Shavazi, M.J. (۲۰۱۱). Proximate Determinants of Ethnic Fertility, Application of Bongaarts Decomposition Method, *Journal of Social Studies of Iran*, ۴(۲): ۲۳-۴۸.
- Hosseini-Chavoshi, M.; McDonald, P. and Abbasi-Shavazi, M.J. (۲۰۰۶). The Iranian Fertility Decline, ۱۹۸۱-۱۹۹۹: An Application of the Synthetic Parity Progression Ratio Method, *Population*, ۶۱(۴-۶): ۷۰۱-۷۱۸.
- Hosseini-Chavoshi, M.; McDonald, P. and Abbasi-Shavazi, M.J. (۲۰۰۷). Fertility and Contraceptive Use Dynamics In Iran: Special focus on Low Fertility Regions, Australian Demographic and Social Research Institute, Working Paper No. ۱, Australian National University, Canberra.
- Hull, T. (۲۰۰۳). Demographic perspectives on the future of the Indonesian family, *Journal of Population Research*, ۲۰(۱): ۵۱-۶۶.
- Jones, G. (۲۰۰۷). *Fertility decline in Asia: The role of marriage change*. Author: Jones GW. Source: *Asia-Pacific Population Journal*. ۲۰۰۷ Aug., vol. ۲۲, No. ۲, pp. ۱۳-۳۲.
- Jones, G. and Gubhaju, B. (۲۰۰۹). Factors influencing changes in mean age at marriage and proportions never marrying in the low-fertility countries of East and Southeast Asia, *Asian Population Studies*, vol. ۵, No. ۳, pp. ۲۳۷-۲۶۵.
- Jones, G. W., and R. Leete. (۲۰۰۲). Asia's Family Planning Programs as Low Fertility Is Attained. *Studies in Family Planning* ۳۳(۱): ۱۱۴-۱۲۶.
- Jones, G.W., P T Straughan and A Chan, eds. (۲۰۰۹). *Ultra-low Fertility in Pacific Asia: Trends, Causes and Policy Issues*, United Kingdom: Routledge.
- Kaplan, H. (۱۹۹۴). Evolutionary and wealth flows theories of fertility: Empirical tests and new models, *Population and Development Review*, ۲۰(۴): ۷۵۳-۷۹۱.
- Kasarda, J., D., and J.O.C.Billy. (۱۹۸۵). Social mobility and fertility, *Annual Review of Sociology*, ۱۱: ۳۰۵-۳۲۸.
- Kirk, D. (۱۹۹۶). Demographic transition theory, *Population Studies*, ۵۰ (۳): ۳۶۱-۳۸۷.
- Kohler, H.P., Billari, F., Ortega, A. (۲۰۰۲). The emergence of lowest-low fertility in Europe during the ۱۹۹۰s, *Population and Development Review*, ۲۸(۴): ۶۴۱-۶۸۰.
- Leibenstein, H. (۱۹۷۴). An interpretation of the economic theory of fertility: Promising path or blind alley? *Journal of Economic Literature* ۱۲(۲): ۴۵۷-۴۷۹.
- Leibenstein, H. (۱۹۷۵). The economic theory of fertility decline, *The Quarterly Journal of Economics*, ۸۹(۱): ۱-۳۹.
- Lesthaeghe, R. and Willems, P. (۱۹۹۹). Is low fertility only a temporary phenomenon in the EU? *Population and Development Review*, vol. ۲۵, No. ۲, pp. ۲۱۱-۲۲۸.

- Lutz, W., Crespo Cuaresma, J., M.J. Abbasi-Shavazi (۲۰۱۰). Demography, Education and Democracy: Global Trends and the Case of Iran, *Population and Development Review*, ۳۶(۲): ۲۵۳-۲۸۱.
- Macro International, DHS Questionnaires
- Mahmoudian, H. (۲۰۰۶). Socio-demographic factors affecting women's labour force participation in Iran, *Critique: Critical Middle Eastern Studies* ۱۰(۳): ۲۳۳-۲۴۸.
- Mason, K. O. (۲۰۰۱). Gender systems in the fertility transition, In Rodolfo A. Bulatao and John Casterline, Global Fertility Transition, A Supplement to *Population and Development Review*, Vol ۲۷; pp: ۱۶۰-۱۷۷.
- Mason, K.O. (۱۹۸۷). The impact of women's social position on fertility in developing countries, *Sociological Forum*, Vol. ۲. ۴, Special Issue: Demography as an Interdiscipline, ۷۱۸-۷۴۰.
- Mason, K.O. (۱۹۹۷). Explaining fertility transitions, *Demography*, ۳۴(۴): ۴۴۳-۴۵۴.
- Mason, K.O. (۲۰۰۱). Gender and family system in the fertility transition, *Population and Development Review*, Vo. ۲۷, Supplement: Global Fertility Transition, pp. ۱۶۰-۱۷۶.
- Mason, Karen Oppenheim. (۱۹۹۷). Explaining Fertility Transitions. *Demography* ۳۴:۴۴۳-۴۵۴.
- McDonald, P. (۲۰۱۳). Societal foundations for explaining fertility: Gender equity, *Demographic Research*, vol. ۲۸, No. ۳۴, pp. ۹۸۱-۹۹۴
- McDonald, P. (۲۰۰۰a). 'Gender equity, social institutions and the future of fertility', *Journal of Population Research*, ۱۷(۱), ۱-۱۶.
- McDonald, P. (۲۰۰۰b). 'Gender equity in theories of fertility transition', *Population and Development Review*, ۲۶(۳), ۴۲۷-۴۳۹.
- McDonald, P., Hosseini-Chavoshi, M., and Abbasi-Shavazi, MJ. (۲۰۱۰). Assessment of Iranian fertility trends using parity progression ratios, *Demographic Research*, Vol ۲۲ (article ۵۸): ۱۰۸۱-۱۶۰۲. DOI: ۱۰,۴۰۵۴/DemRes.۲۰۱۰,۳۲,۵۸
- McIntosh, A. (۱۹۸۱). Low fertility and liberal democracy in Western Europe, *Population and Development Review*, ۷(۲): ۱۸۱-۲۰۷.
- McNicoll, G. (۱۹۸۰). Institutional determinants of fertility change, *Population and Development Review*, ۶(۳): ۴۴۱-۴۶۲.
- McNicoll, G. (۱۹۸۰). The nature of institutional and community effects on demographic behaviour: a discussion, In Casterline, J.B. (ed.): *The Collection and Analysis of Community Data*, International Statistical Institute, Voorburg, The Netherlands: ۱۷۷-۱۸۴.
- McNicoll, G. (۱۹۹۴). Institutional analysis of fertility, In Lindahl-Kiessling and H. Landberg (eds.), *Population, Economic Development, And The Environment*, Oxford University Press: ۱۹۹-۲۲۹.

- McNicoll, G. (۲۰۰۱). Government and fertility in transitional and post-transitional societies, in *Population and Development Review*, Vol. ۲۷, Supplement: Global Fertility Transition, pp. ۱۲۹-۱۵۹.
- McNicoll, G. (۲۰۰۱). Government and fertility in transitional and post-transitional societies, in *Population and Development Review*, Vol. ۲۷, Supplement: Global Fertility Transition, pp. ۱۲۹-۱۵۹.
- McNicoll, G., and M. Singarimbun. (۱۹۸۳). *Fertility Decline in Indonesia: Analysis and Interpretation*, Washington D.C: National Academic Press.
- Mirzaie, M. (۲۰۰۵). Swings in fertility limitations in Iran. *Critique: Critical Middle Eastern Studies*, ۱۴(۱), pp. ۲۵-۳۳.
- Morgan, P. (۲۰۰۳). Is low fertility a twenty-first century demographic crisis? *Demography*, ۴۰ (۴): ۵۸۹-۶۰۳.
- Morgan, P., Stash, S., Smith, H., Mason, K.O. (۲۰۰۲). Muslim and Non-Muslim differences in female autonomy and fertility: Evidence from four Asian countries, *Population and Development Review*, ۲۸(۳): ۵۱۵-۵۳۷.
- Morgan, S.P., and R.B., King (۲۰۰۱). Why have children in the ۲۱st century? Biological predisposition, social coercion, and rational choice, *European Journal of Population*, ۱۷: ۳-۲۰.
- Nugent, J.B. ۱۹۸۵, The old-age security motive for fertility, *Population and Development Review*, vol. ۱۱ (۱): pp. ۷۵-۹۷.
- Paydarfar, A., and R. Moini. (۱۹۹۵). 'Modernization process and fertility change in pre- and post-Islamic Revolution of Iran.' *Population Research and Policy Review* ۱۴:۷۱-۹۰.
- Perelli-Harris, B., ۲۰۰۵, The path to lowest-low fertility in Ukraine, *Population Studies*, ۵۹(۱): ۵۵-۷۰.
- Persson, Lotta, Hoem, Jan M. (۲۰۱۴). Immigrant fertility in Sweden, ۲۰۰۰–۲۰۱۱: A descriptive note, *Demographic Research*, ۳۰(۳۰): ۸۸۷-۸۹۸
www.demographic-research.org/Volumes/Vol30/30/ DOI: ۱۰,۴۰۵۴/DemRes.۲۰۱۴,۳۰,۳۰
- Population Division (۲۰۰۰). Fertility trends among low fertility countries, In Population Bulletin of the UN, *Below-replacement fertility*, New York; ۳۵-۱۲۵.
- Population Division (۲۰۰۲). The fertility decline in developing countries, in UN, *Completing the Fertility Transition*, UN, New York; ۳-۳۲ / ۴۵-۷۱.
- Presser, H. B. (۲۰۰۱). A gender perspective for understanding low fertility in post-transitional societies, In Rodolfo A. Bulatao and John Casterline, *Global Fertility Transition, A Supplement to Population and Development Review*, Vol ۲۷; pp: ۱۷۷-۱۸۳.
- Rashad, H. (۲۰۰۰). “Demographic transition in Arab countries: A new perspective,” *Journal of Population Research* ۱۷, no.۱: ۸۱-۱۰۱.
- Rashad, H., and Osman, M., and Roudi-Fahimi, F. (۲۰۰۵). *Marriage in the Arab*

- world, MENA Policy Briefs, PRB, September Issue, New York.
- Retherford, D. R., Ogawa, N., and Sakamoto, S. (1996). Values and fertility change in Japan, *Population Studies*, 50: 5-20.
- Retherford, R. D., and L. J. Cho. (1978). Age-parity-specific birth rates and birth probabilities from Census or survey data on own children. *Population Studies* 32(2): 567-581.
- Retherford, R. D., C. Pejaranonda, L. J. Cho, A. Chamrathirong, and F. Arnold. (1979). *Own-children Estimates of Fertility for Thailand Based on the 1970 Census* Honolulu, East-West Center.
- Retherford, R. D., L. J. Cho, and N. I. Kim. (1984). 'Census-derived estimates of fertility by duration since first marriage in the Republic of Korea.' *Demography* 21(4): 537-558.
- Rindfuss, R. Guzzo, K.B., and Morgan. S.P. (2003). The changing institutional context of low fertility, *Population Research and Policy Review*, 22: 411-438.
- Rindfuss, R.R. and Morgan, P. (1983). Marriage, sex, and the first birth interval: The quiet revolution in Asia, *Population and Development Review*, 9 (2): 209-278.
- Robinson, W.C. (1997). The economic theory of fertility over three decades, *Population Studies*, 51(1): 63-74.
- Sabotka, T. (2003). Low fertility: Perspective from Europe, Expert Paper, United Nations Population Division. Available at: <http://www.un.org/en/development/desa/population/events/expert-group/21/index.shtml>.
- Sanderson, S.K., and Dubrow, J. (2000). Fertility decline in the modern world and in the original demographic transition: Testing three theories with cross-national data, *Population and Environment*, 21(6): 511-37.
- Smith, P. (1983). The impact of age at marriage and proportions marrying on fertility. In Rodolfo A. Bulatao and Ronald D. Lee (eds.), *Determinants of Fertility in Developing Countries*. New York: Academic Press, pp. 473-531.
- Sobotka, T. (2004). Is lowest-low fertility in Europe explained by the postponement of childbearing? *Population and Development Review*, 30(2): 190-220.
- Spoorenberg, T. and Enkhtsetseg, B. (2009). Future low fertility prospects in Mongolia? An evaluation of the factors that support having a child, *Journal of Population Research*, vol. 26 no. 3, pp. 227-247.
- Szreter, S. (1993). The idea of demographic transition and the study of fertility change: A critical intellectual history, *Population and Development Review*, 19(4): 609-701.
- Thornton, A., Binstock, G., Yount, K., Abbasi-Shavazi, MJ Ghimire, Xie, Yu. (2012). International Fertility Change: New Data and Insights from the

- Developmental Idealism Framework, *Demography*, (DOI) 10.1007/s13024-012-0097-9.
- Tomassini, C., and World, D. (2000). Shrinking kin networks in Italy due to sustained low fertility, *European Journal of Population*, 16: 303-322.
- Torabi, F., Angela, B., Clarke, L., and Abbasi-Shavazi, MJ. (2012). Marriage postponement in Iran: Accounting for socio-economic and cultural change in time and space, *Population, Space and Place*, Published online in Wiley Online Library, (wileyonlinelibrary.com) DOI: 10.1002/psp.1110.
- Toulemon, L., Pailhe, A., and Rossier, C. (2008). France: high and stable fertility, *Demographic Research*, 18(20): 1-59.
- Trnka, S. (1999). Family issues between gender and generations, Seminar report, European Commission, *Austrian Institute of Family Studies*, Vienna.
- Tsui, A. (2001). Population Policies, Family Planning Programs, and Fertility: The record, In Rodolfo A. Bulatao and John Casterline, *Global Fertility Transition, A Supplement to Population and Development Review*, Vol 27; pp: 184-200.
- United Nations Population Fund, 2018, *State of World Population 2018 - The Power of Choice: Reproductive Rights and the Demographic Transition*, UNFPA, New York. <https://www.unfpa.org/swop>.
- United Nations (1993). *Reading in Population Research Methodology*, Vol. 3, United Nations Fund for Population Activities, New York, pp. 1-29.
- United Nations (2004). *Handbook on the Collection of Fertility and Mortality Data*, New York.
- Van de kaa, D. (2001). Postmodern fertility preferences: From changing value orientation to new behavior, *Population and Development Review*, vol: 27, *Global Fertility Transition*, pp. 290-331.
- Van de Walle, E. (1992). Fertility transition, conscious choice, and numeracy, *Demography*, 29 (4): 487-502.
- Weinberger, M.B. (1987). The relationship between women's education and fertility: Selected findings from the world fertility survey, *International Family Planning Perspectives*, 13(2): 30-46.
- Westoff, C. (1986). Perspective on nuptiality and fertility, *Population and Development Review*, Vo., 12, Supplement: Below-replacement fertility in industrial societies: Causes, consequences, policies, pp. 100-110.
- Zhao, Z. (1997). Deliberate birth control under a high-fertility regime: Reproductive behavior in China before 1970, *Population and Development Review*, 23(4): 729-767.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روند تحولات و عوامل تعیین کننده مرگ و میر
نام انگلیسی درس: Trends and determinants of mortality

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: یادآوری فنون تحلیل مرگ‌ومیر با تأکید بر روش‌های جدول عمر و مؤلفه‌های آن، بررسی روند تحولات مرگ‌ومیر در کشورهای توسعه یافته و درحال توسعه و بررسی تفاوت‌ها و عوامل تعیین‌کننده مرگ‌ومیر از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. فنون مرگ و میر: جدول عمر و مؤلفه‌های آن
۳. روش‌های گردآوری داده‌های مرگ، علل مرگ و بیماری
۴. ارزیابی کلی آمارهای مرگ و میر و بیماری
۵. روند تاریخی تحولات: گذار مرگ و میر و اپیدمیولوژیک
۶. بررسی و مقایسه گذار اپیدمیولوژیک جوامع
۷. گذار اپیدمیولوژیک در ایران
۸. مرگ و میر کودکان: سطوح و روندها
۹. مرگ و میر کودکان: نظریه‌ها و مدل‌ها
۱۰. مرگ و میر بزرگسالان: سطوح و روندها
۱۱. مرگ و میر بزرگسالان: نظریه‌ها و مدل‌ها
۱۲. مرگ و میر افتراقی
۱۳. پیامدهای جمعیتی-اجتماعی تغییرات مرگ و میر
۱۴. بیماری و میرایی (اختلال در سلامتی)
۱۵. عوامل تعیین کننده مرگ و میرایی
۱۶. جمع بندی

- Bongaarts J. (۲۰۱۴). Trends in Causes of Death in Low-Mortality Countries: Implications for Mortality Projections. *Population and Development Review*. ۴۰(۲): ۱۸۹-۲۱۲.
- Caldwell, JC. (۱۹۸۶). The role of mortality decline in theories of social and demographic transition in T.H. Hull and G.W. Jones (eds), *Consequences of Mortality Trends and Differentials*, Population Studies no. ۹۵, Department of Economic and Social Affairs, U.N., New York, pp. ۳۱-۴۲.
- Charbonneau, H. & A. Larose. (۱۹۷۹). *The Great Mortalities: Methodological Studies of Demographic Crises in the Past*. Liege: Ordina Editions.
- Dublin, Louis I., Lotka, Alfred J., and Spiegelman, Mortimer, ۱۹۴۹ (revised edition) [۱۹۳۶]. *Length of Life: A Study of the Life Table*, New York: Ronald Press Company.
- Ehiemua. S (۲۰۱۴). Gender longevity: male / female disparity. *International Journal of Academic Research and Reflection*. ۲(۳): ۳۲-۳۸.
- Faulds, M.H. et al. (۲۰۱۲). The diversity of sex steroid action: regulation of metabolism by estrogen signaling. *Journal of Endocrinology*. ۲۱۲ (۱): ۳-۱۲.
- George W. Barclay (۱۹۵۸). *Techniques of Population Analysis*. New York: John Wiley and Sons.
- Guillot M. (۲۰۰۵). The momentum of mortality change. *Population Studies* ۵۹.
- Klenk J, Rapp K, Buchele G, Keil U, Weiland SK. (۲۰۰۷). Increasing life expectancy in Germany: quantitative contributions from changes in age- and disease-specific mortality. *Eur J Public Health*. ۱۷(۶): ۵۸۷-۵۹۲.
- Ansley Coale and Paul Demeny. ۱۹۸۳ [۱۹۶۶]. *Regional Model Life Tables and Stable Populations*. New York Academic Press.
- McKeown, T. (۱۹۷۶). *The Modern Rise of Population*. New York: Academic Press.
- Mosley HW and Chen LC. (۱۹۸۴). An Analytical framework for the study of Child Survival in Developing Countries. *Population and Development Review* ۱۰ (suppl): ۲۵-۴۵.
- Murray C, Lopez A. (۱۹۹۶). *The Global Burden of Disease*. Cambridge: Harvard University Press.
- Omran, Abdel R. (۱۹۷۱). The Epidemiologic Transition: A Theory of the Epidemiology of Population Change. *Milbank Memorial Fund* ۴۹: ۵۰۹-۵۳۸.
- Pampel F. C. (۲۰۰۳). Declining sex differences in mortality from lung cancer in high-income nations, *Demography* ۴۰(۱): ۴۵-۶۵.
- Preston, S.H. N. Keyfitz, and R. Schoen (۱۹۷۲). *Causes of Death: Life Tables for National Populations*, New York and London: Seminar Press.

- Preston, S.H. (1976). *Mortality Patterns in National Populations*. New York: Academic Press.
- Pressat, Ronald (1972). *Demographic Analysis: Methods, Results, Applications*. (Translated by Judah Matras) Chicago: Aldine-Atherton.
- Raftery, A.E., Lalic, N., and Gerland, P. (2014). Joint probabilistic projection of female and male life expectancy. *Demographic Research* 30(27): 790–822.
- S.H. Preston, ed. (1983). *Biological and Social Aspects of Mortality and the Length of Life*. Liege: Ordina Editions.
- Shryock, HS and JS Siegel, 1976. *The Methods and Materials of Demography*, Condensed edition. New York: Academic Press.
- Trovato, F., & Heyen, N. B. (2006). A varied pattern of change of the sex differential in survival in the G7 countries. *Journal of Biosocial Science*, 38: 391–401.
- United Nations (1993). *Determinants and Consequences of Population Trends* New York: United Nations.
- United Nations (1983). *Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation*. New York: United Nations.
- United Nations (1986). *Consequences of Mortality Trends and Differentials*. New York: United Nations.
- United Nations (1993). *Readings in Population Research Methodology*, Volume 2: Mortality Research, Chicago: United Nations Populations Fund
- Vallin, J., J. H. Pollard & L. Heligman 1984. *Methodologies for the Collection and Analysis of Mortality Data*. Liège, Belgium: Ordina Edition.
- Ware, Helen R. (1986). Differential Mortality Decline and its Consequences for the Status and Roles of Women. In: *Consequences of Mortality Trends and Differentials*. Population Studies, No. 90; U.N. New York: Department of International Economic and Social Affairs. Pp. 113-20.
- World Health Organization Statistical Service. *World Health Statistics Annual*.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: مهاجرت و شهرنشینی

نام انگلیسی درس: Migration and urbanization

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: شناخت مفاهیم و انواع مهاجرت، بررسی دیدگاه‌ها و تئوری‌های مهاجرت، بررسی روند تحولات مهاجرت در جهان و ایران، شناخت نقش مهاجرت در توزیع و بازتوزیع جمعیت‌ها، آثار و پیامدهای اقتصادی-اجتماعی مهاجرت‌ها و آشنایی با روش‌های مستقیم و غیرمستقیم برآورد میزان‌های مهاجرتی از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. مفاهیم اساسی مهاجرت
۳. انواع مهاجرت
۴. روش‌های سنجش، ارزیابی و اندازه‌گیری مهاجرت
۵. سیر تحول مهاجرت‌ها در جهان و ایران
۶. نقش مهاجرت در توزیع و پراکندگی جمعیت‌ها
۷. دیدگاه‌ها و چارچوب‌های نظری مهاجرت (۱)
۸. دیدگاه‌ها و چارچوب‌های نظری مهاجرت (۲)
۹. دیدگاه‌ها و چارچوب‌های نظری مهاجرت (۳)
۱۰. مهاجرت‌های داخلی
۱۱. شهرنشینی
۱۲. الگوهای شهرنشینی در جهان
۱۳. الگوهای شهرنشینی در ایران
۱۴. سیاست‌ها و برنامه‌ریزی مهاجرت
۱۵. آثار و پیامدهای مهاجرت
۱۶. جمع‌بندی

منابع فارسی:

- پرسا، رولان. (۱۳۷۴). آنالیز جمعیت‌شناسی. ترجمه خسرو اسدی. تهران سمت.
- پولارد، ا. ا. و دیگران. (۱۳۷۳). روشهای تحلیل جمعیت. ترجمه هما آقا و همکاران. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.
- تودارو، مایکل. (۱۳۶۸). توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه.
- دفتر بین‌المللی کار (۱۳۷۴). مهاجرت و شهرنشینی. ترجمه فرهنگ ارشاد. تهران: مؤسسه کار و تأمین اجتماعی.
- زلینسکی، ویلر (۱۳۷۰). مقدمه‌ای بر جغرافیای جمعیت. ترجمه فیروز جمالی. تهران: سمت.
- زنجانی، حبیب‌الله... (۱۳۷۶). تحلیل جمعیت‌شناسی. تهران: انتشارات سمت.
- زنجانی، حبیب‌الله (۱۳۷۰). جمعیت و شهرنشینی در ایران. جلد اول، تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.
- زنجانی، حبیب‌الله... (۱۳۸۰). مهاجرت. تهران: انتشارات سمت.
- زیندلی تسلی. (۱۳۷۳). برنامه‌ریزی مهاجرت‌های داخلی، ترجمه عبدالعلی لهسایی‌زاده. شیراز: انتشارات نوید.
- لوکاس دیوید و پاول میر (۱۳۸۱). درآمدی بر مطالعات جمعیتی ترجمه حسین محمودیان. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- لهسائی‌زاده عبدالعلی. (۱۳۶۸). نظریات مهاجرت. شیراز: انتشارات نوید.

منابع انگلیسی:

- Caroline B. Brettell, James F. Hollifield (eds) (۲۰۰۰). *Migration theory: Talking across Disciplines*. New York: Routledge.
- Hinde, Andrew. (۱۹۹۸). *Demographic Methods*. London. Arnold. New York: Oxford University Press.
- Jackson, John A. (۱۹۸۶). "Migration." In *Aspects of Modern Sociology: Social Processes*. London and New York: Longman.
- Koser, Khalid and Helma Lutz (Hrsg.) (۱۹۹۸). *The New Migration in Europe. Social Constructions and. Social Realities*. Basingstoke & London: MacMillan.
- Meilaender, Peter C. ۲۰۰۱. *Toward a Theory of Immigration*. New York: Palgrave.
- Morris, Lydia (۲۰۰۲). *Managing Migration: Civic Stratification and Migrants' Rights*. London: Routledge.
- Morrison, P. A. (۱۹۸۳). *Population Movements: Their Forms and Functions in Urbanization and Development*. Lieja, IUSSP, Ordina Editions.
- Osella, Filippo and Katy Gardner (ed.s) (۲۰۰۴). *Migration, modernity, and social transformation in South Asia*. New Delhi; Thousand Oaks. Chapter ۱۱ (Seasonal Migration, Employer-Worker Interactions ...) Chapter ۱۳

(Circular Migration and Rural Cosmopolitanism in India)

Peterson, William. (1969). *Population*. New York, Macmillan Publishing Co.

United Nations (1966). *International Migration and Development*. New York:

United Nations. Headquarters.

۲-۳) دروس انتخابی دوره کارشناسی ارشد

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روش های پیشرفته تحلیل داده ها

نام انگلیسی درس: Advanced methods of data analysis

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش نیاز: روش تحقیق

اهداف درس: آشنایی مفصل تر دانشجویان با مباحث مربوط به روش های تحلیل کمی در تحقیقات علوم اجتماعی و جمعیت شناختی در ادامه بحث روش های تحقیق، از اهداف این درس است. به طور اخص در این درس دانشجویان با مدل های های لیزرل، لوگ لینیئر و کاربرد آن ها در تحقیقات جمعیتی و جمعیت شناختی آشنا می شوند.

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. رهیافت SEM برای حل مسائل مربوط به اندازه گیری متغیرها
۳. مدل های لیزرل در مطالعات جمعیت شناختی
۴. مدل های لیزرل و ساختار آن ها
۵. مدل کامل لیزرل
۶. تعریف واحدهای اندازه گیری برای متغیرهای نهفته، پارامترهای آزاد و محدودشده
۷. معادلات و نمودار مسیر
۸. نوع داده های ورودی و روش های برآورد
۹. تدوین و اجرای یک مدل لیزرل
۱۰. شیوه های مختلف ساختن برنامه
۱۱. ورود و آماده سازی داده ها و تفسیر نتایج
۱۲. مدل های لوگ لینیئر
۱۳. پایه های نظری مدل های لوگ لینیئر
۱۴. کاربرد مدل های لوگ لینیئر
۱۵. محدودیت های مدل های لوگ لینیئر
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۷۴). مدل‌های ساختار کوواریانس یا مدل‌های لیز رل در علوم اجتماعی. نشریه دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز، سال اول شماره ۲ صص ۹۸-۱۱۷.
- قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۷۷). روش‌های لیز رل و ساختار آنها. نشریه دانشکده‌های ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال ۴۱ شماره ۱۶۹ صص ۷۱-۴۳.
- قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۸۱). فرآیند تدوین، اجرا و تفسیر ستاده‌های یک مدل لیز رل: یک مثال عینی. سالنامه پژوهش و ارزشیابی در علوم اجتماعی و رفتاری (جلد اول). صص ۸۵-۱۴۵.

منابع انگلیسی:

- Hair, JR. Anderson, R. Tatham, R Black W.C (۲۰۰۲). *Multivariate Data Analysis with Readings*. New Jersey; Prentice Hall Inc.
- Hali, Shiva, S. Rao, Vaninaddha, K (۱۹۹۲). *Advanced Techniques of Population Analysis*. New York: Plenum Press.
- Garson, D. Notes on Logistic Regression In: <http://WWW۲.chass.ncsu.edu/garson/pa۷۶۵>.
- Garson, D. Notes on SEM in: WWW۲.chass.ncsu.edu/garson/pa۷۶۵.
- Joreskog, K. Sorbom. D. (۱۹۹۳). *LISREL ۷: Structural Equation Modeling with SIMPLIS Command Language*. Chicago; SSI, INC.
- Joreskog, K. Sorbom. D. (۱۹۹۶). *LISREL ۷: User Reference Guide*. Chicago; SSI, INC.
- Joreskog, K. Sorbom. D. Toit S, Toit M. (۲۰۰۰). *LISREL ۷: New Statistical Features*. Chicago; SSI, INC.
- Knoke, D, Bruk. P. (۱۹۸۰). *Log Linear Models*, Sage pub, UK.
- Kleinbaum, D.G. (۱۹۹۴) *Logestic Regression, A Self- Learning Text*. New York; Springer.
- Menard, S. (۲۰۰۲). *Applied Logistic Regression Analysis*. Thousand Oaks, Sage Publications.
- SPSS Inc. (۱۹۹۹), *Regression Models ۹.۰* (or later Versions). Chicago; SPSS Inc.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: نرم افزارهای جمعیتی

نام انگلیسی درس: Population software

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: برآورد شاخص های جمعیتی

اهداف درس: آشنایی با نرم افزارهای جمعیت‌شناسی و کاربرد آن در محاسبات، برآوردها و پیش‌بینی‌های جمعیتی از اهداف این درس است. دانشجویان در این درس با اعمال روش های مستقیم و غیرمستقیم بر داده‌های موجود بوسیله کامپیوتر آشنا می‌شوند. گذراندن دروس برآورد شاخص‌های جمعیتی و حتی باروری، مرگ‌ومیر و مهاجرت را قبل از اخذ این واحد درسی مفید است. از آنجا که ارزیابی و تفسیر نتایج از اهمیت زیادی در مطالعات جمعیتی برخوردار می‌باشد، حتی‌المقدور تلاش میشود دانشجویان با اصول و تکنیک‌ها و قواعد تفسیر نتایج آشنا شوند. فرض بر این است که دانشجویان این درس به‌قدر کافی با کامپیوتر، سیستم عامل DOS و بویژه سیستم عامل WINDOWS آشنایی دارند.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. صفحات گسترده PAS برای ارزیابی توزیع سنی
۳. صفحات گسترده محاسبات و گرافیک PAS در تحلیل ساختار سنی
۴. صفحات گسترده PAS برای تبدیل شاخص های جمعیتی
۵. صفحات گسترده PAS برای ساختن جدول عمر
۶. برنامه های برآورد غیرمستقیم باروری (۱)
۷. برنامه های برآورد غیرمستقیم باروری (۲)
۸. برنامه های غیرمستقیم مرگ و میر
۹. برنامه های محاسبات شاخص های شهرنشینی
۱۰. برنامه های برآوردهای غیرمستقیم مهاجرت PAS
۱۱. نرم افزارهای پیش بینی جمعیت

۱۲. نرم افزار پیش بینی خانوار، جمعیت محصل و نیروی کار (۱)
۱۳. نرم افزار پیش بینی خانوار، جمعیت محصل و نیروی کار (۲)
۱۴. ارتباط نرم افزارهای برآوردهای جمعیتی
۱۵. استفاده از بانک های اطلاعات جمعیتی جهان
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- اری اگا، ادوارد (۱۳۷۸). روشهای تحلیل جمعیت، ترجمه فاروق امین مظفری، انتشارات احرار.
- پولارد و دیگران (۱۳۷۲) روشهای تحلیل جمعیت، ترجمه دانشگاه شیراز، مرکز جمعیت‌شناسی دانشگاه شیراز.
- توفیق، فیروز (۱۳۷۴) پیش‌بینی خانوار، مجله جمعیت، شماره ۱۱ و ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۷۴.
- سرایبی، حسن (۱۳۸۲). روش‌های مقدماتی تحلیل توزیع و ترکیب سنی جمعیت با تاکید بر ترکیب سنی جمعیت، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- عباسی، محمد جلال، (۱۳۷۹) ارزیابی روش فرزندان خود برای برآورد باروری در ایران با استفاده از داده های سرشماری ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۶.
- کوششی مجید (۱۳۷۹) بازنگری در روش نسبت P/F برای برآورد باروری در حال تغییر، مجله نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۴.
- منصورفر، کریم (۱۳۷۵) روشهای ارزیابی کیفیت آمارهای اساسی مربوط به برآوردهای جمعیتی، انتشارات امیر کبیر.
- میرزایی، محمد (۱۳۸۱) گفتاری در باب جمعیت‌شناسی کاربردی، انتشارات دانشگاه تهران.
- میرزایی، محمد و دیگران (۱۳۷۵) برآورد و تحلیل شاخص‌های حیاتی-جمعیتی کشور در سرشماری‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۷۰، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

منابع انگلیسی:

- Agresti A. (۲۰۰۷). An Introduction to Categorical Data Analysis. Hoboken, NJ: Wiley-Interscience.
- Brian C. O'Neill, D. Balk, M. Brickman and M. Ezra (۲۰۰۱). A Guide to Global Population Projections, DEMOGRAPHIC RESEARCH, VOLUME ۴, ARTICLE ۸, PAGES ۲۰۳-۲۸۸, PUBLISHED ۱۳ JUNE ۲۰۰۱.
- Coale A.J., P. Demeny and B. Vaughan (۱۹۸۳). Regional Model Life Tables and Stable Populations. New York: Academic Press.
- Moultrie, T., R. Dorrington, A. Hill, K. Hill, I. Timæus and B. Zaba (۲۰۱۳). Tools for Demographic Estimation, International Union for the Scientific Study of Population (IUSSP).

- Murray C.J., B.D. Ferguson, A.D. Lopez, M. Guillot, J. Salomon and O. Ahmad. (2003). Modified logit life table system: principles, empirical validation, and application, *Population Studies* 57(2): 165-182.
- Powers D.A. and Y. Xie (2008). *Statistical Methods for Categorical Data Analysis*. Bingley, UK: Emerald.
- Preston S.H., P. Heuveline and M. Guillot (2001). *Demography: Measuring and Modelling Population Processes*. Oxford: Blackwell.
- Raymer J. (2007). The estimation of international migration flows: A general technique focused on the origin- destination association structure, *Environment and Planning A* 39(4): 980-990.
- Siegel J.S. (2002). *Applied Demography: application to business, government, law, and public policy*. Academic Press.
- United Nations, 1983, *Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation*, Department of International Economic and Social Affairs, *Population Studies*, No. 81.
- Wilmoth J.R., S. Zureick, V. Canudas-Romo, M. Inoue and C. Sawyer. (2012). A flexible two-dimensional mortality model for use in indirect estimation, *Population Studies* 66(1): 1-28.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: کاربرد نظریه های اجتماعی در جمعیت شناسی

نام انگلیسی درس: Application of social theories in demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: مروری بر نظریه‌ها و دیدگاه‌های جامعه‌شناسی، کاربرد نظریه‌های جامعه‌شناسی در تبیین پدیده‌ها و رفتارهای جمعیتی و معرفی و تشریح نظریه‌های کلاسیک و مدرن جمعیت‌شناسی از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. حوزه مفهومی جمعیت شناسی، ماهیت بین رشته ای و جهت گیری های جدید جمعیت شناسی
۳. تعریف نظریه اجتماعی و کاربرد آن در جمعیت شناسی
۴. نظریه های و دیدگاه های جامعه شناسی و کاربرد آن ها در تبیین فرایندها و وقایع جمعیتی (۱)
۵. نظریه های و دیدگاه های جامعه شناسی و کاربرد آن ها در تبیین فرایندها و وقایع جمعیتی (۲)
۶. مفاهیم نظری در جامعه شناسی و کاربرد آن ها در جمعیت شناسی: فرهنگ، قومیت و مذهب و بستر اجتماعی
۷. مفاهیم نظری در جامعه شناسی و کاربرد آن ها در جمعیت شناسی: مدرنیزاسیون، آرمان گرایی توسعه ای، تغییرات ایده ای و ارزشی، اشاعه و رسانه و جهانی شدن
۸. مفاهیم نظری در جامعه شناسی و کاربرد آن ها در جمعیت شناسی: شبکه و سرمایه اجتماعی و انتخاب عقلانی
۹. مفاهیم نظری در جامعه شناسی و کاربرد آن ها در جمعیت شناسی: قدرت و جمعیت شناسی انتقادی و نابرابری و قشربندی اجتماعی

۱۰. مفاهیم نظری در جامعه‌شناسی و کاربرد آن‌ها در جمعیت‌شناسی: جنسیت، استقلال زنان و فمینیسم
۱۱. نظریه‌های ماقبل مدرن (کلاسیک) در جمعیت‌شناسی (۱)
۱۲. نظریه‌های ماقبل مدرن (کلاسیک) در جمعیت‌شناسی (۲)
۱۳. نظریه‌های مدرن جمعیت‌شناسی: نظریه گذار جمعیتی
۱۴. نظریه‌های مدرن جمعیت‌شناسی: تغییرات ساختار سنی و نظریه پنجره و سود جمعیت
۱۵. نظریه‌های مدرن جمعیت‌شناسی: نظریه گذار سوم جمعیتی
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- افشارکهن، جواد و رسول صادقی (۱۳۸۵). تعامل جمعیت و نظام اجتماعی: رویکردی جامعه‌شناختی به مسئله جمعیت، مجله علمی- پژوهشی نامه انجمن جمعیت‌شناسی ایران، شماره ۲ (زمستان)، صص ۲۱۵-۱۹۵.
- صادقی، رسول (۱۳۹۱). تغییرات ساختار سنی و ظهور پدیده پنجره جمعیتی در ایران: پیامدهای اقتصادی و الزامات سیاستی، فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، شماره ۵۵ (بهار)، صص ۱۵۰-۹۵.
- صادقی، رسول (۱۳۹۲). تعامل پویایی جمعیت و توسعه از دیدگاه ابن خلدون، فصلنامه نظریه‌های اجتماعی متفکران مسلمان، دوره ۳، شماره ۲، صص ۲۰۹-۱۹۱.
- صادقی، رسول (۱۳۹۵). تحلیل بسترهای و مولفه‌های فرهنگی - اجتماعی کاهش باروری در ایران، فصلنامه راهبرد اجتماعی فرهنگی، سال پنجم، شماره ۲۰ (پاییز)، صص ۲۴۶-۲۱۷.
- صادقی، رسول، و لیلا ولدوند (۱۳۹۴). جنسیت و مهاجرت: تحلیل تفاوت‌های جنسیتی در مهاجرت‌های داخلی در ایران، دوفصلنامه پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر، دوره ۴، شماره ۷ (پاییز و زمستان)، صص ۷۸-۵۵.
- کتابی، احمد (۱۳۷۷). درآمدی بر اندیشه‌ها و نظریات جمعیت‌شناسی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- میرزایی، محمد (۱۳۸۴). جمعیت و توسعه با تاکید بر ایران (ده مقاله)، تهران: مرکز مطالعات و پژوهش‌های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه.

منابع انگلیسی:

- Bloom, David E. David Canning, Jaypee Sevilla. (۲۰۰۳). The demographic dividend: a new perspective on the economic consequences of population change, RAND.
- Boserup, E. (۱۹۸۱). Population and technological change. Basil Blackwell, Oxford.

- Bruijn, De, Bart (1999). *Foundations of Demographic Theory: Choice, Process, Context*, Purdue University Press.
- Burch TK, ed. (1980). *Demographic behavior: interdisciplinary perspectives on decision-making*. Boulder, Colorado, Westview Press.
- Burch, Thomas K. (2003). *Demography in a new key: A theory of population theory*, *Demographic Research – Volume 9*, Article 11.
- Caldwell John C. (2004). *Demographic Theory: A Long View*, *Population and Development Review*, 30(2): 297-316.
- Charbit, Yves (2009). *Economic, Social and Demographic Thought in the XIXth Century: The Population Debate from Malthus to Marx*, Springer Press.
- Charbit, Yves (2011). *The Classical Foundations of Population Thought: From Plato to Quesnay*, Springer Press.
- Cheal, D. (2000), *Dimensions of Sociological Theory*, New York: Palgrave MacMillan
- Coleman, David (2006). *Immigration and Ethnic Change in Low-Fertility Countries: A Third Demographic Transition*, *Population and Development Review*, 32(3): 401-446.
- Elwell F.W. (2000). *The classical tradition: malthus, marx, weber & durkheim*. Colorado: Paradigm Publishers.
- Hall, David R. (2002). *Risk Society and The Second Demographic Transition*, *Canadian Studies in Population*, Vol. 29(2), 2002, pp. 173-193.
- Hoelter, Lynette, Rosalind King, and Pamela Smock (2011). *Understanding Family Change and Variation: Toward a Theory of Conjunctural Action*, Springer Press.
- Horton, Hayward Derrick (1999). *Critical Demography: The Paradigm of the Future?* *Sociological Forum*, 14(3): 363-367.
- Hutchinson E. P. (1967). *The population debate; the development of conflicting theories up to 1900*. Houghton Mifflin Company, Boston.
- Johnson, Doyle Paul (2008). *Contemporary Sociological Theory an Integrated Multi-Level Approach*, Springer Press.
- Johnson-Hanks, Jennifer. (2007). *What kind of theory for anthropological demography?* *Demographic Research: Volume 16*, Article 1.
- Lee, Ronald. (2003). *The Demographic Transition: Three Centuries of Fundamental Change*, *Journal of Economic Perspectives*, 17(4): 167-190.
- Lesthaeghe, R. (1990). "The second demographic transition in Western countries: An interpretation." In K. O. Mason and A. M. Jensen (eds.) *Gender*

- and Family Change in Industrialized Countries. Oxford, Clarendon, pp. 17-22.
- Lutz, W. (2012). Demographic Metabolism: A Theory of Socioeconomic Change with Predictive Power, IIASA Interim Report.
- Malthus, T. (1796/1998). An Essay on the Principle of Population. In Antony Flew (ed.) Thomas Malthus: An Essay on the Principle of Population. New York: Penguin Books.
- McNicol, G. (1998). Malthus for the twenty-first century, Population and Development Review 24(2): Pp 309-316.
- McQuillan, Kevin. (1982). On the Development of Marxist Theories of Population, Canadian Studies in Population, Vol. 9, Pp. 109-116.
- Overbeek J. (1974). History of population theories, Rotterdam University Press.
- Riley Nancy E., and James McCarthy. (2003). Demography in the Age of the Postmodern, Cambridge University Press
- Riley, Nancy E. (1999). Challenging Demography: Contributions from Feminist Theory, Sociological Forum, Vol. 14, No. 3, Pp. 369-397.
- Rindfuss, Ronald R., Karen B. Guzzo, S. Philip Morgan. (2003). The Changing Institutional Context of Low Fertility, Population Research and Policy Review, 22 (5-6), 411-438
- Surkyn, Johan and Ron, Lesthaeghe. (2004). Value Orientations and the Second Demographic Transition (SDT) in Northern, Western and Southern Europe: An Update, Demographic Research, Special collection 3, article 3, pp. 40-86.
- Turner, Jonathan H. (2010.) Theoretical Principles of Sociology, Volume 2, Microdynamics, Springer Press.
- Turner, Jonathan H. (2010.) Theoretical Principles of Sociology, Volume 2, Macrodynamics, Springer Press.
- Weeks, John R. (2012). Population. An Introduction to Concepts and Issues, Belmont, USA: Wadsworth.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی سالخوردگی

نام انگلیسی درس: Demography of aging

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف کلی درس معرفی حوزه پژوهشی جمعیت‌شناسی سالخوردگی است. بحث و بررسی در مورد سالخوردگی جمعیت به عنوان یکی از نتایج تغییرات جمعیتی با تأکید بر جنبه‌ها و پیامدهای جمعیتی، اقتصادی و اجتماعی در قالب نظریه‌ها و مطالعات تجربی اهداف خاص این درس است. در این درس دانشجویان همچنین با نمونه‌هایی از مطالعات و پژوهش‌های کمی و کیفی سالخوردگی جمعیت آشنا می‌شوند. افزون بر این دانشجویان پس از چند جلسه بحث و بررسی در مورد حوزه پژوهشی و نظریه‌ها و مطالعات موضوعی در این زمینه با کاربردهای نتایج تحقیقات سالخوردگی جمعیت در سیاست‌های اجتماعی و خصوصاً رفاه سالخوردگان آشنا خواهند شد. دانشجویان ملزم هستند در پایان کلاس علاوه بر شرکت در امتحان درس، با استفاده از منابع معرفی شده و نیز بررسی منابع بیشتر و جدید در یکی از موضوعات معرفی شده سالخوردگی جمعیت یک مقاله پژوهشی کوتاه تهیه کنند.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. اهمیت و ابعاد جهانی سالخوردگی جمعیت
۳. حوزه پژوهشی سالخوردگی و علوم مرتبط
۴. میزان ناهمگنی در جمعیت سالخورده
۵. ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی، زیستی و روانی سالخوردگان
۶. داده‌های کمی و کیفی برای مطالعه سالخوردگی جمعیت
۷. زمینه‌های جمعیتی سالخوردگی: سطوح و روند باروری، مرگ و میر و مهاجرت
۸. زمینه‌های جمعیتی سالخوردگی: تجربه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه
۹. اقتصاد سالخوردگی
۱۰. مرگ و میر، بیماری و ناتوانی در دوره سالخوردگی
۱۱. سلامت سالخوردگان: ابعاد زیستی-جسمانی
۱۲. سلامت سالخوردگان: ابعاد روانی-اجتماعی
۱۳. سیستم‌های اجتماعی حمایت از سالخوردگان

۱۴. پیامدهای اقتصادی-اجتماعی سالخوردگی جمعیت

۱۵. ارائه کارهای تحقیقی دانشجویان

۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

کوششی مجید و نازنین آقایی، ۱۳۹۰، نقش نیرومحرکه ی مرگ و میر در تحولات ساختار سنی و سالخوردگی جمعیت ایران، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، سال ششم، شماره ۱۲: صص ۳۰-۶.

لی، رونالد و اندرو میسن، ۱۳۹۷، سالخوردگی جمعیت و اقتصاد نسلی، ترجمه مجید کوششی و لیلی نیاکان، انتشارات مؤسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی کشور، تهران، ایران.

منابع انگلیسی:

Alam, Moneer (۲۰۰۶). Ageing in India, Socio-Economic and Health Dimensions, Institute of Economic Growth, Academic Foundation.

Arber S. and J. Ginn (۱۹۹۵). *Connecting Gender and Aging*, Buekingham, Philadelphia: Open University Press.

Bailis D. S. et al. (۲۰۰۱). Perceived Control in Relation to Socioeconomic and Behavioral Resources for Health, *Social Science & Medicine* ۵۲, ۱۶۶۱-۱۶۷۶.

Battistella, Graziano (۱۹۹۵). Philippine Overseas Labour: From Export to Management, ASEAN Economic Bulletin ۱۲(۱): ۲۵۷-۲۷۳.

Biddlecom A.E. et al. (۲۰۰۱). Tradeoffs between Public and Private Economic Support of the Elderly: Results from a Natural Experiment in Taiwan, Report No. ۰۱-۵۸, July ۲۰۰۱, Comparative Study of the Elderly in Asia Research Reports.

Bongaarts, John (۲۰۰۴). *Long-Range Trends in Adult Mortality: Models and Projection Methods*, No. ۱۹۲, Policy Research Division, Population Council.

Casterline, John B. and et al. (۱۹۹۱). Differences in the living arrangements of the elderly in Four Asian Countries: The Interplay of Constraints and Preferences, *Comparative Study of the Elderly in Asia Research Report*, No. ۹۱-۱۰, Population Studies Center, University of Michigan.

Chen, Ai Ju and Gavin Jones (۱۹۸۹). Ageing in ASEAN: Its Socio-economic Consequences, Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

Ezzati M., Lopez A.D., Rodgers A., Van der Hoorn S., and Murray C.J.L. (۲۰۰۲). Comparative Risk Assessment Collaborating Group, Selected major risk factors and global and regional burden of disease, *The Lancet*; ۳۶۰ (Nov): ۱۳۴۷-۱۳۶۰.

- Frenk J, Bobadilla JL, Sep.lveda J, Cervantes L.M. (1989). Health transition in middle-income countries: New challenges for health care, *Health Policy and Planning*, 4(1): 29-39 .
- Grzywacz J. G. et al. (2004). Socioeconomic Status and Health: A Micro-level Analysis of Exposure and Vulnerability to Daily Stressors, *Journal of Health and Social Behavior*, Vol. 45, 1-16.
- Hermalin, Albert I. (1996). *The Effect of Education on Mortality among Older Taiwanese and its Pathways*, No. 96-37 Elderly in Asia Research Report Series.
- Hermalin A. I., M. B. Ofstedal and R. Freedma (1996). *Methodological Considerations in Aligning Independent Surveys of Parental Support from Older and Younger Generations: With Illustrative Data from Taiwan*, No. 96-38, Elderly in Asia Research Report Series.
- Hermalin A. I. and L. G. Myers, 2002, *The Well-Being of The Elderly in Asia: A Four-Country Comparative Study*. Ann Arbor: The University of Michigan Press.
- Kalache A. (1996). Ageing Worldwide. In: Ebrahim S & Kalache A. (Eds). *Epidemiology in old age*. London: BMJ Publishing; Pp. 22-31.
- Koosheshi M., A. Khosravi, M. Alizadeh, M. Torkashvand, and N. Aghai (2014). Population Ageing in Iran: Socio-economic, demographic and health Characteristics of The Elderly: Issues and Challenges, United Nations Population Fund.
- Leon D. and G. Walt (2001). *Poverty, Inequality and Health*, Oxford University Press.
- Lloyd-Sherlock P. (2000). Population Aging in Developed and Developing Regions: Implication for Health Policy, *Social Science & Medicine* 51, Pp 887-890.
- Martin, L. G. and S. H. Preston (1994). *Demography of Aging*, Washington D.C: National Academy Press.
- Manson A. and Sang-Hyop Lee (2004). Population Aging and the Extended Family in Taiwan: A New Model for Analyzing and Projecting Living Arrangements, *Demographic Research*, Vol. 10, 197-230.
- Mason, A., R. Lee, M. Abrigo, and S. Lee (2017). Support Ratios and Demographic Dividends: Estimates for the World, United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, Technical Paper No. 2017/1.
- May J. (2003). Chronic poverty and older people in South Africa. Chronic Poverty Research Centre [Working Paper 20; 2003] Available from URL: <http://www.chronicpoverty.org/pdfs/JMay.pdf> [Accessed on 03/12/03].
- Mosley W.H., Bobadilla J.L., Jamison D.T. (1993). The health transition: Implications for health policy in developing countries. In: Jamison DT, Mosley WH, Measham AR, Bobadilla JL. (Eds). *Disease Control Priorities in Developing Countries*. New York: Oxford University Press;

pp. 669-73.

- Murray C.J., Lopez A.D. (1996a). *The global burden of disease: A comprehensive assessment of mortality and disability from diseases, injuries and risk factors in 1990 and projected to 2020*, Vol. 1, Global Burden of Disease and Injury Series, Boston: Harvard School of Public Health.
- Murray C.J., Lopez A.D. (1996b). *Global Health Statistics*, Vol. 2, Global Burden of Disease and Injury Series, Boston: Harvard School of Public Health.
- Nazarova, Inna. (2000). Self-rated Health and Occupation Condition in Russia, *Social Science and Medicine* 51, 1373-1380.
- Nusselder W. J. and Caspar W. N. Looman (2004). Decomposition of Differences in Health Expectancy by Cause, *Demography* Vol. 41, 310-334.
- Streubert H.J. (1999). *Qualitative Research in Nursing*, Advancing the Humanistic Imperative, Philadelphia: Lippincott Co.
- Ukrantseva S.V. and A.I. Yashin (2003). Individual Aging and Cancer Risk: How Are They Related? *Demographic Research*, Vol. 9, 163-196.
- United Nations (2002). *World Population Ageing: 1950-2050*, New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division.
- Weinstein M. et al. (2001). Population Health and Aging, *Annals of the New York Academy of Science*, Vol. 904.
- Wolfgang, Stroebe (2000). *Social Psychology of Health*, Open University Press.
- Wong J. and Shirley Wong (2002). Trends in Lifestyle Cardiovascular Risk Factors in Women: Analysis from the Canadian National Population Health Survey, *International Journal of Nursing Studies* 39, 229-242.
- World Health Organization. (2003). *World Health Report 2002*, Geneva: World Health Organization.
- World Health Organization. (2004). *Towards age-friendly primary health care*. Geneva: World Health Organization.
- Zimmer, Z., Xian Liu, Albert Hermalin and Yi-li Chuang (1996). Educational Attainment and Transitions in Functional Status among Older Taiwanese, No. 96-34, Elderly in Asia Research Report Series.
- Zeng Y. and J W. Vaupel (2003). Oldest-Old Mortality in China, *Demographic Research*, Vol. 8, 210-244.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: دیدگاه‌ها و سیاست‌های جمعیتی معاصر

نام انگلیسی درس: Contemporary population approaches and policies

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: بررسی روش‌های تأثیرگذاری سیاست‌های حکومتی بر ابعاد مختلف جمعیت، روش‌های اتخاذ سیاست‌های جمعیتی دولتها و سازمانهای غیر دولتی در نقاط مختلف جهان، بررسی علل موفقیت یا شکست سیاست‌های جمعیتی، ملاحظه اثرات غیرمستقیم سیاستهای جمعیتی، تأثیر تغییرات جمعیتی بر سیاست‌ها و تحلیل سیاست‌های جمعیتی ایران در قرن بیستم از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. دیدگاه‌های نظری مرتبط با سیاست‌های جمعیتی (۱)
۳. دیدگاه‌های نظری مرتبط با سیاست‌های جمعیتی (۲)
۴. بررسی اجمالی تاریخچه سیاست‌های جمعیتی
۵. سیاست‌های بین‌المللی جمعیت در حال و گذشته
۶. سیاست‌های مربوط به کاهش باروری در کشورهای رو به توسعه
۷. بررسی سیاست‌های جمعیتی چین از دهه ۱۹۷۰
۸. چرخش در سیاست‌های جمعیتی از مخالف رشد جمعیت به موافق رشد جمعیت: سنگاپور، ژاپن و ...
۹. سیاست‌های مربوط به سقط جنین: رومان، ژاپن و روسیه
۱۰. مروری بر سیاست‌های مهاجرتی
۱۱. سالخوردگی جمعیت و مسائل مرتبط با آن
۱۲. سیاست‌های جمعیتی و زنان
۱۳. سیاست‌های جمعیتی ایران (۱)
۱۴. سیاست‌های جمعیتی ایران (۲)
۱۵. ارائه کارهای تحقیقی دانشجویان
۱۶. جمع‌بندی

- Ashford, L. (۱۹۹۵). New perspectives on population: Lessons from Cairo. *Population Bulletin*, Vol ۵۰ (۱).
- Freedman, L. and Isaacs, S. (۱۹۹۳). Human rights and reproductive choice, *Studies in Family Planning*, vol ۲۴ (۱) pp. ۱۸-۳۰.
- Jain, A. (۱۹۹۵). Implementing the ICPD's message, *Studies in Family Planning*, Vol. ۲۶ (۵) pp. ۲۹۶-۲۹۸.
- McIntosh, C., and Finkle J. (۱۹۹۵). The Cairo Conference on *Population and Development Review*, vol. ۲۱ (۲) pp. ۲۲۳-۲۶۰.
- Gita Sen, Adrienne Germain, and Lincoln C. Chen, (۱۹۹۴). "Reconsidering Population Policies: Ethics, Development, and Strategies for Change," in Sen, Germain, and Chen (eds.) *Population Policies Reconsidered: Health, Empowerment, and Rights*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sadik, Nafis (۱۹۹۱). *Population Policies and Programs: Lessons Learned from Two Decades of Experience*. New York: New York University Press.
- Bonggarts, J. and Bruce, J. (۱۹۹۵). The causes of unmet need for contraception and the social content of services, *Studies in Family Planning*, Vol. ۲۶ (۲), ۵۷-۷۵.
- Maudline, P.W. (۱۹۹۴). Prospects and programs for fertility reduction, ۱۹۹۰-۲۰۱۵, *Studies in Family Planning*, vol. ۲۵. pp ۷۷-۹۵.
- Sinding, S. W. (۲۰۰۲). The role of international funding in future fertility declines among intermediate fertility countries, Paper presented at the Expert Group Meeting on Completing Fertility Transition. United Nations, New York, March ۲۰۰۲.
- United Nations Population Division, (۲۰۰۲). Views and policies concerning population growth and fertility among governments in intermediate fertility countries. Paper presented at the Expert Group Meeting on Completing Fertility Transition. United Nations, New York, ۲۰۰۲.
- Bonggarts, J. and Greenhalgh, S. (۱۹۸۵). An alternative to the one-child policy in China, *Population and Development Review*, ۱۱, pp. ۵۸۵-۶۱۷.
- Feng, W. and Quanhe, Y. ۱۹۹۶, Age at marriage and the first birth interval: The emerging change in sexual behaviour among young couples in China, *Population and Development Review*, ۲۲ (۲) pp. ۲۹۹-۳۲۰.
- Greenhalgh, S. (۱۹۸۶). Shifts in China's population policy, ۱۹۸۴-۸۶: Views from the central, provincial and local levels, *Population and Development Review*, ۱۲, pp. ۴۹۱-۵۱۵.
- Greenhalgh, S. (۱۹۹۴). Restraining population growth in three Chinese villages, ۱۹۸۸-۹۳, *Population and Development Review*, vol ۲۰ (۲), pp. ۳۶۵-۳۹۵.
- Hardee-Cleaveland, K., and Banister, J. (۱۹۸۸). Fertility policy and

- implementation in China, *Population and Development Review*, 14, pp. 240-286.
- Zeng, Y. (1996). Zeng, Y. 1996, Is fertility in China in 1991-2 far below replacement level? *Population Studies*, Vol 50, pp 27-34.
- Feng, W. and Quanhe, Y. (1996). Age at marriage and the first birth interval: The emerging change in sexual behaviour among young couples in China, *Population and Development Review*, 22 (2) pp. 299-320.
- Hoem, J. (1990). Social policy and recent fertility change in Sweden, *Population and Development Review*, vol. 16 pp. 730-748.
- Hankins, F.H. (1936)., German policies for increasing births, *American Journal of Sociology*, 42, pp. 630-652.
- McIntosh, C.A. (1986). Recent pronatalist policies in western Europe, in Davis, K. Bernstam, M.S. and Ricardo-Campbell, R. (eds.) *Below Replacement Fertility in Industrial Societies: Causes, Consequences, Policies (Population and Development Review 12) Supplement*, pp. 318-334.
- Monnier, A. (1990). The effects of family policies in the German Democratic Republic: a re-evaluation, *Population: English Selection* 2, pp. 127-140.
- Whelpton, P.K. (1935). Why the large rise in the German birth-rate? *American Journal of Sociology*, 41, 299-313.
- West Center, *Asia-Pacific Population and Policy*, No. 53, April.
- McDonald, P. (2002). Support of the aged in Asia: families and the state in partnership, Paper presented to the IUSSP Regional Conference, Bangkok, 9-12 June.
- McDonald, P. (1999). Ageing: the social and demographic dimensions', in *Policy Implications of the Ageing of Australia's Population*, Canberra: Productivity Commission and Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, pp. 47-70.
- McDonald, P. (1989). Ageing in Asia: the role of families, Paper presented at the International Symposium on Aging: Policy Issues and Future Challenges, December 7-9, Beijing.
- Mason, A., Lee, S., and Russo, G. (2002). 'As Asia's population ages, worries grow about the future', East West Center, *Asia Pacific Issues*, No. 58, January.
- Nizamuddin, M. (2003). Population Ageing: Policy responses to Population Ageing in Asia and Pacific Region, in UNESCAP, *Fifth Asian and Pacific Population Conference: Selected Issues: Population and Poverty in Asia and the Pacific*, No. 108, UN, New York, pp: 89-127.
- Ogawa, N. (2003). Ageing trends and policy responses in the ESCAP region, in UNESCAP, *Population and Development: Selected Issues: Population and Poverty in Asia and the Pacific*, UN,

- New York, pp: ٨٩-١٢٧.
- Statistical Centre of Iran (٢٠٠٢). *Status of the Aged Nationwide, Statistical Centre of Iran, Tehran.*
- United Nations (٢٠٠٢). *Population Ageing: ٢٠٠٢ (Data Sheet)*, Population Division, New York.
- United Nations (٢٠٠١). *Living Arrangements of Older Persons, Population Bulletin of the United Nations, Special Issue Nos. ٤٢/٤٣*, New York.
- United Nations, *International Plan of Action on Ageing:*
<http://www.un.org/esa/socdev/ageing/ageipaa\ .htm>
- Westly, S., Lee, S., and Mason, A. (٢٠٠٠). 'Policy options to support Asia's growing elderly population', East West Center, *Asia-Pacific Population and Policy*, No. ٥٤, July.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و جنسیت
نام انگلیسی درس: Population and gender

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف این درس آماده‌سازی دانشجویان برای فهم روابط جنسیتی است که نهادهای اجتماعی را در راستای تاثیر بر رابطه بین توسعه و جمعیت شکل می‌دهد. این تاثیر از طریق بررسی تغییرات سازمان روابط جنسیتی با توجه به آموزش، نیروی کار، ازدواج و خانواده، بهداشت و تجدید نسل و مهاجرت شناسایی می‌شود. مرور قوانین و سیاست‌های مرتبط با جنسیت (توانمندی زنان و برابری جنسیتی) برای دستیابی به توسعه پایدار گام بعدی خواهد بود.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. تعریف جنس و جنسیت و تاریخچه نگرش به موضوع جنسیت
۳. تئوری‌های مرتبط با جنسیت
۴. جنسیت و جامعه: فرهنگ، نهادها و قوانین
۵. جنسیت و جمعیت‌شناسی: نسبت جنسی، ساختار سنی و سالمندی
۶. جنسیت و آموزش
۷. جنسیت و نیروی کار
۸. جنسیت، ازدواج و ساختار خانواده
۹. جنسیت، مرگ مری و بهداشت
۱۰. جنسیت و تجدید نسل
۱۱. جنسیت و مهاجرت
۱۲. جنسیت و توسعه اقتصادی
۱۳. سیاست‌های مرتبط با جنسیت (۱)
۱۴. سیاست‌های مرتبط با جنسیت (۲)
۱۵. ارائه کارهای تحقیقی دانشجویان
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- آبوت، پاملا و کلر والاس (۱۳۸۰) *جامعه‌شناسی زنان*، ترجمه منیژه نجم عراقی، تهران: نشر نی.
- احمدنیا، شیرین، ۱۳۸۰. "برخی عوامل فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت محدود زنان"، نامه انجمن جامعه‌شناسی ایران، شماره ۴، صص ۷۱-۸۵.
- افشاری، زهرا و ابراهیم شیبانی، ۱۳۸۰. "تجزیه جنسیتی بازار کار در ایران"، پژوهش زنان، دوره ۱، شماره ۱، صص ۳۵-۵۳.
- کار، مهرانگیز، ۱۳۷۹. *زنان در بازار کار ایران*، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان، تهران.

منابع انگلیسی:

- Amin, Sajeda (۱۹۹۸). *Women's Lives and Rapid Fertility Decline: Some Lessons*, Population Council, No. ۱۱۷, New York: Population Council.
- Cameron, L. A. et al. (۲۰۰۱) Education and labor market participation of women in Asia: evidence from five countries', *Economic Development and Cultural Change*, ۴۹: ۴۶۰-۴۷۷.
- Chant, S. and S. A. Radcliffe (۱۹۹۲). Migration and development: the importance of gender, in S. Chant (ed.), *Gender and Migration in Developing Countries*, Belhaven Prss, London: ۱-۲۹.
- Chant, S. (۱۹۹۲). *Gender and Migration in Developing Countries*, Belhaven Prss, London.
- Dhar H. L. (۲۰۰۱). Gender, aging, health and society, *Journal of Association of Physicians of India*, ۴۹: ۱۰۱۲-۱۰۲۰.
- Dollar, D. and R. Gatti (۱۹۹۹) Gender inequality, income and growth: are good times good for women? World Bank, Development Economics Research Group, Poverty Reduction and Management Network, Working paper series, no. ۱.
- Hoodfar H. (۱۹۹۵). Population policy and gender equity in post-revolutionary Iran, in C. M. Obermeyer (ed.), *Family, Gender, and Population in the Middle East: Policies in Context*, Cairo: American University in Cairo Press: ۱۰۵-۳۵.
- Jaggar, A. M. (۱۹۸۳). *Feminist Politics and Human Nature*, Sussex: Rowman and Allan Held.
- Lloyd, C. B. and M. J. Grant (۲۰۰۴). *Growing Up in Pakistan: The Separate*

Experiences of Males and Females, Population Council, No. 111, New York: Population Council.

Lopez, A. D and L. T. Ruzicka (1983). *Sex Differential in Mortality*, Canberra: The Australian National University.

Luy Marc (2003). Causes of male excess mortality: insights from cloistered populations, *Population and Development Review*, 29(4): 647-676.

Mason, K. O. (2001). Gender and Family systems in the fertility transition, *Population and Development Review*, No. 24 supplement: 160-76.

Malhotra A. (1997). Gender and the timing of marriage: rural-urban differences in Java, *Journal of Marriage and the Family*, 59(2): 434-50.

McDonald, P. (2000). Gender equity in theories of fertility transition, *Population and Development Review*, 26(3): 427-439.

McNicoll, G. (1980). Institutional determinants of fertility change, *Population and Development Review*, 6(3): 441-462.

Obermeyer, C. M. (1994). Reproductive choice in Islam: gender and state in Iran and Tunisia, *Studies in Family Planning*, 20(1): 41-51.

Oakley, A. (1972). *Gender and Society*, London: Temple Smith.

Razavi, S. (2003). Women's empowerment for participation in development, *World Development*, 20: 1111-1120.

Riley, N.E. and Brunson, J. (2008) International handbook on gender and demographic processes. Springer.

Schultz, T. P. (1994). *Investment in Women's Human Capital*, Chicago: University of Chicago Press.

Skeldon, C, B. Francis and L Smulyan (2006). *The Sage Handbook of Gender and Education*, London: Sage Publication.

Staggenborg, S. (1998). *Gender, Family and Social Movement*, London: Pine forge Press.

Valerie, B. (1999). *Feminist Debates*, London: Macmillan.

Ware, Helen (1981). *Women, Demography and Development*, (Canberra: The Australian National).

World Bank (1994). *Population and Development: Enhancing Development through Attention to Gender*, World Bank: Washington DC.

World Bank (2001). *Engendering Development through Gender Equality in Rights, Resources, and Voices*, New York: World Bank and Oxford University Press.

UNESCO (٢٠٠١) *Achieving Education for All: Demographic Challenges*, France: UNESCO.

UNFPA (١٩٩٩). *Women and Health: Mainstreaming the Gender Perspective into the Health Sector*, Report of the expert group meeting, ٢٨ Sep.-٢ Oct. ١٩٩٨, Tunis, New York: United Nations.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی خانواده

نام انگلیسی درس: Family Demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف: این درس دو هدف را دنبال می‌کند. هدف اول، آشنایی با جمعیت‌شناسی خانواده، شامل شناسایی و تبیین روندهای موجود در تغییر و تداوم خانواده می‌باشد. هدف دوم عبارتست از معرفی و کاربرد روش‌های مناسب برای مطالعه ابعاد جمعیت‌شناختی خانواده.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. معرفی جمعیت‌شناسی خانواده
۳. ازدواج: تجربه بین‌المللی
۴. ازدواج: تجربه ایران
۵. قومیت و ازدواج
۶. الگوهای ازدواج: ازدواج خویشاوندی در ایران
۷. الگوهای ازدواج: همسان‌همسری در ایران
۸. طلاق: تجربه بین‌المللی
۹. اندازه و ترکیب خانوار: تجربه بین‌المللی
۱۰. اندازه و ترکیب خانوار: تجربه ایران
۱۱. پیوندهای میان‌نسلی
۱۲. ترکیب خانوار: خانوارهای زن‌سرپرست
۱۳. ترکیب خانوار: خانوارهای تک‌نفره و تک‌والد
۱۴. مبانی نظری تبیین تغییر و تداوم خانواده: گذار جمعیتی دوم
۱۵. مبانی نظری تبیین تغییر و تداوم خانواده: آرمان‌گرایی توسعه‌ای، ارزش‌های خانوادگی آرمانی و تغییر نقش‌ها
۱۶. جمع‌بندی

منابع فارسی:

- ترابی، فاطمه، میرزایی، محمد و حدادی، محمده (۱۳۹۷). تعیین کننده های بعد خانوار در شهرستان های ایران در سال ۱۳۹۰، نامه / انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۱۳، شماره ۲۵، صص ۱۰۷-۱۳۲.
- عباسی شوازی، محمد جلال و ترابی، فاطمه (۱۳۸۵). تفاوت های بین نسلی ازدواج خویشاوندی در ایران، دوره ۷، شماره ۴، صص ۱۱۹-۱۴۶.
- عباسی شوازی، محمد جلال و ترابی، فاطمه (۱۳۸۵). سطح، روند و الگوی ازدواج خویشاوندی در ایران، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۱، شماره ۲، صص ۶۱-۸۸.
- عسکری ندوشن، عباس و ترابی، فاطمه (۱۳۸۹). سطح، روند و الگوی همسان همسری تحصیلی در ایران. نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۵، شماره ۹، صص ۲۹-۵۵.
- عسکری ندوشن، عباس و ترابی، فاطمه (۱۳۹۵). بازار ازدواج و روند همسان همسری سنی زوجین در ایران، مطالعات فرهنگی و ارتباطات، دوره ۱۲، ویژه نامه خانواده، صص ۸۵-۱۰۲.
- کلانتری، عبدالحسین، روشن فکر، پیام و جواهری، جلوه (۱۳۹۰). آثار و پیامدهای طلاق: مرور نظام مند تحقیقات انجام شده در ایران با تاکید بر ملاحظات جنسیتی (۱۳۷۶-۱۳۹۰). فصلنامه زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان)، دوره ۹، شماره ۳، صص ۱۱۱-۱۳۱.
- موسایی، میثم، مهرگان، نادر و گرشاسبی فخر، سعید (۱۳۸۸). تاثیر سواد، شهرنشینی، هزینه خانوار و درآمد و توزیع آن بر نرخ طلاق در ایران (یک تحلیل سری زمانی). مجله جامعه شناسی ایران، دوره ۲۸، صص ۲۱-۳.

منابع انگلیسی:

- Abbasi-Shavazi, M.J., Askari-Nodousha, A. and Thornton, A. (۲۰۱۲). Family life and developmental idealism in Yazd, Iran. *Demographic Research* ۲۶: ۲۰۷-۲۳۸.
- Abbasi-Shavazi, M.J. and McDonald, P. (۲۰۰۸). Family change in Iran: Religion, revolution and the state. In *International family change: Ideational perspectives*. Jayakody, R., Thornton A. and Axin W. (eds.) New York: Lawrence Erlbaum Association. Pp. ۱۷۷-۱۹۸.
- Aghajanian, A. and Thompson V. (۲۰۱۳a). Recent divorce trends in Iran. *Journal of Divorce and Remarriage* ۵۴ (۲): ۱۱۲-۱۲۵.
- Aghajanian, A. and Thompson V. (۲۰۱۳b). Female headed households in Iran (۱۹۷۶-۲۰۰۶). *Marriage and Family Review* ۴۹ (۲): ۱۱۵-۱۳۴.
- Amato, P.R. (۲۰۰۴). Tension between institutional and individual views of marriage. *Journal of Marriage and Family* ۶۶: ۹۵۹-۹۶۵.
- Amato, P.R. (۲۰۱۰). Research on divorce: continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family* ۷۲: ۶۵۰-۶۶۶.
- Astone, N.M., Nathanson, C.A., Schoen, R. And Kim, Y.J. (۱۹۹۹). Family demography, social theory and investment in social capital. *Population and Development Review* ۲۵(۱): ۱-۳۱.

- Becker, G.S. (1988). Family economics and macro behaviour. *American Economic Review* 78: 1-13.
- Bengston, V.L. (2001). Beyond the nuclear family: The increasing importance of multigenerational bonds. *Journal of Marriage and Family* 63: 1-16.
- Bianchi, S.M. and Casper, L.M. (2009). Explanations of family change: A family demographic perspective. Pp. 93-107. In V.L. Bengston et al. (eds.) *Sourcebook of Family Theory & Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Biblarz, T.J. and Stacey, J. (2010). How does the gender of parents matter? *Journal of Marriage and Family* 72: 3-22.
- Blossfeld, H-P. (1990). *The new role of women: Family formation in modern societies*. Boulder: Westview Press.
- Bongaarts, J. (2001). Household size and composition in developing world in the 1990s. *Population Studies* 55(3): 263-279.
- Cherlin, A.J. (1978). Remarriage as an incomplete institution. *American Journal of Sociology* 83: 634-650.
- Cherlin, A. (2004). The deinstitutionalization of American marriage. *Journal of Marriage and Family* 66(4): 848-861.
- Cherlin, A. (2010). Demographic trends in the United States: A review of research in the 2000s. *Journal of Marriage and Family* 72: 403-419.
- Coontz, S. (2004). The world historical transformation of marriage. *Journal of Marriage and Family* 66(4): 974-979.
- Dribe, M. And Stanfors, M. (2009). Does parenthood strengthen a traditional household division of labor? Evidence from Sweden. *Journal of Marriage and Family* 71(1): 33-40.
- Duncan, S. And Phillips, M. (2011). People who live apart together (LATs): New family form or just a stage? *International Review of Sociology* 21: 513-532.
- Elder, Jr. G.H. and Giele, J.Z. (2009). *The craft of life course research*. New York: Guilford Press.
- Fitzgerald, J.M. and Ribar, D.C. (2004). Transitions in welfare participation and female headship. *Population Research and Policy Review* 23: 641-670.
- Fussell, E. (2004). Persistent marriage regimes in changing times. *Journal of Marriage and Family* 66: 1201-1213.
- Gietel-Basten, S., Casterline, J. and Choe, M.K. (2010). Family demography in Asia: A comparative analysis of fertility preferences. Elgar.
- Goldstein, J.R. and Kenney, C.T. (2001). Marriage delayed or marriage forgone? New cohort forecasts of first marriage for U.S. women. *American Sociological Review* 66: 506-519.
- Groth, H. and Sousa-Poza, A. (2012). *Population dynamic in Muslim countries: Assembling the jigsaw*. Heidelberg: Springer.
- Gupta, S. (2007). Autonomy, dependence, or display? The relationship between married women's earnings and housework. *Journal of Marriage and Family* 69(2): 399-416.
- Harbison, S. And Robinson, W.C. (2002). Policy implications of the next world

- demographic transition. *Studies in Family Planning* 33(1): 37-48.
- Jayakody, R., Thornton, A. and Axinn, W. (2008) Perspectives on International Family Change. In *International Family Change: Ideational Perspective*. Jayakody, R., Thornton, A. and Axinn W. (eds.). Lawrence Erlbaum Associates. Pp. 1-18.
- Jones, G.W. (1997). Modernization and Divorce: Contrasting Trends in Islamic Southeast Asia and the West. *Population and Development Review* 23 (1): 90-114.
- Jones, W.G. (2004). Not “when to marry” but “whether to marry”: The changing context of marriage decisions in East and Southeast Asia. In Jones, W.G. and Ramda, K. (eds.) *(Un)tying the knot: Ideal and reality in Asian marriage*. Singapore: NUS Press. Pp 3-26.
- Jones, G.W. (2007). Delayed Marriage and Very Low Fertility in Pacific Asia. *Population and Development Review* 33(3): 403-428.
- Jones, W.G. (2009). Women, marriage, and family in Southeast Asia. In Devasahayam, T.W. (ed.) *Gender trends in Southeast Asia: Women now, women in the future*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies. Pp 12-30.
- Johnson-Hanks, J.A., Bachrach, C.A., Morgan, S.P. and Kohler, H-P. (2011). *Understanding family change and variation: Toward a theory of conjunctural action*. Dordrecht: Springer.
- Kulmijn, M. (2007) Gender differences in the effect of divorce, widowhood and remarriage on intergenerational support: Does marriage protect fathers? *Social Forces* 80(3): 1079-1104.
- Lesthaeghe, R.J. (2007). Second demographic transition. In G. Ritzer (ed.) *Encyclopaedia of Sociology*. Blackwell.
- Lloyd, K.M. (2006). Latinas’ Transition to First Marriage: An Examination of Four Theoretical Perspectives. *Journal of Marriage and Family* 68: 993-1014.
- Lundberg, S. and Pollak, R.A. (2010). The Evolving Role of Marriage: 1900-2010. *The Future of Children* 20(2): 29-50.
- McDonald, P. (1994). Families in developing countries: Idealised morality and theories of family change. In Cho, L. and Yada, M. (eds.) *Tradition and change in the Asian family*. Honolulu: East-West Centre.
- McNamee, C.B. and Rale, R.K. (2011). A note on race, ethnicity, and nativity differentials in remarriage in the United States. *Demographic Research*. 24: 293-312.
- Pollak, R.A. (2000). Theorizing marriage. Pp. 111-120 in L. Waite (ed.) *The ties that bind: Perspectives on marriage and cohabitation*. New York: Aldine de Gruyter.
- Qian, Z and Lichter, D.T. (2007). Social boundaries and marital assimilation: Interpreting trends in racial and ethnic intermarriage. *Journal of Marriage and Family* 69: 68-94.

- Raley, S., Bianchi, S.M. and Wang, W. (۲۰۱۲). When do fathers care? Mothers' economic contribution and fathers' involvement in childcare. *American Journal of Sociology* ۱۱۷(۵): ۱۴۲۲-۱۴۵۹.
- Ruggles, S. (۲۰۰۷) The decline of intergenerational coresidence in the United States, ۱۸۵۰-۲۰۰۰. *American Sociological Review* ۷۲: ۹۶۴-۹۸۹.
- Ruggles, S. And Heggeness, M. (۲۰۰۸). Intergenerational coresidence in developing countries. *Population and Development Review* ۳۴(۲): ۲۵۳-۲۸۱.
- Sayer, L.C., Bianchi, S.M. and Robinson, J.P. (۲۰۰۴). Are parents investing less in children? Trends in mothers' and fathers' time with children. *American Journal of Sociology* ۱۱۰(۱): ۱-۴۳.
- Schneider, D. (۲۰۱۱) Market earnings and household work: New tests of gender performance theory. *Journal of Marriage and Family* ۷۳(۴): ۸۴۵-۸۶۰.
- Schoen, R. (۲۰۱۹). Analytical family demography. Springer.
- Seltzer, J.A., Bachrach, C.A., Bianchi, S.M., Bledsoe, C.H, Casper L.M., Chase-Lansdale, P.L., DiPrete, T.A., Hotz, V.J., Morgan, S.P., Sanders, S.G., Thomas, D. (۲۰۰۵). Explaining family change and variation: Challenges for family demographers. *Journal of Marriage and Family* ۶۷(۴): ۹۰۸-۹۲۵.
- Smock, P.J. (۲۰۰۴). The wax and wane of marriage: Prospects for marriage in ۲۱st century. *Journal of Marriage and Family* ۶۶: ۹۶۶-۹۷۳.
- Schneider, D. (۲۰۱۱). Wealth and the marital divide. *American Journal of Sociology* ۱۱۷: ۶۲۷-۶۷۷.
- Schultz, T.W. (۱۹۷۴). *Economics of the family: Marriage, children, and human capital*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Schwartz, C.R. and Mare R.D. (۲۰۰۵). Trends in educational assortative marriage from ۱۹۴۰ to ۲۰۰۳. *Demography* ۴۲(۴): ۶۲۱-۶۴۶.
- Sweeny, M.M. (۲۰۱۰). Remarriage and Stepfamilies: Strategic sites for family scholarship in the ۲۱st century. *Journal of Marriage and Family* ۷۲: ۶۶۷-۶۸۴.
- Teachman, J.D. (۲۰۰۸). Complex life course patterns and the risk of divorce in second marriage. *Journal of Marriage and Family* ۷۰: ۲۹۴-۳۰۵.
- Teachman, J.D. (۲۰۱۰). Family life course statuses and transitions: Relationships with health limitations. *Sociological Perspectives* ۵۳: ۲۰۱-۲۲۰.
- Thornton, A. (۲۰۰۱). The developmental paradigm, reading history sideways, and family change. *Demography* ۳۸(۴): ۴۴۹-۴۶۵.
- Tillman, K.H. and Nam, C.B. (۲۰۰۸). Family structure outcomes of alternative family definitions. *Population Research and Policy Review* ۲۷(۳): ۳۶۷-۳۴۸.
- Torabi, F. and Baschieri, A. (۲۰۱۰). Ethnic differences in transition to first marriage in Iran: The role of marriage market, women's socio-economic status, and process of development, *Demographic Research* ۲۲: ۲۹-۶۲.
- Torabi, F., Baschieri, A., Clarke, L. and Abbasi-Shavazi, M.J. (۲۰۱۳). Marriage postponement in Iran: Accounting for socio-economic and cultural change in time and space, *Population, Space and Place* ۱۹ (۳): ۲۵۸-۲۷۴.
- Torabi, F., Abbasi-Shavazi, M.J. and Askari-Nodoushan, A. (۲۰۱۵). Trends and

Patterns of Solo Living in Iran: An Exploratory Ananalysis. *Journal of Population Research* ۳۲: ۲۴۳-۲۶۱.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت شناسی ریاضی

نام انگلیسی درس: Mathematical demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف کلی این درس آشنا کردن دانشجویان با استدلال ریاضی روابط بین متغیرهای جمعیتی است. این درس روش‌های ریاضی را معرفی می‌کند که برای درک عمیق‌تر منطق درونی فرایندهای جمعیت‌شناختی، مثلاً رابطه بین متغیرهای جمعیتی با دیگر متغیرهای جمعیتی، ضرورت دارد.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. کاربرد ریاضیات در جمعیت شناسی
۳. مدل‌های رشد جمعیت
۴. تحلیل فرایندهای تکرار ناپذیر و تکرار پذیر
۵. مدل‌های اتفاقی در جمعیت شناسی
۶. الگوی جمعیت ثابت یا پایا
۷. الگوی جمعیت متوقف یا ایستا
۸. روابط دموگرافیک در جمعیت‌های شبه پایا یا غیر پایا
۹. نیرو محرکه‌های جمعیتی
۱۰. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی: ازدواج
۱۱. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی باروری
۱۲. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی: مرگ و میر
۱۳. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی: مهاجرت
۱۴. تحلیل کلی از ماتریس پیش بینی جمعیت
۱۵. سری زمانی جمعیتی
۱۶. جمع بندی

- Bogue et al., (۱۹۹۳). *Reading in Population Research Methodology*, Vol. ۳, United Nations Fund for Population Activities, New York.
- Coal, A. (۱۹۷۲). *The Growth and Structure of Stable Population*, New York.
- Cox, D. (۱۹۶۲). *Renewal Theory*, London: Methuen.
- Cox, D. (۱۹۷۰). *Demography*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Guillot M. (۲۰۰۵). The Momentum of Mortality Change, *Population Studies*, Vol. ۵۹(۳):۲۸۳-۲۹۴.
- Guillot M. (۲۰۰۶). Tempo Effects in Mortality: An Appraisal, *Demographic Research*, Vol. ۱۴(۱):۱-۲۶.
- Guillot M. (۲۰۱۱). Period Versus Cohort Life Expectancy,” pp. ۵۳۱-۵۴۷ in *International Handbook of Adult Mortality*, Richard G. Rogers and Eileen M. Crimmins (eds). Springer.
- Guillot M. and H. S. Kim. (۲۰۱۱). On the correspondence between CAL and lagged cohort life expectancy. *Demographic Research*, Vol. ۲۴(۲۵):۶۱۱-۶۳۲.
- Guillot M. P. Gerland, F. Pelletier, and A. Saabneh. (۲۰۱۲). A global overview of infant and child mortality age patterns in light of new empirical data. *PLoS Medicine*, Vol. ۹(۸): e۱۰۰۱۲۹۹, pp. ۱-۱۵.
- Guillot M. (۲۰۱۵). Truncated cross-sectional average length of life: A measure for comparing the mortality history of cohorts,” V. Canudas-Romo and M. Guillot. *Population Studies*, online first, pp. ۱-۱۳.
- Guillot M. (۲۰۱۵). Multistate Transition Models in Demography.” Pp. ۱۰۹-۱۱۵ in *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, ۲nd edition. James D. Wright (editor-in-chief). Vol. ۱۶. Oxford: Elsevier.
- Hali, S. K.V. Rao (۱۹۹۲). *Advanced Techniques of Population Analysis*, New York: Plenum Press.
- Preston, et al. *Demography: Measuring and Modeling Population Process* Oxford, England: Blackwell Publishers.
- Henry, L. (۱۹۷۶). *Population Analysis and Model*. Academic Press. (Translated by E. van de Wall).
- Jozwiak Janina (۱۹۹۳). *Mathematical Models of Population*, (NIDI Report ۲۶) by Review author[s]: John Pollard, *Population Studies*, Vol. ۴۷, No. ۲, p. ۳۶۹. Impagliazzo, John, ۱۹۸۵, *Deterministic Aspects in Mathematical Demography*.
- Keyfitz, N. (۱۹۶۸). *Introduction to Mathematics of Population*, Addison-Wesley.
- Keyfitz, Nathan, Hal Caswell (۲۰۰۵). *Applied Mathematical Demography*. ۳rd ed. Berlin: Springer.
- Mode, C. (۱۹۸۵). *Stochastic Process in Demography and Their Computer Implementations*, Berlin: Springer-Verlag.
- Newell, Colin (۱۹۹۰). *Methods and Models in Demography*. New York: The

- Guilford Press.
- Pressat, Roland (1972). *Demographic Analysis*. Chicago: Aldine. (Translated by J. Matras).
- Preston S. H., P. Heuveline and M. Guillot. (2001). *Demography: Measuring and Modeling Population Processes*. Blackwell Publishers. London.
- Ranganathan, C.R. (2006). *A First Course in Mathematical Models of Population Growth*, New Delhi, Associated Pub.
- Rogers, Andrei (1990). *Multiregional Demography: Principles, Methods and Extensions*.
- Schoen, R. (1978). *Modeling Multigroup Populations*, New York: Plenum Press.
- Sheps, M. & J. Menken (1973). *Mathematical Models of Conception and Births*, Chicago: University of Chicago Press.
- Smith, D. & N. Keyfitz (1977). *Mathematical Demography: Selected Papers*, (Recent Results in Cancer Research). Berlin: Springer-Verlag.
- United Nations (1978). *The Concept of a Stable Population; Application to the Study of Populations of Countries with Incomplete Demographic Statistics*. NY: United Nations Publications.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و برنامه ریزی توسعه

نام انگلیسی درس: Population and development planning

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس عبارتند از بررسی نقش جمعیت و عوامل جمعیتی در برنامه‌ریزی‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی و پرداختن به سه محور برآوردهای جمعیتی، ملاحظات جمعیتی مرتبط با توسعه در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های جمعیتی در برنامه‌ریزی‌ها.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. اهمیت جمعیت در برنامه ریزی توسعه
۳. پیش‌بینی‌های جمعیتی: روش ریاضی پیش‌بینی جمعیت
۴. علل گرایش به استفاده از روش ترکیبی پیش‌بینی جمعیت
۵. طرح کلی روش ترکیبی پیش‌بینی جمعیت
۶. طرح مثال در مورد روش ترکیبی
۷. ملاحظات جمعیتی در برنامه ریزی توسعه: منابع آمارها
۸. ملاحظات جمعیتی در برنامه ریزی توسعه: تعاریف و مفاهیم جمعیت و نیروی انسانی – شاخص‌های فعالیت
۹. جمعیت و آموزش
۱۰. عوامل موثر بر نیازهای آموزشی
۱۱. جمعیت، بهداشت و تغذیه
۱۲. تاثیر بهداشت بر متغیرهای جمعیتی
۱۳. جمعیت و مسکن
۱۴. جمعیت و محیط زیست
۱۵. سیاست‌های جمعیتی در برنامه ریزی‌های توسعه
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- آری آگا و همکاران، ۱۳۸۲. روش‌های تحلیل جمعیت. تبریز: احرار.
- پرسا، ۱۳۷۱. جمعیت‌شناسی آماری ترجمه سیدمحمد سیدمیرزایی. انتشارات آستان قدس رضوی.
- پولارد و همکاران ۱۳۶۵. روش‌های تحلیل جمعیت. شیراز: مرکز جمعیت‌شناسی دانشگاه شیراز.
- تودارو، مایکل، ۱۳۸۱. توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه دکتر غلامعلی فرجادی، تهران: مؤسسه عالی پژوهش در برنامه‌ریزی و توسعه.
- زنجانی حبیب‌ا...، محمد میرزایی، کامل شادپور و امیرهوشنگ مهریار ۱۳۷۸. توسعه و بهداشت باروری. تهران: نشر بشری.
- سازمان ملل متحد ۱۳۸۱. بسته نرم‌افزاری برای اندازه‌گیری مرگ‌ومیر ترجمه حاتم حسینی و مهدی رضایی. همدان: انتشارات دانشگاه بوعلی.
- سرائی، حسن. ۱۳۸۱. روش‌های تحلیل جمعیت. تهران: دانشگاه تهران.
- سووی، آلفرد ۱۳۵۷. مالتوس و دومارکس. ترجمه صدقیانی، انتشارات امیرکبیر.
- کتابی، احمد، ۱۳۷۸. درآمدی بر آراء و نظریات جمعیت‌شناسی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
- میرزایی، محمد ۱۳۸۱. گفتاری درباب جمعیت‌شناسی کاربردی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- میرزایی، محمد ۱۳۸۴. جمعیت و توسعه با تأکید بر ایران (مجموعه ده مقاله). تهران: مرکز مطالعات جمعیتی آسیا و اقیانوسیه.

منابع انگلیسی:

- Jones, G.W. (۱۹۷۵). *Population Growth and Educational Planning in Developing Nations*.
- Jones, G.W. (۱۹۹۰). *Population Dynamics and Educational and Health Planning*, ILO
- United Nations, (۱۹۸۱). *Population Distribution Policies in Development Planning*, New York
- UN ESCAP, ۱۹۸۸. *Research Requirements for Integrating Population in to Development Planning*. In *Population Research Leads*, No. ۳۰
- United Nations *Population and Demographic Bulletins*.
- Warren R.C. (۱۹۷۵). *Population and Development Planning*. Population Council.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و توسعه اقتصادی

نام انگلیسی درس: Population and economic development

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس عبارتند از طرح نظریات، الگوها و چارچوبهای مفهومی اقتصادی مرتبط با جمعیت و مرور موضوعات مرتبط با اقتصاد جمعیت در سطح خرد و کلان.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. علم اقتصاد، منابع اقتصادی و اصل کمیابی
۳. تولید ناخالص داخلی (و ملی) و درآمد سرانه
۴. رشد اقتصادی و عوامل تعیین کننده آن؛ توسعه اقتصادی و رشد اقتصادی؛ رشد جمعیت و توسعه اقتصادی
۵. جمعیت و توسعه: جمعیت و میزان فعالیت؛ جمعیت و عرضه نیروی کار، جمعیت؛ نرخ وابستگی، سالمندی و کار کودکان
۶. جمعیت و توسعه: جمعیت و تقاضای بازار، جمعیت، پس انداز، تراکم سرمایه و سرمایه گذاری؛ جمعیت و سرمایه انسانی
۷. جمعیت و توسعه: جمعیت و ساختار اقتصادی؛ جمعیت و نوآوری های تکنولوژیکی؛ جمعیت و اقتصادی در مقیاس
۸. جمعیت و توسعه: جمعیت، فقر و نابرابری؛ جمعیت و مهاجرت؛ جمعیت و نیازهای ناشی از آن
۹. نظریه ها و الگوهای اقتصادی جمعیت: نظریه مالتوس
۱۰. نظریه ها و الگوهای اقتصادی جمعیت: نظریه اقتصاد خرد باروری الگوی پویای جمعیتی
۱۱. توزیع درآمد، تامین اجتماعی و رشد جمعیت: نقش بین نسلی تامین اجتماعی؛ رشد جمعیت و سالمندی
۱۲. توزیع درآمد، تامین اجتماعی و رشد جمعیت: سیاست های بین نسلی توزیع درآمد؛ توزیع درآمد، فقر و رشد جمعیت

۱۳. رشد جمعیت و توسعه پایدار: رشد جمعیت و مواد غذایی؛ رشد جمعیت و محید زیست
۱۴. رشد جمعیت و توسعه پایدار: رشد جمعیت و کیفیت نیروی انسانی
۱۵. رشد جمعیت و توسعه پایدار: رشد جمعیت، تنظیم خانواده و توسعه پایدار
۱۶. جمع بندی

منابع انگلیسی:

- Becker, Gray S., and Gregg H. Lewis (۱۹۷۳). "On the Interaction Between the Quantity and Quality of Children." *Journal of Political Economy* ۸۱: ۲۷۹-۲۸۸.
- Becker, Gary S., and Nigel Tomes (۱۹۷۶). "Child Endowments and the Quantity and Quality of Children." *Journal of Political Economy* ۸۴: S ۱۴۲-S ۱۶۳
- Becker, Gary S., and Robert J. Barro (۱۹۸۸). "A Reformulation of the Economic Theory of Fertility." *Quarterly Journal of Economics* ۱۰۳: ۱-۲۵
- Becker, Gary S., and Kevin Murphy (۱۹۸۸). "The Family and the State." *Journal of Law and Economics* ۳۱ (۱): ۱-۱۸.
- Bommier, A., and R. D. Lee. ۲۰۰۳. Overlapping Generations Models with Realistic Demography. *Journal of Population Economics* ۱۶: ۱۳۵-۱۶۰.
- Borjas, G.J., and M. Tienda. ۱۹۹۳. The Employment and Wages of Legalized Immigrants. *International Migration Review* ۲۷: ۷۱۲-۷۴۷.
- Cassen, Robert (۱۹۷۶). "Population and Development: A Survey." *World Development* ۴(۱۰/۱۱): ۷۸۵-۸۳۰.
- Kelley, Allen (۱۹۸۸). "Economic Consequences of Population Change in the Third World." *Journal of Economic Literature* ۲۶(۴): ۱۶۸۵-۱۷۲۸.
- Lee, Ronald, and Timothy Miller (۱۹۹۱). "Population Growth, Externalities to Childbearing and Fertility Policy in Development Countries." In *Proceeding of the World Bank Annual Conference on Development Economics*, ۱۹۹۰. Washington, D.C.: World
- Lee, R. D. (۱۹۹۴). Population Age Structure, Intergenerational Transfer, and Wealth: A New Approach, With Applications to the United States. *Journal of Human Resources* ۲۹(۴): ۱۰۲۷-۱۰۶۳.
- Lee, R., A. Mason and T. Miller. (۲۰۰۰). Life Cycle Saving and the Demographic Transition in East Asia. *Population and Development Review* ۲۶: ۱۹۴-۲۱۹.

- Rindfuss, R. R., K. L. Brewster, and A. L. Kavee. (1996). Women, Work, and Children: Behavioral and Attitudinal Change in the United States. *Population and Development Review* 22: 407-422.
- Willis, R.J. (1980). "The Old Age Security Hypothesis and Population Growth." In T. Burch (ed.), *Demographic Behavior: Interdisciplinary Perspectives on Decision Making*. Boulder, CO: Westview Press.
- Salehi – Isfahani DJavad (2001). *Labor & Human Capital in the Middle East*. ITHACA Press, Lebanon.
- Sen, Amartya, *Development as Freedom* (1999). New York, Alfred A. Knopf Inc.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و جامعه

نام انگلیسی درس: Population and society

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس آشنایی با رشته جمعیت‌شناسی و حوزه‌های مورد مطالعه آن، تحولات جمعیتی و عوامل موثر بر آن، و تعامل پدیده‌های جمعیتی با ساختارهای اقتصادی و اجتماعی می‌باشد. بحث از ماهیت این رشته شروع شده و با بررسی تحولات آن از دیدگاه تاریخی ادامه می‌یابد. سپس ارتباط این رشته با سایر رشته‌های علمی مورد کنکاش قرار می‌گیرد. بعد از آن تغییرات جمعیت جهان با توجه به فرایند انتقال جمعیتی بررسی می‌گردد. به دنبال آن، منابع اصلی تغییرات جمعیتی (زادوولد، مرگ‌ومیر و مهاجرت)، از طریق تعامل آن با ساختارهای اقتصادی و اجتماعی، و تبعات اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی آنها شناسایی شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. قدم بعدی توجه به پدیده‌های جمعیتی مهم معاصر، نظیر ایدز، تخریب محیط، شهرنشینی، سالمندی و غیره، در جهت شناخت فرایندها و تبعات آنها می‌باشد.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. آشنایی مختصر با منابع و سازمانهای مرتبط با مطالعات جمعیتی
۳. ماهیت جمعیت‌شناسی و تاریخچه تحولات آن
۴. ارتباط جمعیت‌شناسی با سایر شاخه‌های علمی
۵. بررسی تحولات جمعیت جهان از دیدگاه تاریخی (تعداد، توزیع و ترکیب)
۶. انتقال جمعیتی (منشأ و تبعات)
۷. زاد و ولد و باروری: پیامدهای اجتماعی
۸. ازدواج و تغییرات خانواده: پیامدهای اجتماعی
۹. مرگ‌ومیر: پیامدهای اجتماعی
۱۰. مهاجرت و شهرنشینی: پیامدهای اجتماعی
۱۱. ساختار سنی و جنسی جمعیت (سالمندی و ...)
۱۲. جمعیت و توسعه
۱۳. جمعیت و محیط زیست
۱۴. بهداشت و سلامتی (ایدز، بهداشت باروری و ...)
۱۵. جمعیت و کشمکشهای اجتماعی

منابع فارسی:

- امین زاده فرخ (۱۳۵۸). جمعیت‌شناسی کار، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- ایودی مک و ریچارد جونز (۱۳۶۹). اطلس تاریخی جمعیت جهان، ترجمه فریدون فاطمی، نشر مرکز...، تهران.
- پرسا رولاند (۱۳۶۳). جمعیت‌شناسی اجتماعی، ترجمه منوچهر محسنی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- تودارو مایکل (۱۳۶۴). توسعه اقتصادی جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، انتشارات سازمان برنامه و بودجه، تهران.
- جرج سوزان (۱۳۶۳). چگونه نیمی دیگر می‌میرند؟، ترجمه مصطفی ازکیا، کیهان، تهران.
- زنجانی حبیب‌الله (۱۳۷۱). جمعیت و توسعه، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران.
- زنجانی حبیب‌الله و دیگران (۱۳۷۸). جمعیت، توسعه و بهداشت باروری، نشر نی، تهران.
- زنجانی حبیب‌الله، ۱۳۸۰. مهاجرت، سمت، تهران.
- سرایبی حسن (۱۳۶۹). سیر تکوینی جمعیت‌شناسی، نامه علوم اجتماعی، دوره جدید، جلد دوم، شماره ۱، صص ۹۱-۱۰۹.
- سگالن، مارتین (۱۳۷۰). جامعه‌شناسی تاریخی خانواده، ترجمه حمید الیاسی، تهران: نشر مرکز.
- سیدمیرزایی محمد (۱۳۸۰). جمعیت جهان: چالشها و مسائل، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- لهسایی زاده عبدالعلی (۱۳۶۸). نظریات مهاجرت، نشر نوید، تهران.
- لوکاس دیوید و پاول میر (۱۳۸۴). درآمدی بر مطالعات جمعیتی، ترجمه حسین محمودیان، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- محمودیان، حسین (۱۳۸۳). «سن ازدواج در حال افزایش: بررسی عوامل پشتیبان»، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۴، صص ۲۷-۵۳.
- میرزایی محمد (۱۳۶۸). جمعیت در بستر زمان، نامه علوم اجتماعی، دوره جدید، شماره ۳.
- میرزایی محمد (۱۳۸۴). جمعیت و توسعه با تاکید بر ایران (ده مقاله)، مرکز مطالعات و پژوهشهای جمعیتی آسیا و اقیانوسیه، تهران.
- هیر دیوید ام. (۱۳۸۰). جامعه و جمعیت، ترجمه یعقوب فروتن، انتشارات دانشگاه مازندران، بابلسر.

منابع انگلیسی:

- Ashford, Lori (۲۰۰۴). World Population Highlights ۲۰۰۴, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Birdsall, Nancy (۱۹۷۷). Analytical approaches to the relationship of population growth and development, *Population and Development Review*, ۳: ۶۳-۱۰۲.
- Bongaarts, J. (۱۹۹۷). "Trends in unwanted childbearing in the developing

- world”, Paper Presented at The Annual Meeting of the Population Association of America, Washington D. C.
- Caldwell, John C. (1976). Toward a restatement of Demographic Transition Theory, *Population and Development Review*, 2(3 & 4):321-366.
- Caldwell J. C. et al. (1998). The construction of adolescence in a changing world: implications for sexuality, reproduction and marriage, *Population Studies*, 37(3):343-61.
- Coale Ansley J. and Edgar M. Hoover (1960). Population Growth and Economic Development in Low-Income Countries, Princeton University Press, Princeton.
- Cincotta R. P. et al. (2003). The demographic transition as a statistical determinant of the risk of civil conflict, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Committee for International Cooperation in National Research in Demography (CICRED) (2000). Policy Implications of Age-Structural Changes, CICRED, Paris.
- Coombes M. (2002). Multiple dimensions of settlement systems: coping with complexity, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Davis Kingsley (1980). The meaning and significance on marriage in contemporary society, in Kingsley Davis, ed., *Contemporary Marriage: comparative perspective on a changing institution*, Russell Sage Foundation, New York, pp. 1-21.
- Dhar H. L. (2001). Gender, aging, health and society, *Journal of Association of Physicians of India*, 49:1012-1020.
- Ehrlich Paul R. and Anne H. Ehrlich (1972). Population, Resources, Environment, W. H. Freeman and Company, San Francisco.
- Frey W. H. (2002). Population dynamics in more developed countries: the fading of city/suburb and metro/non-metro distinctions, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Gierveld de J. and P. Dykstra (2003). What impact does longer life have on family, and informal care giving by children in particular? Paper presented at the IUSSP Seminar on Increasing Longevity: Causes, Consequences and Prospects, New York.
- Grant J. et al. (2004). Fertility and Population Ageing: Causes, Consequences, and Policy Options, RAND, Santa Monica.
- Hayes Adrian C. (1994). Population and development issues: antecedents to the Cairo Conference, Paper presented in 4th National Conference of the Australian Population Association, Canberra.
- Hauser M. Philip and Otis Dudley Duncan (1909). Demography as a body of knowledge, in Philip M. Hauser and Otis Dudley Duncan, eds., *The Study*

- of Population?* pp. ၇၆-၈၀.
- Hauser M. Philip and Otis Dudley Duncan (၁၉၀၉). The nature of demography, in Philip M. Hauser and Otis Dudley Duncan, eds., *The Study of Population?* pp. ၇၆-၈၀.
- Hodgson Dennis (၁၉၈၃). Demography as social science and policy science, *Population and Development Review*, ၉:၁-၃၃.
- Hugo G. et al. (၂၀၀၂). Changing forms of human settlement: conceptual challenges for population studies, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Jones G. W. (၂၀၀၂). Urbanization trends in Asia: the conceptual and definitional challenges, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Kaneda Toshiko et al. (၂၀၀၃). Differentials in Life Expectancy and Active Life Expectancy by Socioeconomic Status Among Older Adults in Beijing, Population Council, Washington D. C.
- Kelly Allen C. (၁၉၈၈). Economic consequences of population change in Third World, *Journal of Economic Literature*, ၂၆:၁၆၀၈-၁၇၂၈.
- Keyfitz N. (၁၉၈၆). The family that does not reproduce itself, *Population and Development Review*, ၁၂ Suppl:၁၃၉-၀၃.
- Luy Marc (၂၀၀၃). Causes of male excess mortality: insights from cloistered populations, *Population and Development Review*, ၂၉(၃):၆၃၇-၆၇၆.
- Marquette C. M. (၂၀၀၃). Population, environment and conflict: a review of some recent theories and approaches, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Marston, C. and J. Cleland (၂၀၀၃). Do unintended pregnancies carried out to term lead to adverse outcomes for mother and child? An assessment in five developing countries, *Population Studies*, ၀၇(၁):၇၇-၉၃.
- McDonald Peter. (၁၉၈၀). Social organization and nuptiality in developing societies, in J. Cleland and J. Hobcraft, eds, *Reproductive Change in Developing Countries*, Oxford University Press, Oxford, pp. ၈၇-၁၁၃.
- McNeill William H. (၁၉၈၃). Human Migration in historical perspective, *Population and Development Review*, ၈(၁):၁-၁၈.
- McNicoll Geoffrey (၁၉၉၂). The agenda of population studies: a commentary and complaint, *Population and Development Review*, ၁၈:၃၉၉-၄၂၀.
- McNicoll Jeffrey (၁၉၉၀). On population growth and revisionism: further questions, *Population and Development Review*, ၂၁(၂):၃၀၇-၃၃၀.
- McNicoll Jeffrey (၂၀၀၀). Managing Population-Environment Systems: Problems of Institutional Design, Population Council, No. ၁၃၉.
- McNicoll Jeffrey (၂၀၀၃). Population and Development: An Introductory View, Population Council, No. ၁၇၃.
- Nash J. G. and R. De Souza. (၂၀၀၂). Making the Link: Population, Health,

- Environment, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- National Research Council (1986). *Population Growth and Economic Development: Policy questions*, National Academy Press, Washington D. C.
- Otoo-Oyortey N. and S. Pobi (2003). Early marriage and poverty: exploring links and key policy issues, *Gender and Development*, 11(2):42-51.
- Panayotou Theodore. (1994). The population, environment, and development nexus, in Robert Cassen and others, *Population and Development: Old Debates, New Conclusions*, Transaction Publishers, Oxford, pp. 149-180.
- Pebley A. R. (1998). Demography and the environment, *Demography*, 35(4):377-389.
- Population Reference Bureau (2002). *Family Planning Worldwide: 2002 Data Sheet*, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Population Reference Bureau (2004). *2004 World Population Data Sheet*, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Population Reference Bureau (2005). *2005 World Population Data Sheet*, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Preston Samuel H. (1994a). Population and environment: the scientific evidence, in Francis Graham-Smith, ed., *Population-The Complex Reality: A Report of the Population Summit of the World's Scientific Academics*, The Royal Society, pp. 80-92.
- Preston Samuel H. (1994b). Population and environment, Distinguished Lecture Series on Population and Development, IUSSP.
- Quisumbing A. R. and K. Hallman (2003). *Marriage in Transition: Evidence on Age, Education and Assets from Six Developing Countries*, New York: Population Council.
- Rendall M. S. and R. A. Bahchieva (1998). An old age security motive for fertility in the United States? *Population and Development Review*, 24(2):293-307.
- Robinson W. C. (2003). Differential natural increase and international conflict: some historical perspectives, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Stanecki, K. A. (2002). The ADIS pandemic in the 21st century, Draft report presented at the *XIV International Conference on AIDS*, Barcelona.
- Tashakkori A. and V. D. Thompson (1988). Cultural change and attitude change: an assessment of post-revolutionary marriage and family attitudes in Iran, *Population Research and Policy Review*, 7(1):3-27.
- UNFPA (2001). *Population, Environment and Poverty Linkages: Operational Challenges*, Population and Development Strategies Series, No. 1, UNFPA, New York.
- UNFPA (2002). *Population Ageing and Development*, UNFPA, New York.
- UNFPA (2003a). *Global Population and Water*, Population and Development Strategies Series, No. 6, UNFPA, New York.

- UNFPA (۲۰۰۳b). State of World Population ۲۰۰۳, UNFPA, New York.
- UNFPA (۲۰۰۳c). Population Aging and Development, UNFPA, New York.
- UNFPA (۲۰۰۳d). The Impact of HIV/AIDS, Population and Development Strategies Series, No. ۹, UNFPA, New York.
- United Nations (۱۹۹۹). Health and Mortality: Issues of Global Concern, United Nations, New York.
- UNFPA (۲۰۰۴). International Migration and Development, UNFPA, New York.
- United Nations (۱۹۸۶). Consequences of Mortality Trends and differentials, United Nations, New York.
- United Nations (۱۹۹۱). World Population Prospects ۱۹۹۰, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۱). Population, Environment and Development: The Concise Report, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۴). World Population to ۲۳۰۰, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۵a). The Diversity of Changing Population Age Structure in the World, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۵b). World Population Prospects: The ۲۰۰۴ Revision (Highlights), United Nations, New York.
- Urdal H. (۲۰۰۳). Demographic change, natural resources and violent conflict: the case of India, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Vallin Jacques (۲۰۰۴). The demographic window: an opportunity to be seized, Paper presented at the seminar on Demographic Issues in Contemporary Iran and France, Tehran.
- Ware H. (۲۰۰۳). Pacific demography, population pressure, migration and conflict, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی انسان شناختی

نام انگلیسی درس: Anthropological demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف از این درس آشنا ساختن دانشجویان با شاخه بسیار مهمی در انسان‌شناسی و همچنین در جمعیت‌شناسی با عنوان جمعیت‌شناسی انسان شناختی است که آن را انسان‌شناسی جمعیت‌شناختی نیز می‌نامند. این شاخه در حال حاضر عموماً دو گرایش را در خود حمل می‌کند نخست گرایشی که بیشتر تحت تأثیر انسان‌شناسی زیستی تلاش بر آن دارد که با تکیه زدن بر عوامل زیست‌شناسانه موجود در فرهنگ‌ها و جوامع مختلف انسانی به پی‌آمدهای آنها بر حوزه جمعیت‌شناسی بپردازد، و گرایش دومی که بیشتر بر خود عوامل فرهنگی در این زمینه تأکید دارد. هر یک از دو حوزه ادبیات و شاخه‌های پژوهشی و آموزشی متفاوتی را به وجود آورده‌اند و البته تلاش‌هایی نیز برای ایجاد تالیف‌های جدید میان آن دو صورت گرفته است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. تاریخچه روابط جمعیت‌شناسی و انسان‌شناسی
۳. نظریه‌های کلاسیک و جدید تطور‌گرایانه و پیامد آن‌ها در حوزه جمعیت‌شناسی
۴. انسان‌شناسی زیست‌شناختی و جمعیت‌شناسی
۵. انسان‌شناسی محیط‌شناختی و جمعیت‌شناسی
۶. استراتژی‌های ازدواج و زناشویی
۷. استراتژی‌های زایش و تربیت فرزند
۸. انسان‌شناسی تغذیه و رشد
۹. مهاجرت
۱۰. انسان‌شناسی بیماری و ناتوانی و پیامدهای جمعیت‌شناختی آن‌ها
۱۱. انسان‌شناسی بحران
۱۲. انسان‌شناسی پیری
۱۳. انسان‌شناسی آیدز
۱۴. انسان‌شناسی مرگ
۱۵. چشم‌اندازهای جمعیت‌شناسی انسان شناختی

منابع فارسی:

کرتزر دیوید آی. و تام فریک (۱۳۹۷). جمعیت‌شناسی انسان‌شناختی، ترجمه مهدی رضایی، انتشارات مؤسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی کشور.

منابع انگلیسی:

- Anderson, James E. (۱۹۸۳). Grants' Atlas of Anatomy, ۸th edition. Williams and Wilkins.
- Andrecess, G.J., Philipps, D.R. (۲۰۰۵). *Aging and Place: Perspectives, policy, practice*, Routledge.
- Basu, A.M., Aaby, P. (۱۹۹۸). *The Methods of Anthropological Demography*, Clarendon Press.
- Laban Hinton, A. (۲۰۰۲). *Annihilation Difference: The Anthropology of Genocide*, University of California Press.
- Mascie-Taylor, N., et al., ۲۰۰۴, *The Changing Face of Disease: Implication for Society*, Routledge.
- Marks, J. (۱۹۹۵). *Human Biodiversity: Genes, Race and History*, Aldine de Gruyter.
- McFalls, J A (۱۹۹۱). 'Population: A Lively Introduction', *Population Bulletin* ۴۶ (۲), Population Reference Bureau, Washington, DC.
- Ramanucci-Ross, L. et al. (۱۹۹۷). *The Anthropology of medicine: From Culture to Method*, Bergin and Garvey.
- Roth, eric Abella. (۲۰۰۴). *Culture, Biology and Anthropological Demography*, British Columbia, University of Victoria Press.
- Sargent, C.F., Johnson, T.M. (۱۹۹۶). *Medical Anthropology: Contemporary Theory and Method*, Praeger Publisher.
- Scheper-Hughes, N. (۱۹۹۷). 'Demography without Numbers', in Kertzner, D & Fricke, T (eds), *Anthropological Demography*, Chicago: Chicago University Press.
- Schmidt, B.E., Schroder, I.W. (۲۰۰۱). *Anthropology of Violence and Conflict*, Routledge.
- Szreter, Simon(ed.) (۲۰۰۴). *Anthropological and Historical Selection in Critical Demography*, Oxford University press.
- Swedlund, Alan C. and George J. Armelagos (۱۹۷۶). *Demographic Anthropology*. Anthropology series, Wm. C. Brown Company.
- Ubelaker, Douglas H. (۱۹۹۹). *Human Skeletal Remains: Excavation, Analysis and Interpretation*, ۳rd ed. *Manuals on Archeology* No. ۲. Taraxacum press.

۳-۳) دروس تخصصی-انتخابی دوره دکتری

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: نقد نظریه های جامعه شناسی معاصر

نام انگلیسی درس: Analyzing contemporary sociological theories

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس عبارتند از معرفی و نقد نظریه ها براساس تفکیک نظریه های نرمال از نظریه های کلان و از مکاتب (و پارادایم های) جامعه شناسی؛ ارتباط نظریه های متأخر جامعه شناسی با نظریه های بنیانگزاران جامعه شناسی؛ معرفی و نقد نظریه های کلان در جامعه شناسی متأخر (دهه ۸۰ به بعد)؛ نحوه پاسخگویی پارادایم های جامعه شناسی با معماهای جامعه شناسی؛ کاربرد نظریه های متأخر برای شناختن جامعه ایران و روشن کردن بحث تلفیق نظریه ها.

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. نظریه جامعه شناسی هابرماس: Civil Society and the Political Public Sphere
۳. نظریه جامعه شناسی هابرماس: The Tasks of a Critical Theory of Society
۴. نظریه جامعه شناسی هابرماس: Theory and Practice
۵. نظریه جامعه شناختی گیدنز: Some New Rules of Sociological Method
۶. نظریه جامعه شناختی گیدنز: Agency, Structure
۷. نظریه جامعه شناختی گیدنز: The Consequences of Modernity
۸. نظریه جامعه شناختی گیدنز: Social Space and Symbolic Space
۹. نظریه جامعه شناختی بوردیو: Structures, Habitus, Practice
۱۰. نظریه جامعه شناختی بوردیو: The Field of Cultural Production
۱۱. نظریه جامعه شناختی بوردیو: The Field of Cultural Production
۱۲. نظریه جامعه شناختی فوکو: Truth and Power
۱۳. نظریه جامعه شناختی فوکو: Discipline and Punish
۱۴. مدرنیته و پست مدرنیته: The Social Constraint towards Self-Constraint
(Norbert Elias)
۱۵. مدرنیته و پست مدرنیته: A Sociological Theory of Postmodernity (Zygmunt
Bauman)
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- ریتزر، جورج (۱۳۷۸). نظریه های جامعه‌شناسی معاصر، ترجمه ثلاثی، محسن، تهران، علمی.
کرایب، یان (۱۳۷۸). نظریه اجتماعی مدرن: از پارسونز تا هابرماس، تهران، آگه.
گیدنز، آنتونی (۱۳۷۸). سیاست، جامعه‌شناسی و نظریه اجتماعی، ترجمه صبوری، منوچهر، تهران، نشرنی.
هولاب، رابرت (۱۳۷۵). یورگن هابرماس: نقد اثر حوزه عمومی، ترجمه بشیریه، حسین، تهران، نشرنی.

منابع انگلیسی:

- Giddens, A. (۱۹۸۴). *The Constitution of Society. An Outline of the Theory of Structuration*. Cambridge: Polity. Berkeley: University of California Press.
Bourdieu, Pierre (۱۹۹۱). *Language and Symbolic Power*: Cambridge: Polity.
Alexander, J.C. ed. (۱۹۸۸). *Durkheimian Sociology: Cultural Studies*. Cambridge University Press.
Lemert, G (۲۰۱۰). *Social theory*, N.Y. Westview
Cheal, D. (۲۰۰۸). *Dimensions of sociological theory*. N. Y: Palgrave.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روش های تحقیق پیشرفته

نام انگلیسی درس: Advanced research methods

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش نیاز: ندارد

اهداف درس: با توجه به ماهیت، موضوع، چيستی و سوالات متفاوت مطالعات جمعیت شناختی این درس به بررسی و انتقال پیشرفته ترین روش های تحقیق در زمینه علوم اجتماعی با تأکید بر روش های خاص تحقیق جمعیت شناسی پرداخته و چگونگی طرح سوال، پاسخ یابی، انتخاب چارچوب های نظری مناسب، انتخاب نمونه و شیوه های تحلیل داده های جمعیت شناختی را مورد نقد و بررسی عمیق قرار می دهد.

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. ماهیت، موضوع، و چيستی مطالعات جمعیت شناختی
۳. جایگاه نظریه های جمعیت شناسی در پژوهش های جمعیت شناختی
۴. متابولیسیم جمعیتی
۵. نقش کمیت و کیفیت ساختار جمعیت و مولفه های آن در تحولات اجتماعی
۶. روش های مطالعه کمیت و کیفیت ساختار جمعیت
۷. تحلیل داده های مقطعی
۸. داده های طولی پانلی
۹. تحلیل داده های شبه پانلی (۱)
۱۰. تحلیل داده های شبه پانلی (۲)
۱۱. تحلیل های سری های زمانی
۱۲. تحلیل کوهورتی
۱۳. روش های تجزیه تاثیر سن، کوهورت و دوره (۱)
۱۴. روش های تجزیه تاثیر سن، کوهورت و دوره (۲)
۱۵. رهیافت های جدید تجزیه تاثیر سن، کوهورت و دوره
۱۶. جمع بندی

- Glenn, N.D. (۲۰۰۵). Cohort Analysis, Second Edition. Sage Publications.
- Frees, E.W. (۲۰۰۴). Longitudinal and Panel Data: Analysis and Applications in the Social Sciences. Cambridge University Press.
- Hobcraft, J., Menken, J. and Preston, S. (۱۹۸۵). Age, period and cohort effects in demography: a review. Springer.
- Lutz, W. (۲۰۱۳). Demographic Metabolism: A Predictive Theory of Socioeconomic Change. *Population and Development Review* ۳۸: ۲۸۳-۳۰۱.
- Ryder, N.B. The Cohort as a Concept in the Study of Social Change. *American sociological review* (۱۹۶۵): ۸۴۳-۸۶۱.
- Yang, Y. and Land, K.C. (۲۰۱۳). Age-period-cohort analysis: new models, methods, and empirical applications. CRC Press.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روش های تحلیل آماری پیشرفته

نام انگلیسی درس: Advanced statistical analysis methods

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: روش های تحقیق پیشرفته

اهداف درس: آشنایی و استفاده از روشهای تحلیل آماری پیشرفته و نرم افزارهای متناسب با تاکید بر نرم افزار های .R و STATA

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. مدل های خطی تعمیم یافته
۳. رگرسیون پواسن
۴. تابع تشخیص
۵. آنالیز تشخیص چند متغیره
۶. منووا
۷. مدل های لجیت، مدل های پروبیت
۸. مدل های هازارد
۹. مدل های تحلیل بقا
۱۰. کاپلان مایر، رگرسیون کاکس
۱۱. مدل های لوگ لینیر
۱۲. رگرسیون چند سطحی
۱۳. معادلات ساختاری چند سطحی (۱)
۱۴. معادلات ساختاری چند سطحی (۲)
۱۵. رهیافت های جدید در تحلیل داده های جمعیتی
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- ترابی، فاطمه (۱۳۸۹) نقش ناهمگونی مشاهده نشده در تحلیل پیشینه واقعه: کاربرد در تحلیل رفتار باروری زنان در ایران، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۵، شماره ۱۰، صص ۶-۳۲.
- ترابی، فاطمه و قاضی طباطبایی (در حال چاپ). تحلیل پیشینه واقعه با استفاده از بسته آماری STATA.

منابع انگلیسی:

- Afifi, A., May, S. and Clark, V.A. (۲۰۱۲). *Practical Multivariate Analysis, Fifth Edition*. Taylor & Francis Group.
- Blossfeld, H-P., Golsch, K. and Rohwer G. (۲۰۰۷). *Event History Analysis with Stata*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Box-Steffensmeier, J.M. and Jones, B.S. (۲۰۰۴). *Event History Modelling: A Guide for Social Scientists*. Cambridge University Press.
- Cleves, M., Gould, W.W. and Marchenko, Y.Y. (۲۰۱۶). *An Introduction to Survival Analysis Using Stata, Revised Third Edition*. Stata Press.
- Crawley, M.J. (۲۰۱۲). *The R Book, Second Edition*. Wiley.
- Hilbe, J.M. (۲۰۱۴). *Modeling Count Data*. Cambridge University Press.
- Jenkins, S.P. (۱۹۹۵). Easy Estimation Methods for Discrete-Time Duration Models. *Oxford Bulletin of Economics and Statistics* ۵۷: ۱۲۹-۳۸.
- Rabe-Hesketh, S. and Skrondal, A. (۲۰۱۲). *Multilevel and Longitudinal Modeling Using Stata, Volumes I and II, Third Edition*. Stata Press.
- Torabi, F. and Baschieri, A. (۲۰۱۰). Ethnic Differences in Transition to First Marriage: The Role of Marriage Market, Women's Socio-Economic Status, and Process of Development. *Demographic Research* ۲۲: ۲۹-۶۲.
- Torabi, F., Baschieri, A., Clarke, L. and Abbasi-Shavazi, M.J. (۲۰۱۳). Marriage postponement in Iran: Accounting for socio-economic and cultural changes in time and space. *Population, Space and Place* ۱۹ (۳): ۲۵۸-۲۷۴.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: نظریه های خاص جمعیت
نام انگلیسی درس: Population theories
تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری عملی
پیش‌نیاز: نقد نظریه های جامعه شناسی معاصر

اهداف درس: تعمیق دیدگاه‌های نظری و تئوریک دانشجویان در زمینه موضوعات و مسائل جمعیتی از طریق بررسی و تحلیل و نقد دیدگاهها و نظریات جمعیتی پیشینیان، متأخرین و نظریه‌های معاصر از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. بررسی و نقد نظریات پیشینیان، فلاسفه و متفکرین اجتماعی (فلاسفه یونان)
۳. بررسی و نقد نظریات پیشینیان، فلاسفه و متفکرین اجتماعی (فلاسفه و متفکرین اسلامی)
۴. بررسی و نقد نظریات فیزیوکرات ها و مرکانتی لیستها
۵. بررسی و نقد نظریات کلاسیک‌ها و نوکلاسیک‌ها
۶. نظریات مالتوس
۷. نظریه‌های قرن نوزدهم، تقابل مالتوس و مارکس
۸. نظریه‌ها و اندیشه‌های نومالتوسی
۹. جمع‌بندی مکاتب فکری تا قرن نوزدهم: پروناتالیسم و آنتی‌ناتالیسم
۱۰. پارادایم‌ها و نظریه‌های قرن بیستم، سیر پیدایش و توسعه
۱۱. نظریه‌ها و مکاتب فکری نیمه دوم قرن بیستم؛ رویکردهای خرد
۱۲. رویکردهای کل‌نگر، نظریه تعادل و همواستاسیس
۱۳. گذار جمعیتی اول و دوم
۱۴. پیشرفت های نظری قرن بیست و یکم؛ رشد جمعیت؛ اقتصاد کلان و رفاه
۱۵. رهیافت های نظری در مطالعات و تحقیقات جمعیتی
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

کتابی، احمد (۱۳۸۸) درآمدی بر اندیشه ها و نظریه های جمعیت شناسی (با تجدید نظر کلی). پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

منابع انگلیسی:

- Coontz, S.H. (۱۹۵۷). Population theories and the economic interpretation. Oxon: Routledge.
- Hutchinson, E.P. (۱۹۶۷). The Population Debate. The Development of Conflicting Theories up to ۱۹۰۰. Boston, New York, Houghton Mifflin Company, ۱۹۶۷.
- Poston DL, Bouvier LF. (۲۰۱۷). Population and Society: An Introduction to Demography. New York: Cambridge University Press. ۲nd edition. Chapter ۲ (pp. ۱۷-۳۴).
- Weeks JR. (۲۰۱۵). Population: An Introduction to Concepts and Issues. Boston: Cengage Learning. ۱۲th edition. Chapter ۳ (pp. ۵۸-۹۹).

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روش های غیرمستقیم برآورد جمعیتی

نام انگلیسی درس: Indirect techniques of demographic estimation

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: آشنایی کامل دانشجویان با فنون پیشرفته و جدید روشهای غیرمستقیم برآورد سنجه های جمعیتی و کاربرد آن در مطالعات و تحقیقات جمعیت شناختی از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. سنجه های عمومی ارزیابی آمارهای باروری، مرگ و میر و مهاجرت در نظامات ثبتي
۳. سنجه‌های عمومی ارزیابی آمارهای باروری، مرگ‌ومیر و مهاجرت در سرشماری و آمارگیری
۴. روش‌های ارزیابی آمارهای ثبت و شمارش موالید
۵. روش‌های ارزیابی آمارهای ثبت و شمارش مرگ
۶. روش‌های ارزیابی آمارهای ثبت و شمارش مهاجرت
۷. برآوردهای غیرمستقیم میزان‌های باروری (روش‌های بازماندگی معکوس)
۸. مبانی فنون برآوردهای غیرمستقیم (برش سنی، نسل‌های واقعی و فرضی)
۹. برآوردهای غیرمستقیم میزان‌های باروری (روش‌های مقطعی و نسلی)
۱۰. ادامه جلسه نهم - حل تمرین و ارائه تکالیف دانشجویان
۱۱. برآوردهای غیرمستقیم میزان‌های مرگ‌ومیر (روش‌های مقطعی و مبتنی بر نظریه جمعیت ایستا و پایا)
۱۲. ادامه جلسه یازدهم - (روش‌های نسلی و بین دو سرشماری در جمعیت‌های واقعی)
۱۳. ادامه جلسه دوازدهم - حل تمرین و ارائه تکالیف دانشجویان
۱۴. برآوردهای غیرمستقیم میزان‌های مهاجرت (روش‌های نسلی و بین دو سرشماری در جمعیت‌های واقعی)
۱۵. ادامه جلسه چهاردهم - حل تمرین و ارائه تکالیف دانشجویان
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- کوششی، مجید (۱۳۷۸). بازنگری در روش نسبت P/F برای برآورد باروری در حال تغییر، مجله نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۴.
- کوششی، مجید، و محمد ترکاشوند (۱۳۹۵). تعدیل اریب برآورد مرگ و میر کودکان با استفاده از روش براس - تراسل و رویکرد نسل های فرضی بین دو سرشماری در ایران، مطالعات جمعیتی، سال دوم، شماره ۱.
- کوششی، مجید، و محمد ترکاشوند (۱۳۹۶). بررسی انطباق الگوی سنی مرگ و میر در ایران با حداقل عمر مدل، مطالعات جمعیتی، سال سوم، شماره ۱.

منابع انگلیسی:

- Blacker J and W Brass. (۲۰۰۵). The estimation of infant mortality from proportions dying among births in the past ۲۴ months, Southern African Journal of Demography ۱۰(۱-۲): ۲۵-۴۲.
- Hill K, Y Choi and IM Timæus. (۲۰۰۵). Unconventional approaches to mortality estimation, Demographic Research ۱۳:۲۸۱-۳۰۰. doi: <http://dx.doi.org/۱۰,۴۰۵۴/DemRes.۲۰۰۵,۱۳,۱۲>
- UNICEF (۲۰۱۴). Levels & Trends in Child Mortality: Report ۲۰۱۴, Estimates Developed by UN Inter-agency Group for Child Mortality Estimation (UN IGME). Hill K, D You and Y Choi. ۲۰۰۹. "Death distribution methods for estimating adult mortality: Sensitivity analysis with simulated data error", Demographic Research ۲۱:۲۳۵-۲۵۴. doi: <http://dx.doi.org/۱۰,۴۰۵۴/DemRes.۲۰۰۹,۲۱,۹>
- UN Population Division. (۲۰۰۲). Methods for Estimating Adult Mortality. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, ESA/P/WP.۱۷۵. http://www.un.org/esa/population/techcoop/DemEst/methods_adultmort/methods_adultmort.html
- Feeney G. ۱۹۹۱. "Child survivorship estimation: Methods and data analysis", Asian and Pacific Population Forum ۵(۲-۳):۵۱-۵۵, ۷۶-۸۷. <http://hdl.handle.net/۱۰۱۲۵/۳۶۰۰>.
- UN Population Division. (۱۹۸۳). Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation. New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, ST/ESA/SER.A/۸۱. <http://www.un.org/esa/population/techcoop/DemEst/manual۱۰/manual۱۰.html>
- Zaba B. (۱۹۸۱). Use of the Relational Gompertz Model in Analysing Fertility Data Collected in Retrospective Surveys. Centre for Population Studies

Research Paper 11-2. London: Centre for Population Studies, London School of Hygiene & Tropical Medicine.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت، منابع و توسعه پایدار

نام انگلیسی درس: Population, resources and sustainable development

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: افزایش توانایی‌ها و مهارت‌های دانشجویان در بررسی و تحلیل چگونگی و نحوه ارتباط میان جمعیت، منابع و اثر تعاملی آنها بر توسعه پایدار در جوامع دارای ویژگی‌های مختلف جمعیتی که در مراحل متفاوتی از توسعه اقتصادی و اجتماعی قرار دارند از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. تحولات جمعیتی جهان و ایران
۳. محدودیت‌های رشد
۴. نظریه‌ها و مدل‌های اثرات زیست‌محیطی و توسعه پایدار
۵. توزیع جمعیت، منابع طبیعی و رشد اقتصادی
۶. توسعه پایدار: مفاهیم، تئوری و واقعیت
۷. جمعیت، محیط زیست و توسعه پایدار: نظریه‌ها و مدل‌ها
۸. جمعیت، منابع انرژی و توسعه پایدار: نظریه‌ها و مدل‌ها
۹. جمعیت و تغییرات اقلیمی: مسائل زیست‌محیطی و منابع
۱۰. شهرنشینی، مهاجرت‌های داخلی و توسعه پایدار
۱۱. مهاجرت‌های بین‌المللی و توسعه پایدار
۱۲. تغییرات زیست‌محیطی و اقلیمی و آینده رشد جمعیت
۱۳. جمعیت، منابع و توسعه پایدار در جهان توسعه‌یافته و در حال توسعه
۱۴. تداوم رشد و توسعه پایدار
۱۵. ارائه کار تحقیقی دانشجویان
۱۶. جمع بندی

- Butz, William, Lutz, Wolfgang, and Jan Sendzimir. (۲۰۱۴). Education and differential vulnerability to natural disasters. *Ecology and Society*, Special Feature, [http:// www.ecologyandsociety.org/issues/view.php](http://www.ecologyandsociety.org/issues/view.php)
- Lutz, Wolfgang, William P. Butz, Marcia Castro, Partha Dasgupta, Paul G. Demeny, Isaac Ehrlich, Silvia Giorguli, et al. (۲۰۱۲). Demography's role in sustainable development, *Science* ۳۳۵ (۶۰۷۱): ۹۱۸. doi:۱۰.۱۱۲۶/science.۱۲۰۷۱۹۱۸-a.
- Lutz, Wolfgang. (۲۰۰۹a). What can demographers contribute to understanding the link between population and climate change? *POPNET* ۴۱.
- Balk, Deborah et al. (۲۰۰۹). Mapping Urban Settlements and the Risks of Climate Change in Africa, Asia and South America, in *Population Dynamics and Climate Change*, ed. Jose Miguel Guzman et al, ۸۰-۱۰۳. New York: United Nations Population Fund.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و بهداشت
نام انگلیسی درس: Population and health
تعداد واحد: ۲ واحد
نوع واحد: نظری عملی
پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف این درس آشناسازی دانشجویان با مفاهیم و روشهای جمعیت‌شناسی بهداشت و توسعه فهم مسایل بهداشتی در جهان معاصر است. این درس با معرفی جمعیت‌شناسی بهداشتی شروع می‌شود و با بررسی رابطه بین انتقال جمعیتی، انتقال بهداشتی و تغییر الگوهای جهانی بهداشت و بیماری ادامه می‌یابد. بعد از آن مفاهیم کلیدی و روش‌شناختی در سنجش سلامتی، با توجه به تغییرات الگوهای سلامتی بر حسب ویژگیهای جمعیتی و اقتصادی و اجتماعی، ارائه می‌شوند. درس با مرور مسایل بهداشتی کنونی و نوظهور و سیاست‌گذاری بهداشتی، در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، خاتمه می‌یابد.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. ماهیت جمعیت‌شناسی بهداشتی
۳. تغییرات جمعیتی و بهداشتی: تئوریهای انتقال جمعیتی، انتقال اپیدمیولوژیکی، انتقال سلامتی، تغییر در الگوهای جهانی سلامتی و بیماری
۴. سنجش سلامتی: مفاهیم اساسی، طبقه‌بندی بین‌المللی بیماری‌ها، منابع داده‌های بهداشتی، میزان‌ها، استانداردهای سلامتی
۵. عوامل تهدید کننده سلامتی: عوامل ژنتیکی و زیستی، عوامل اقتصادی و اجتماعی و عوامل مربوط به سبک زندگی
۶. خدمات بهداشتی و مقابله با بیماری: بهداشت عمومی، خدمات برای شرایط مزمن و خطرناک، خدمات بهداشتی اولیه
۷. سلامتی در چرخه زندگی: بهداشت نوزادان و کودکان
۸. سلامتی در چرخه زندگی: بهداشت نوجوانان و جوانان
۹. سلامتی در چرخه زندگی: بهداشت میانسالان
۱۰. سلامتی در چرخه زندگی: بهداشت باروری
۱۱. سلامتی در چرخه زندگی: بهداشت سالمندان
۱۲. اثرات جمعیتی ایدز

۱۳. جهانی شدن بهداشت: نظارت، سازمان بهداشت جهانی، سیاست‌ها و استراتژی‌های بهداشتی بین‌المللی
۱۴. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۱)
۱۵. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۲)
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- محمودیان حسین و رسول صادقی (۱۳۸۸). جمعیت، بهداشت و توسعه پایدار با تاکید بر جوانان: مسائل و چالشها، مجموعه مقالات چهارمین همایش انجمن جمعیت شناسی ایران، تهران: انتشارات مرکز مطالعات و پژوهش‌های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه.
- محمودیان حسین و مسعود کوچانی اصفهانی (۱۳۹۶). بررسی تعیین کننده‌های سرمایه‌ای مسئولیت پذیری سلامت (مطالعه موردی دانش آموزان دوره متوسطه دوم شهر شیراز)، *جامعه‌شناسی و مدیریت سبک زندگی*، دوره ۳، شماره ۱۰، صص ۱-۱۴.
- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (۱۳۹۱). *شاخص‌های سیمای بهداشت در جمهوری اسلامی ایران از سال‌های ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۰*، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

منابع انگلیسی:

- Bongaarts J. (۲۰۰۴). *Long-Range Trends in Adult Mortality: Models and Projection Methods*, No. ۱۹۲, New York: Population Council.
- Caldwell J. et al. (eds) (۱۹۹۰). *What We Know About Health Transition: The Cultural, Social and Behavioural Determinants of Health* (۲ Vols). Canberra: Health Transition Centre, The Australian National University.
- Galea Sandro (۲۰۰۷). *Macrosocial Determinants of Population Health*. Springer, New York.
- Lamphey, Peter R., Jami L. Johnson, and Marya Khan (۲۰۰۶). *The Global Challenge of HIV and AIDS*, Population Bulletin, vol. ۶۱, no. ۱, Washington, DC: Population Reference Bureau.
- Mosley W. H. and L. C. Chen (۱۹۸۴). "An analytical framework for the study for child survival in developing countries", in W. H. Mosley and L. C. Chen (eds), *Child Survival: Strategies for Research*, Supplement to Population and Development Review, ۲۹(۴): ۶۴۷-۶۷۶.
- Pol L. G. and R. K. Thomas (۲۰۱۳). *The Demography of Health and Health Care*. Third Edition, Springer.
- Siegel Jacob S. (۲۰۱۲). *The Demography and Epidemiology of Human Health and Aging*. Springer, New York.

Tsui Amy O., Judith N. Wasserheit, and John G. Haaga (eds). (1997). *Reproductive Health in Developing Countries: Expanding Dimensions, Building Solutions*, National Academy Press, Washington D. C.

World Health Organization (2019). *World Health Statistics Overview 2019: Monitoring Health for the SDGs*, Geneva: World Health Organization.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جامعه‌شناسی جمعیت

نام انگلیسی درس: Sociology of population

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: در این درس الگوها و چارچوب‌های مفهومی جامعه‌شناسی جمعیت جهت آشنایی ارتباط متقابل موضوعات و متغیرهای جمعیتی با عوامل اقتصادی و اجتماعی ارائه می‌شود.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. یادآوری نظریه‌ها و مکاتب جامعه‌شناسی
۳. دیدگاه‌ها و نظریات جامعه‌شناختی جمعیت (۱)
۴. دیدگاه‌ها و نظریات جامعه‌شناختی جمعیت (۲)
۵. روندهای جمعیتی در گذشته و علل و عوامل مؤثر بر آن
۶. علل و عوامل مؤثر بر روندهای جمعیتی
۷. مراحل انتقال جمعیتی
۸. روند تحولات جمعیت در دو قرن اخیر
۹. اثرات اجتماعی تغییرات در توزیع سنی جمعیت
۱۰. اثرات اجتماعی تغییرات در توزیع جنسی جمعیت
۱۱. اثرات اجتماعی تغییرات باروری
۱۲. اثرات اجتماعی تغییرات مرگ و میر
۱۳. اثرات اجتماعی مهاجرت‌ها
۱۴. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۱)
۱۵. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۲)
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- افشارکهن، جواد و رسول صادقی (۱۳۸۵). تعامل جمعیت و نظام اجتماعی: رویکردی جامعه شناختی به مساله جمعیت، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۱، شماره ۲، صص ۱۹۵-۲۱۵.
- هیر، دیوید (۱۳۸۰). جامعه و جمعیت مقدمه ای بر جامعه شناسی جمعیت. مترجم: یعقوب فروتن، انتشارات دانشگاه مازندران.

منابع انگلیسی:

- Anson, J., Bartl, W. and Kulczycki, A. (۲۰۱۹). Studies in the sociology of population: International perspectives. Gewerbestrasse: Springer.
- Hunter, L.M., Boardman, J.D. and Onge, J.M.S. (۲۰۰۹). The association between natural Amenities, rural population growth and long-term residents' economic well-being. *Rural Sociology* ۷۰(۴): ۴۵۲-۴۶۹.
- Janser, C.J. (۲۰۱۶). Readings in the sociology of migration. Oxford: Pergamon Press.
- Muntaner, C., Borrell, C., Ng E. et al. (۲۰۱۱). Politics, welfare regimes and population health: controversies and evidence. *Sociology of Health and Illness* ۳۳(۶): ۸۱۹-۹۷۱.
- Penn, R. (۲۰۰۰). British population and society in ۲۰۲۵: Some conjectures. *Sociology* ۳۴(۱): ۵-۱۸.
- Sly, D.F. and Tayman, J. (۱۹۸۰) Metropolitan morphology and population mobility: The theory of ecological expansion reexamined, *American Journal of Sociology* ۸۶(۱): ۱۱۹-۱۳۸.
- Tucker, J. and Friedman, S.T. (۱۹۷۲). Population density and group size. *American Journal of Sociology* ۷۷(۴): ۷۴۲-۷۴۹.
- Waite, L.J. and Plewes, T.J. (۲۰۱۳). New directions in the sociology of aging. Washington (DC): National Academies Press.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: اقتصاد جمعیت

نام انگلیسی درس: Population economics

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: طرح نظریات، الگوها و چارچوبهای مفهومی اقتصادی مرتبط با جمعیت و مرور موضوعات مرتبط با اقتصاد جمعیت در سطح خرد و کلان از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. تولید ناخالص داخلی (و ملی) و درآمد سرانه
۳. رشد اقتصادی و عوامل تعیین کننده آن
۴. توسعه اقتصادی و رشد اقتصادی - رشد جمعیت و توسعه اقتصادی
۵. دیدگاه‌ها و نظریات اقتصادی جمعیت: اقتصاد خرد خانواده (۱)
۶. دیدگاه‌ها و نظریات اقتصادی جمعیت: اقتصاد خرد خانواده (۲)
۷. مدل‌های اقتصاد کلان: مدل‌های رشد و بهره‌وری و مؤلفه‌های آن (۱)
۸. مدل‌های اقتصاد کلان: مدل‌های رشد و بهره‌وری و مؤلفه‌های آن (۲)
۹. جمعیت، پس انداز، تراکم سرمایه و سرمایه گذاری
۱۰. جمعیت و اقتصاد در مقیاس
۱۱. پی‌آمدهای اقتصادی تغییرات جمعیتی
۱۲. جنبه‌های جمعیت شناختی جمعیت و نیروی انسانی: سود جمعیتی اول
۱۳. حساب‌های ملی انتقالات: نقش تغییرات جمعیتی در رشد اقتصادی
۱۴. مسأله بارتکفل و نسبت حمایت
۱۵. جمعیت، فقر و نابرابری، جمعیت و مهاجرت
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- لی، رونالد و اندرو میسن (۱۳۹۷). سالخوردگی جمعیت و اقتصاد نسلی، ترجمه مجید کوششی و لیلی نیاکان، انتشارات مؤسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی کشور، تهران، ایران.
- رحمانی تیمور (۱۳۸۹). اقتصاد کلان نوین، نشر برادران.
- رحمانی تیمور (۱۳۸۸). اقتصاد کلان (دو جلد)، نشر برادران.

منابع انگلیسی:

- Bloom, D. E. and J. G. Williamson (۱۹۹۸). Demographic transitions and economic miracles in emerging Asia. *World Bank Economic Review*, vol. ۱۲, No. ۳, pp. ۴۱۹-۴۵۶.
- Bloom, D. E., and others (۲۰۰۲). *The Demographic Dividend: A New Perspective on the Economic Consequences of Population Change*. Santa Monica, CA: RAND.
- Lee, R. and A. Mason (۲۰۱۰). Fertility, human capital and economic growth over the demographic transition. *European Journal of Population*, vol. ۲۶, No. ۲, pp. ۱۵۹-۱۸۲.
- Lee, R. and A. Mason (۲۰۱۰). Some macroeconomic aspects of global population ageing. *Demography* vol. ۴۷, (supplement), pp. ۱۵۱-۱۷۲.
- Mason, A., R. Lee, M. Abrigo, and S. Lee (۲۰۱۷). *Support Ratios and Demographic Dividends: Estimates for the World*, United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, Technical Paper No. ۲۰۱۷/۱.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: پویایی شناسی جمعیت ایران

نام انگلیسی درس: Population dynamics of Iran

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: مطالعه پویایی جمعیت و مولفه های تغییرات جمعیتی، شناخت چگونگی تغییرات جمعیت ایران و بررسی روابط متقابل ساختار سنی و عوامل تشکیل دهنده تغییرات جمعیت (باروری، مرگ و میر و مهاجرت) از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. دیدگاه جمعیت شناختی در مورد پویایی جمعیت
۳. پویایی جمعیت در کشورهای برگزیده
۴. تحولات باروری در ایران
۵. تحولات مرگ و میر در ایران
۶. روند و الگوهای مهاجرت‌های داخلی در ایران
۷. مهاجرت بین‌المللی در ایران
۸. خانواده، ازدواج و طلاق در ایران
۹. تحولات ساختاری سنی: جوانی و پنجره جمعیتی
۱۰. تحولات نیروی انسانی، اشتغال و بیکاری
۱۱. تحولات ساختار سنی: میانسالی
۱۲. تحولات ساختار سنی: سالخوردگی
۱۳. آینده جمعیت ایران
۱۴. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۱)
۱۵. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۲)
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- امانی، مهدی (۱۳۸۰) نگاهی به چهل سال تحول جمعیت در ایران، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۷: ۳۳-۴۶.
- زنجانی، حبیب ا...، و کوششی، مجید (۱۳۷۰) مطالعه مرگ و میر در ایران، مرکز مطالعات و تحقیقات شهر سازی و معماری وزارت مسکن و شهر سازی، تهران.
- سرائی، حسن (۱۳۷۹) ترکیب سنی، نیروی محرکه رشد و جمعیت آینده ایران، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۵: ۴۷-۶۶.
- عباسی شوازی، محمد جلال، رسول صادقی، و میمنت حسینی چاوشی (۱۳۹۷) پنجره جمعیتی و بازار کار در ایران: فرصت ها و چالشها، معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی.
- عباسی شوازی، محمد جلال و همکاران (۱۳۹۶) تحولات و وضعیت جمعیت در جمهوری اسلامی ایران، موسسه مطالعات جمعیتی و صندوق جمعیت سازمان ملل، تهران.
- کوششی، مجید، و آقائی، نازنین (۱۳۹۰) نقش نیروی محرکه ی مرگ و میر در تحولات ساختار سنی و سالخوردگی جمعیت ایران، ۶(۱۲): ۳۰-۶.
- محمودیان، حسین (۱۳۹۴)، مهاجرت داخلی و شهرنشینی در ایران: وضعیت، چالشها و راهکارهای سیاستی. مقالات سیاستی: موضوعات نوظهور جمعیتی ایران ۱، ۱: ۳۸-۴۴.
- میرزایی، محمد، کوششی، مجید و ناصری، محمد باقر (۱۳۷۵). بر آورد و تحلیل شاخصهای حیاتی- جمعیتی کشور در سرشماریهای ۱۳۶۵ و ۱۳۷۰، موسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران.

منابع انگلیسی:

- Abbasi-Shavazi, MJ., P. McDonald, and Hosseini-Chavoshi, M. (۲۰۰۹). *The Fertility Transition in Iran: Revolution and Reproduction*, Springer, Dordrecht,
- Aghajanian, A. (۱۹۹۵). 'A new direction in population policy and family planning in the Islamic Republic of Iran.' *Asia-Pacific Population Journal* ۱۰(۱):۳-۲۰.
- Bharier, J. (۱۹۶۸). 'A note on the population of Iran, ۱۹۰۰-۱۹۶۶.' *Population Studies* ۲۲(۲):۲۷۳-۲۷۹.
- Hinde, P.R.A. (۲۰۰۲). Demographic perspectives on human population dynamics. In Macbeth, H. and Collinson, P. (eds) *Human Population Dynamics: Cross-Disciplinary Perspectives*, Cambridge, Cambridge University Press, pp. ۱۷-۴۰.

- Hosseini-Chavoshi, M., McDonald, P. Abbasi-Shavazi, MJ. (۲۰۰۶). The Iranian Fertility Decline, ۱۹۸۱-۱۹۹۹: An Application of the Synthetic Parity Progression Ratio Method, *Population*, ۶۱(۵-۶): ۷۰۱-۷۱۸
- Lutz, W., Crespo Cuaresma, J., M.J. Abbasi-Shavazi (۲۰۱۰). Demography, Education and Democracy: Global Trends and the Case of Iran, *Population and Development Review*, ۳۶(۲): ۲۵۳-۲۸۱.
- McDonald, P., Hosseini-Chavoshi, M., and Abbasi-Shavazi, MJ. (۲۰۱۵). Assessment of Iranian fertility trends using parity progression ratios, *Demographic Research*, Vol ۳۲ (article ۵۸): ۱۵۸۱-۱۶۰۲. DOI: ۱۰,۴۰۵۴/DemRes.۲۰۱۵,۳۲,۵۸
- Torabi, F. and Abbasi-Shavazi, MJ (۲۰۱۶). Women's education, time use and marriage in Iran, *Asian Population Studies*, DOI: ۱۰,۱۰۸۰/۱۷۴۴۱۷۳۰,۲۰۱۶,۱۱۷۶۸۰۶

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی تاریخی

نام انگلیسی درس: Historical demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: مطالعه تغییر و تحولات تاریخی جمعیت در بستر زمان و شناخت روندها و الگوهای مترتب بر این تغییر و تحولات و نیز شناخت عوامل تعیین‌کننده آن‌ها از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. تغییر و تحولات جمعیتی از گذشته‌های دور تا حال حاضر
۳. تاریخچه شمارش جمعیت
۴. تاریخچه ثبت وقایع حیاتی
۵. مرور متون تاریخی در مورد جمعیت (۱)
۶. مرور متون تاریخی در مورد جمعیت (۲)
۷. مرور شواهد مکتوب و غیر مکتوب در مورد جمعیت
۸. عوامل تعیین‌کننده تغییر و تحولات تاریخی جمعیت (۱)
۹. عوامل تعیین‌کننده تغییر و تحولات تاریخی جمعیت (۲)
۱۰. استنباط‌ها و نتایج اجتماعی تغییرات جمعیتی
۱۱. مقایسه روند تحولات جمعیتی
۱۲. مقایسه الگوهای تاریخی تحولات جمعیتی (۱)
۱۳. مقایسه الگوهای تاریخی تحولات جمعیتی (۲)
۱۴. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۱)
۱۵. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۲)
۱۶. جمع‌بندی

- Bengtsson, T., Campbell, C., Lee, J.Z. et al. (۲۰۰۴). Life under pressure: Mortality and living standards in Europe and Asia, ۱۷۰۰-۱۹۰۰. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Campbell, C. and Kurosu, S. (۲۰۱۸). Asian historical demography. In Zhongwei, Z. and Hayes, A. (eds.), Routledge handbook of Asian Demography. London: Routledge.
- Fauve-Chamoux Antoinette, Ioan Bolovan, and Sølvi Sogner (۲۰۱۶). A Global History of Historical Demography: Half a Century of Interdisciplinary.
- Henry Hollingsworth Thomas (۱۹۶۹). Historical demography, The Sources of history: studies in the uses of historical evidence).
- Koen Matthijs, Saskia Hin, Jan Kok & Hideko Matsuo (۲۰۱۶). The future of historical demography. Upside down and inside out.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: فرهنگ و جمعیت

نام انگلیسی درس: Population and culture

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: درک پیوندها و روابط متقابل جمعیت‌شناسی و مردم‌شناسی و همچنین طرح مباحثی در زمینه رابطه فرهنگ و متغیرهای جمعیتی با تأکید بر سه محور باروری، مرگ و میرو مهاجرت از اهداف اصلی این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. پیوند و ارتباط مردم‌شناسی و جمعیت‌شناسی
۳. آگاهی، نگرش و رفتار در زمینه مسائل و موضوعات جمعیتی
۴. جمعیت‌شناسی گروه‌های قومی
۵. جمعیت‌شناسی گروه‌های نژادی
۶. جمعیت‌شناسی گروه‌های دینی و مذهبی
۷. روابط متقابل فرهنگ و توسعه
۸. رفتارهای جمعیتی و سبک زندگی
۹. فرهنگ و متغیرهای جمعیتی: ازدواج و زناشویی
۱۰. فرهنگ و متغیرهای جمعیتی: باروری
۱۱. فرهنگ و متغیرهای جمعیتی: مرگ و میر
۱۲. فرهنگ و متغیرهای جمعیتی: مهاجرت
۱۳. فرهنگ و ساختارهای جمعیتی
۱۴. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۱)
۱۵. ارائه کار تحقیقی دانشجویان (۲)
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

کرترز دیوید آی. و تام فریک (۱۳۹۷) جمعیت‌شناسی انسان‌شناختی، ترجمه مهدی رضایی، انتشارات مؤسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی کشور.

منابع انگلیسی:

Deane Abernethy Virginia, ۲۰۰۵, Population Pressure and Cultural Adjustment.
Hruschka, D.J. (۲۰۰۹). Culture as an explanation in population health. *Annals of Human Biology* ۳۶(۳): ۲۳۵-۲۴۷.

Peng, Y-S. and Lin, S-S. (۲۰۰۹). National culture, economic development, population growth and environmental performance: The mediating role of education. *Journal of Business Ethics* ۹۰: ۲۰۳-۲۱۹.

Premo, L.S. (۲۰۱۶). Effective population size and the effects of demography on cultural diversity and technological complexity. *American Antiquity* ۸۱(۴): ۶۰۵-۶۲۲.

Szreter, Simon (ed.), ۲۰۰۴, *Anthropological and Historical Selection in Critical Demography*, Oxford University press.

Roth, eric Abella, ۲۰۰۴, *Culture, Biology and Anthropological Demography*, British Columbia, University of Victoria Press.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی فضایی

نام انگلیسی درس: Spatial demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: این درس سعی دارد مفاهیم پایه و اساسی را به دانشجویان از طریق معرفی انواع روشهای تحلیل فضائی که در مطالعات جمعیت‌شناسی با آن مواجه میشوند را منتقل نماید. این مباحث شامل انواع مدل داده‌های فضائی شبکه‌ای (رستر) و برداری (وکتور) مقیاس و تاثیر آن بر نتایج تحلیل‌های فضائی، وزن-دهی فضائی (مکانی)، خودهمبستگی فضائی (مکانی)، و ناهمگنی فضائی (مکانی) است. این واحد درسی نیاز به آشنایی به انواع داده‌های فضائی و مهارت استفاده از سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی دارد.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. جمعیت‌شناسی فضائی: تعاریف و حوزه‌های مفهومی
۳. سیر تاریخی جمعیت‌شناسی فضائی: گذشته، حال و آینده
۴. حریم خصوصی افراد و محرمانه بودن داده و اطلاعات
۵. منابع داده: نقشه‌های رقومی و سرشماری نفوس و مسکن
۶. تصاویر ماهواره‌های روز و شب
۷. سیستم اطلاعات جغرافیائی مشارکتی داده‌های بزرگ (Big Data)
۸. نرم افزارهای تحلیل داده‌های جمعیت‌شناسی فضائی با تاکید بر GeoDa
۹. مسئله (مشکل) واحد فضائی (مکانی) قابل تغییر (MAUP)
۱۰. خود همبستگی فضائی (مکانی) و وزنهای فضائی (مکانی)
۱۱. خود همبستگی فضائی (مکانی)، وزن‌های فضائی (مکانی)، شاخص موران
۱۲. رگرسیون وزنی جغرافیایی
۱۳. مدل‌های رگرسیون وقفه فضائی (مکانی)، مدل‌های رگرسیون خطای فضائی (مکانی)
۱۴. ارائه نمونه‌های کاربردی جمعیت‌شناسی فضائی (۱)

۱۵. ارائه نمونه های کاربردی جمعیت شناسی فضایی (۲)

۱۶. جمع بندی

منابع انگلیسی:

- Anselin L. and Rey, S.J. (۲۰۱۴). Modern Spatial Econometrics in Practice. GeoDa Press.
- Kurland K.S, and Gorr, W.L. (۲۰۱۴). GIS Tutorial for Health (۵th Edition). ESRI: Redlands, CA.
- De Smith, M.J., Goodchild, M.F. and Longley, P.A. (۲۰۱۵). Geospatial Analysis: A Comprehensive Guide to Principles, Techniques and Software Tools. The ۵th edition (۲۰۱۵).
- Fotheringham, A.S., Charlton, M. and Brunson, C. (۲۰۰۸). GWR Workbook. National Center for Geocomputation, National University of Ireland.
- Goodchild M.F. and Janelle D.G. (Editors). (۲۰۰۴). Spatially integrated social science. Oxford University Press
- Howell, F., Porter, J. and Matthews, S.A. (Editors). (۲۰۱۶). Recapturing Space, Springer.
- Ward M.D. and Gleditsch, K.S. ۲۰۰۸. Spatial Regression Models. Sage Publications: Thousand Oaks, CA.
- Future Directions in Spatial Demography:
<http://ncgia.ucsb.edu/projects/spatial-demography>
- The Geoda Center (now Center for Spatial data Science), University of Chicago.
<https://spatial.uchicago.edu/>
Geoda Sample Data <https://spatial.uchicago.edu/sample-data>

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: روش های پیشرفته تحلیل داده ها

نام انگلیسی درس: Advanced methods of data analysis

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: روش تحقیق

اهداف درس: آشنایی مفصل تر دانشجویان با مباحث مربوط به روش های تحلیل کمی در تحقیقات علوم اجتماعی و جمعیت شناختی در ادامه بحث روش های تحقیق، از اهداف این درس است. به طور اخص در این درس دانشجویان با مدل های های لیزرل، لوگ لینیئر و کاربرد آن ها در تحقیقات جمعیتی و جمعیت شناختی آشنا می شوند.

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. رهیافت SEM برای حل مسائل مربوط به اندازه گیری متغیرها
۳. مدل های لیزرل در مطالعات جمعیت شناختی
۴. مدل های لیزرل و ساختار آن ها
۵. مدل کامل لیزرل
۶. تعریف واحدهای اندازه گیری برای متغیرهای نهفته، پارامترهای آزاد و محدودشده
۷. معادلات و نمودار مسیر
۸. نوع داده های ورودی و روش های برآورد
۹. تدوین و اجرای یک مدل لیزرل
۱۰. شیوه های مختلف ساختن برنامه
۱۱. ورود و آماده سازی داده ها و تفسیر نتایج
۱۲. مدل های لوگ لینیئر
۱۳. پایه های نظری مدل های لوگ لینیئر
۱۴. کاربرد مدل های لوگ لینیئر

۱۵. محدودیت های مدل های لوگ لینییر

۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۷۴). مدل‌های ساختار کوواریانس یا مدل‌های لیز رل در علوم اجتماعی. نشریه دانشکده علوم انسانی و اجتماعی دانشگاه تبریز، سال اول شماره ۲ صص ۹۸-۱۱۷.
- قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۷۷). روش‌های لیز رل و ساختار آنها. نشریه دانشکده‌های بیات و علوم انسانی دانشگاه تبریز، سال ۴۱ شماره ۱۶۹ صص ۷۱-۴۳.
- قاضی طباطبایی، محمود (۱۳۸۱). فرآیند تدوین، اجرا و تفسیر ستاده های یک مدل لیز رل: یک مثال عینی. سالنامه پژوهش و ارزشیابی در علوم اجتماعی و رفتاری (جلد اول). صص ۸۵-۱۴۵.

منابع انگلیسی:

- Hair, JR. Anderson, R. Tatham, R Black W.C (۲۰۰۲). *Multivariate Data Analysis with Readings*. New Jersey; Prentice Hall Inc.
- Hali, Shiva, S. Rao, Vaninaddha, K (۱۹۹۲). *Advanced Techniques of Population Analysis*. New York: Plenum Press.
- Garson, D. Notes on Logistic Regression In: <http://WWW۲.chass.ncsu.edu/garson/pa۷۶۵>.
- Garson, D. Notes on SEM in: WWW۲.chass.ncsu.edu/garson/pa۷۶۵.
- Joreskog, K. Sorbom. D. (۱۹۹۳). *LISREL ۷: Structural Equation Modeling with SIMPLIS Command Language*. Chicago; SSI, INC.
- Joreskog, K. Sorbom. D. (۱۹۹۶). *LISREL ۷: User Reference Guide*. Chicago; SSI, INC.
- Joreskog, K. Sorbom. D. Toit S, Toit M. (۲۰۰۰). *LISREL ۷: New Statistical Features*. Chicago; SSI, INC.
- Knoke, D, Bruk. P. (۱۹۸۰). *Log Linear Models*, Sage pub, UK.
- Kleinbaum, D.G. (۱۹۹۴) *Logestic Regression, A Self- Learning Text*. New York; Springer.
- Menard, S. (۲۰۰۲). *Applied Logistic Regression Analysis*. Thousand Oaks, Sage Publications.
- SPSS Inc. (۱۹۹۹), *Regression Models ۹,۰* (or later Versions). Chicago; SPSS Inc.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: نرم افزارهای جمعیتی

نام انگلیسی درس: Population software

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: برآورد شاخص های جمعیتی

اهداف درس: آشنایی با نرم افزارهای جمعیت‌شناسی و کاربرد آن در محاسبات، برآوردها و پیش‌بینی‌های جمعیتی از اهداف این درس است. دانشجویان در این درس با اعمال روش های مستقیم و غیرمستقیم بر داده‌های موجود بوسیله کامپیوتر آشنا می‌شوند. گذراندن دروس برآورد شاخص‌های جمعیتی و حتی باروری، مرگ‌ومیر و مهاجرت را قبل از اخذ این واحد درسی مفید است. از آنجا که ارزیابی و تفسیر نتایج از اهمیت زیادی در مطالعات جمعیتی برخوردار می‌باشد، حتی‌المقدور تلاش میشود دانشجویان با اصول و تکنیک‌ها و قواعد تفسیر نتایج آشنا شوند. فرض بر این است که دانشجویان این درس به‌قدر کافی با کامپیوتر، سیستم عامل DOS و بویژه سیستم عامل WINDOWS آشنایی دارند.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. صفحات گسترده PAS برای ارزیابی توزیع سنی
۳. صفحات گسترده محاسبات و گرافیک PAS در تحلیل ساختار سنی
۴. صفحات گسترده PAS برای تبدیل شاخص های جمعیتی
۵. صفحات گسترده PAS برای ساختن جدول عمر
۶. برنامه های برآورد غیرمستقیم باروری (۱)
۷. برنامه های برآورد غیرمستقیم باروری (۲)
۸. برنامه های غیرمستقیم مرگ و میر

۹. برنامه های محاسبات شاخص های شهرنشینی
۱۰. برنامه های برآوردهای غیرمستقیم مهاجرت PAS
۱۱. نرم افزارهای پیش بینی جمعیت
۱۲. نرم افزار پیش بینی خانوار، جمعیت محصل و نیروی کار (۱)
۱۳. نرم افزار پیش بینی خانوار، جمعیت محصل و نیروی کار (۲)
۱۴. ارتباط نرم افزارهای برآوردهای جمعیتی
۱۵. استفاده از بانک های اطلاعات جمعیتی جهان
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- اری‌اگا، ادوارد (۱۳۷۸). روشهای تحلیل جمعیت، ترجمه فاروق امین مظفری، انتشارات احرار. پولارد و دیگران (۱۳۷۲) روش‌های تحلیل جمعیت، ترجمه دانشگاه شیراز، مرکز جمعیت‌شناسی دانشگاه شیراز.
- توفیق، فیروز (۱۳۷۴) پیش‌بینی خانوار، مجله جمعیت، شماره ۱۱ و ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۷۴.
- سرایبی، حسن (۱۳۸۲). روش‌های مقدماتی تحلیل توزیع و ترکیب سنی جمعیت با تاکید بر ترکیب سنی جمعیت، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- عباسی، محمد جلال، (۱۳۷۹) ارزیابی روش فرزندان خود برای برآورد باروری در ایران با استفاده از داده های سرشماری ۱۳۶۵ و ۱۳۷۵، نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۶.
- کوششی مجید (۱۳۷۹) بازنگری در روش نسبت P/F برای برآورد باروری در حال تغییر، مجله نامه علوم اجتماعی، شماره ۱۴.
- منصورفر، کریم (۱۳۷۵) روشهای ارزیابی کیفیت آمارهای اساسی مربوط به برآوردهای جمعیتی، انتشارات امیر کبیر.
- میرزایی، محمد (۱۳۸۱) گفتاری در باب جمعیت‌شناسی کاربردی، انتشارات دانشگاه تهران.
- میرزایی، محمد و دیگران (۱۳۷۵) برآورد و تحلیل شاخص‌های حیاتی-جمعیتی کشور در سرشماری‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۷۰، مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی، دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران.

منابع انگلیسی:

- Agresti A. (۲۰۰۷). An Introduction to Categorical Data Analysis. Hoboken, NJ: Wiley-Interscience.
- Brian C. O'Neill, D. Balk, M. Brickman and M. Ezra (۲۰۰۱). A Guide to Global Population Projections, DEMOGRAPHIC RESEARCH, VOLUME ۴, ARTICLE ۸, PAGES ۲۰۳-۲۸۸, PUBLISHED ۱۳ JUNE ۲۰۰۱.
- Coale A.J., P. Demeny and B. Vaughan (۱۹۸۳). Regional Model Life Tables and

- Stable Populations. New York: Academic Press.
- Moultrie, T., R. Dorrington, A. Hill, K. Hill, I. Timæus and B. Zaba (2013). Tools for Demographic Estimation, International Union for the Scientific Study of Population (IUSSP).
- Murray C.J., B.D. Ferguson, A.D. Lopez, M. Guillot, J. Salomon and O. Ahmad. (2003). Modified logit life table system: principles, empirical validation, and application, *Population Studies* 57(2): 160-182.
- Powers D.A. and Y. Xie (2008). *Statistical Methods for Categorical Data Analysis*. Bingley, UK: Emerald.
- Preston S.H., P. Heuveline and M. Guillot (2001). *Demography: Measuring and Modelling Population Processes*. Oxford: Blackwell.
- Raymer J. (2007). The estimation of international migration flows: A general technique focused on the origin- destination association structure, *Environment and Planning A* 39(4): 980-990.
- Siegel J.S. (2002). *Applied Demography: application to business, government, law, and public policy*. Academic Press.
- United Nations, 1983, *Manual X: Indirect Techniques for Demographic Estimation*, Department of International Economic and Social Affairs, *Population Studies*, No. 81.
- Wilmoth J.R., S. Zureick, V. Canudas-Romo, M. Inoue and C. Sawyer. (2012). A flexible two-dimensional mortality model for use in indirect estimation, *Population Studies* 66(1): 1-28.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: کاربرد نظریه های اجتماعی در جمعیت شناسی
نام انگلیسی درس: Application of social theories in demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش نیاز: ندارد

اهداف درس: مروری بر نظریه ها و دیدگاه های جامعه شناسی، کاربرد نظریه های جامعه شناسی در تبیین پدیده ها و رفتارهای جمعیتی و معرفی و تشریح نظریه های کلاسیک و مدرن جمعیت شناسی از اهداف این درس است.

ب) سرفصل های درس

۱. مقدمه
۲. حوزه مفهومی جمعیت شناسی، ماهیت بین رشته ای و جهت گیری های جدید جمعیت شناسی
۳. تعریف نظریه اجتماعی و کاربرد آن در جمعیت شناسی
۴. نظریه های و دیدگاه های جامعه شناسی و کاربرد آن ها در تبیین فرایندها و وقایع جمعیتی (۱)
۵. نظریه های و دیدگاه های جامعه شناسی و کاربرد آن ها در تبیین فرایندها و وقایع جمعیتی (۲)
۶. مفاهیم نظری در جامعه شناسی و کاربرد آن ها در جمعیت شناسی: فرهنگ، قومیت و مذهب و بستر اجتماعی
۷. مفاهیم نظری در جامعه شناسی و کاربرد آن ها در جمعیت شناسی: مدرنیزاسیون، آرمان گرایی توسعه ای، تغییرات ایده ای و ارزشی، اشاعه و رسانه و جهانی شدن
۸. مفاهیم نظری در جامعه شناسی و کاربرد آن ها در جمعیت شناسی: شبکه و سرمایه اجتماعی و

انتخاب عقلانی

۹. مفاهیم نظری در جامعه‌شناسی و کاربرد آن‌ها در جمعیت‌شناسی: قدرت و جمعیت‌شناسی انتقادی و نابرابری و قشربندی اجتماعی

۱۰. مفاهیم نظری در جامعه‌شناسی و کاربرد آن‌ها در جمعیت‌شناسی: جنسیت، استقلال زنان و

فمینیسم

۱۱. نظریه‌های ماقبل مدرن (کلاسیک) در جمعیت‌شناسی (۱)

۱۲. نظریه‌های ماقبل مدرن (کلاسیک) در جمعیت‌شناسی (۲)

۱۳. نظریه‌های مدرن جمعیت‌شناسی: نظریه‌گذار جمعیتی

۱۴. نظریه‌های مدرن جمعیت‌شناسی: تغییرات ساختار سنی و نظریه پنجره و سود جمعیت

۱۵. نظریه‌های مدرن جمعیت‌شناسی: نظریه‌گذار سوم جمعیتی

۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

افشارکهن، جواد و رسول صادقی (۱۳۸۵). تعامل جمعیت و نظام اجتماعی: رویکردی جامعه‌شناختی به مسئله جمعیت، مجله علمی- پژوهشی نامه انجمن جمعیت‌شناسی ایران، شماره ۲ (زمستان)، صص ۲۱۵-۱۹۵.

صادقی، رسول (۱۳۹۱). تغییرات ساختار سنی و ظهور پدیده پنجره جمعیتی در ایران: پیامدهای اقتصادی و الزامات سیاستی، فصلنامه مطالعات راهبردی زنان، شماره ۵۵ (بهار)، صص ۱۵۰-۹۵.

صادقی، رسول (۱۳۹۲). تعامل پویایی جمعیت و توسعه از دیدگاه ابن خلدون، فصلنامه نظریه‌های اجتماعی متفکران مسلمان، دوره ۳، شماره ۲، صص ۲۰۹-۱۹۱.

صادقی، رسول (۱۳۹۵). تحلیل بسترهای و مولفه‌های فرهنگی - اجتماعی کاهش باروری در ایران، فصلنامه راهبرد اجتماعی فرهنگی، سال پنجم، شماره ۲۰ (پاییز)، صص ۲۴۶-۲۱۷.

صادقی، رسول، و لیلا ولدوند (۱۳۹۴). جنسیت و مهاجرت: تحلیل تفاوت‌های جنسیتی در مهاجرت‌های داخلی در ایران، دوفصلنامه پژوهش‌های جامعه‌شناسی معاصر، دوره ۴، شماره ۷ (پاییز و زمستان)، صص ۷۸-۵۵.

کتابی، احمد (۱۳۷۷). درآمدی بر اندیشه‌ها و نظریات جمعیت‌شناسی، تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.

میرزایی، محمد (۱۳۸۴). جمعیت و توسعه با تاکید بر ایران (ده مقاله)، تهران: مرکز مطالعات و پژوهش‌های جمعیتی آسیا و اقیانوسیه.

منابع انگلیسی:

- Bloom, David E. David Canning, Jaypee Sevilla. (२००३). The demographic dividend: a new perspective on the economic consequences of population change, RAND.
- Boserup, E. (१९८१). Population and technological change. Basil Blackwell, Oxford.
- Bruijn, De, Bart (१९९९). Foundations of Demographic Theory: Choice, Process, Context, Purdue University Press.
- Burch TK, ed. (१९८०). Demographic behavior: interdisciplinary perspectives on decision-making. Boulder, Colorado, Westview Press.
- Burch, Thomas K. (२००३). Demography in a new key: A theory of population theory, Demographic Research – Volume ९, Article ११.
- Caldwell John C. (२००६). Demographic Theory: A Long View, Population and Development Review, ३०(२): २९१-३१६.
- Charbit, Yves (२००९). Economic, Social and Demographic Thought in the XIXth Century: The Population Debate from Malthus to Marx, Springer Press.
- Charbit, Yves (२०११). The Classical Foundations of Population Thought: From Plato to Quesnay, Springer Press.
- Cheal, D. (२०००), Dimensions of Sociological Theory, New York: Palgrave MacMillan
- Coleman, David (२००६). Immigration and Ethnic Change in Low-Fertility Countries: A Third Demographic Transition, Population and Development Review, ३२(३): ६०१-६६६.
- Elwell F.W. (२०००). The classical tradition: malthus, marx, weber & durkheim. Colorado: Paradigm Publishers.
- Hall, David R. (२००२). Risk Society and The Second Demographic Transition, Canadian Studies in Population, Vol. २९(२), २००२, pp. ११३-१९३.
- Hoelter, Lynette, Rosalind King, and Pamela Smock (२०११). Understanding Family Change and Variation: Toward a Theory of Conjunctural Action, Springer Press.
- Horton, Hayward Derrick (१९९९). Critical Demography: The Paradigm of the Future? Sociological Forum, १६ (३): ३६३-३६१.
- Hutchinson E. P. (१९६१). The population debate; the development of conflicting theories up to १९००. Houghton Mifflin Company, Boston.
- Johnson, Doyle Paul (२००८). Contemporary Sociological Theory an Integrated Multi-Level Approach, Springer Press.

- Johnson-Hanks, Jennifer. (2007). What kind of theory for anthropological demography? *Demographic Research: Volume 16*, Article 1.
- Lee, Ronald. (2003). The Demographic Transition: Three Centuries of Fundamental Change, *Journal of Economic Perspectives*, 17(4): 167-190.
- Lesthaeghe, R. (1990). "The second demographic transition in Western countries: An interpretation." In K. O. Mason and A. M. Jensen (eds.) *Gender and Family Change in Industrialized Countries*. Oxford, Clarendon, pp. 17-62.
- Lutz, W. (2002). *Demographic Metabolism: A Theory of Socioeconomic Change with Predictive Power*, IIASA Interim Report.
- Malthus, T. (1796/1998). *An Essay on the Principle of Population*. In Antony Flew (ed.) *Thomas Malthus: An Essay on the Principle of Population*. New York: Penguin Books.
- McNicol, G. (1998). Malthus for the twenty-first century, *Population and Development Review* 24(2): Pp309-316.
- McQuillan, Kevin. (1982). On the Development of Marxist Theories of Population, *Canadian Studies in Population*, Vol. 9, Pp. 109-116.
- Overbeek J. (1974). *History of population theories*, Rotterdam University Press.
- Riley Nancy E., and James McCarthy. (2003). *Demography in the Age of the Postmodern*, Cambridge University Press
- Riley, Nancy E. (1999). Challenging Demography: Contributions from Feminist Theory, *Sociological Forum*, Vol. 14, No. 3, Pp. 369-397.
- Rindfuss, Ronald R., Karen B. Guzzo, S. Philip Morgan. (2003). The Changing Institutional Context of Low Fertility, *Population Research and Policy Review*, 22 (5-6), 411-438
- Surkyn, Johan and Ron, Lesthaeghe. (2004). Value Orientations and the Second Demographic Transition (SDT) in Northern, Western and Southern Europe: An Update, *Demographic Research*, Special collection 3, article 3, pp. 40-86.
- Turner, Jonathan H. (2000.) *Theoretical Principles of Sociology*, Volume 2, *Microdynamics*, Springer Press.
- Turner, Jonathan H. (2000.) *Theoretical Principles of Sociology*, Volume 2, *Macrodynamics*, Springer Press.
- Weeks, John R. (2002). *Population. An Introduction to Concepts and Issues*, Belmont, USA: Wadsworth.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی سالخوردگی

نام انگلیسی درس: Demography of aging

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف کلی درس معرفی حوزه پژوهشی جمعیت‌شناسی سالخوردگی است. بحث و بررسی در مورد سالخوردگی جمعیت به عنوان یکی از نتایج تغییرات جمعیتی با تأکید بر جنبه‌ها و پیامدهای جمعیتی، اقتصادی و اجتماعی در قالب نظریه‌ها و مطالعات تجربی اهداف خاص این درس است. در این درس دانشجویان همچنین با نمونه‌هایی از مطالعات و پژوهش‌های کمی و کیفی سالخوردگی جمعیت آشنا می‌شوند. افزون بر این دانشجویان پس از چند جلسه بحث و بررسی در مورد حوزه پژوهشی و نظریه‌ها و مطالعات موضوعی در این زمینه با کاربردهای نتایج تحقیقات سالخوردگی جمعیت در سیاست‌های اجتماعی و خصوصاً رفاه سالخوردگان آشنا خواهند شد. دانشجویان ملزم هستند در پایان کلاس علاوه بر شرکت در امتحان درس، با استفاده از منابع معرفی شده و نیز بررسی منابع بیشتر و جدید در یکی از موضوعات معرفی شده سالخوردگی جمعیت یک مقاله پژوهشی کوتاه تهیه کنند.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. اهمیت و ابعاد جهانی سالخوردگی جمعیت
۳. حوزه پژوهشی سالخوردگی و علوم مرتبط
۴. میزان ناهمگنی در جمعیت سالخورده
۵. ویژگی‌های اقتصادی، اجتماعی، زیستی و روانی سالخوردگان
۶. داده‌های کمی و کیفی برای مطالعه سالخوردگی جمعیت
۷. زمینه‌های جمعیتی سالخوردگی: سطوح و روند باروری، مرگ و میر و مهاجرت
۸. زمینه‌های جمعیتی سالخوردگی: تجربه کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه
۹. اقتصاد سالخوردگی
۱۰. مرگ و میر، بیماری و ناتوانی در دوره سالخوردگی
۱۱. سلامت سالخوردگان: ابعاد زیستی-جسمانی
۱۲. سلامت سالخوردگان: ابعاد روانی-اجتماعی
۱۳. سیستم‌های اجتماعی حمایت از سالخوردگان

۱۴. پیامدهای اقتصادی-اجتماعی سالخوردگی جمعیت

۱۵. ارائه کارهای تحقیقی دانشجویان

۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

کوششی مجید و نازنین آقایی، ۱۳۹۰، نقش نیرومحرکه ی مرگ و میر در تحولات ساختار سنی و سالخوردگی جمعیت ایران، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، سال ششم، شماره ۱۲: صص ۳۰-۶.

لی، رونالد و اندرو میسن، ۱۳۹۷، سالخوردگی جمعیت و اقتصاد نسلی، ترجمه مجید کوششی و لیلی نیاکان، انتشارات مؤسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی کشور، تهران، ایران.

منابع انگلیسی:

Alam, Moneer (۲۰۰۶). Ageing in India, Socio-Economic and Health Dimensions, Institute of Economic Growth, Academic Foundation.

Arber S. and J. Ginn (۱۹۹۵). *Connecting Gender and Aging*, Buekingham, Philadelphia: Open University Press.

Bailis D. S. et al. (۲۰۰۱). Perceived Control in Relation to Socioeconomic and Behavioral Resources for Health, *Social Science & Medicine* ۵۲, ۱۶۶۱-۱۶۷۶.

Battistella, Graziano (۱۹۹۵). Philippine Overseas Labour: From Export to Management, ASEAN Economic Bulletin ۱۲(۱): ۲۵۷-۲۷۳.

Biddlecom A.E. et al. (۲۰۰۱). Tradeoffs between Public and Private Economic Support of the Elderly: Results from a Natural Experiment in Taiwan, Report No. ۰۱-۵۸, July ۲۰۰۱, Comparative Study of the Elderly in Asia Research Reports.

Bongaarts, John (۲۰۰۴). *Long-Range Trends in Adult Mortality: Models and Projection Methods*, No. ۱۹۲, Policy Research Division, Population Council.

Casterline, John B. and et al. (۱۹۹۱). Differences in the living arrangements of the elderly in Four Asian Countries: The Interplay of Constraints and Preferences, *Comparative Study of the Elderly in Asia Research Report*, No. ۹۱-۱۰, Population Studies Center, University of Michigan.

Chen, Ai Ju and Gavin Jones (۱۹۸۹). Ageing in ASEAN: Its Socio-economic Consequences, Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

Ezzati M., Lopez A.D., Rodgers A., Van der Hoorn S., and Murray C.J.L. (۲۰۰۲). Comparative Risk Assessment Collaborating Group, Selected major risk factors and global and regional burden of disease, *The Lancet*; ۳۶۰ (Nov): ۱۳۴۷-۱۳۶۰.

- Frenk J, Bobadilla JL, Sep.lveda J, Cervantes L.M. (1989). Health transition in middle-income countries: New challenges for health care, *Health Policy and Planning*, 4(1): 29-39 .
- Grzywacz J. G. et al. (2004). Socioeconomic Status and Health: A Micro-level Analysis of Exposure and Vulnerability to Daily Stressors, *Journal of Health and Social Behavior*, Vol. 45, 1-16.
- Hermalin, Albert I. (1996). *The Effect of Education on Mortality among Older Taiwanese and its Pathways*, No. 96-37 Elderly in Asia Research Report Series.
- Hermalin A. I., M. B. Ofstedal and R. Freedma (1996). *Methodological Considerations in Aligning Independent Surveys of Parental Support from Older and Younger Generations: With Illustrative Data from Taiwan*, No. 96-38, Elderly in Asia Research Report Series.
- Hermalin A. I. and L. G. Myers, 2002, *The Well-Being of The Elderly in Asia: A Four-Country Comparative Study*. Ann Arbor: The University of Michigan Press.
- Kalache A. (1996). Ageing Worldwide. In: Ebrahim S & Kalache A. (Eds). *Epidemiology in old age*. London: BMJ Publishing; Pp. 22-31.
- Koosheshi M., A. Khosravi, M. Alizadeh, M. Torkashvand, and N. Aghai (2014). Population Ageing in Iran: Socio-economic, demographic and health Characteristics of The Elderly: Issues and Challenges, United Nations Population Fund.
- Leon D. and G. Walt (2001). *Poverty, Inequality and Health*, Oxford University Press.
- Lloyd-Sherlock P. (2000). Population Aging in Developed and Developing Regions: Implication for Health Policy, *Social Science & Medicine* 51, Pp 887-890.
- Martin, L. G. and S. H. Preston (1994). *Demography of Aging*, Washington D.C: National Academy Press.
- Manson A. and Sang-Hyop Lee (2004). Population Aging and the Extended Family in Taiwan: A New Model for Analyzing and Projecting Living Arrangements, *Demographic Research*, Vol. 10, 197-230.
- Mason, A., R. Lee, M. Abrigo, and S. Lee (2017). Support Ratios and Demographic Dividends: Estimates for the World, United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, Technical Paper No. 2017/1.
- May J. (2003). Chronic poverty and older people in South Africa. Chronic Poverty Research Centre [Working Paper 20; 2003] Available from URL: <http://www.chronicpoverty.org/pdfs/JMay.pdf> [Accessed on 03/12/03].
- Mosley W.H., Bobadilla J.L., Jamison D.T. (1993). The health transition: Implications for health policy in developing countries. In: Jamison DT, Mosley WH, Measham AR, Bobadilla JL. (Eds). *Disease Control Priorities in Developing Countries*. New York: Oxford University Press;

pp. 669-73.

- Murray C.J., Lopez A.D. (1996a). *The global burden of disease: A comprehensive assessment of mortality and disability from diseases, injuries and risk factors in 1990 and projected to 2020*, Vol. 1, Global Burden of Disease and Injury Series, Boston: Harvard School of Public Health.
- Murray C.J., Lopez A.D. (1996b). *Global Health Statistics*, Vol. 2, Global Burden of Disease and Injury Series, Boston: Harvard School of Public Health.
- Nazarova, Inna. (2000). Self-rated Health and Occupation Condition in Russia, *Social Science and Medicine* 51, 1373-1380.
- Nusselder W. J. and Caspar W. N. Looman (2004). Decomposition of Differences in Health Expectancy by Cause, *Demography* Vol. 41, 310-334.
- Streubert H.J. (1999). *Qualitative Research in Nursing*, Advancing the Humanistic Imperative, Philadelphia: Lippincott Co.
- Ukrainitseva S.V. and A.I. Yashin (2003). Individual Aging and Cancer Risk: How Are They Related? *Demographic Research*, Vol. 9, 163-196.
- United Nations (2002). *World Population Ageing: 1950-2050*, New York: United Nations, Department of Economic and Social Affairs, Population Division.
- Weinstein M. et al. (2001). Population Health and Aging, *Annals of the New York Academy of Science*, Vol. 904.
- Wolfgang, Stroebe (2000). *Social Psychology of Health*, Open University Press.
- Wong J. and Shirley Wong (2002). Trends in Lifestyle Cardiovascular Risk Factors in Women: Analysis from the Canadian National Population Health Survey, *International Journal of Nursing Studies* 39, 229-242.
- World Health Organization. (2003). *World Health Report 2002*, Geneva: World Health Organization.
- World Health Organization. (2004). *Towards age-friendly primary health care*. Geneva: World Health Organization.
- Zimmer, Z., Xian Liu, Albert Hermalin and Yi-li Chuang (1996). Educational Attainment and Transitions in Functional Status among Older Taiwanese, No. 96-34, Elderly in Asia Research Report Series.
- Zeng Y. and J W. Vaupel (2003). Oldest-Old Mortality in China, *Demographic Research*, Vol. 8, 210-244.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: دیدگاه‌ها و سیاست‌های جمعیتی معاصر

نام انگلیسی درس: Contemporary population approaches and policies

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: بررسی روش‌های تأثیرگذاری سیاست‌های حکومتی بر ابعاد مختلف جمعیت، روش‌های اتخاذ سیاست‌های جمعیتی دولتها و سازمانهای غیر دولتی در نقاط مختلف جهان، بررسی علل موفقیت یا شکست سیاست‌های جمعیتی، ملاحظه اثرات غیرمستقیم سیاست‌های جمعیتی، تأثیر تغییرات جمعیتی بر سیاست‌ها و تحلیل سیاست‌های جمعیتی ایران در قرن بیستم از اهداف این درس است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. دیدگاه‌های نظری مرتبط با سیاست‌های جمعیتی (۱)
۳. دیدگاه‌های نظری مرتبط با سیاست‌های جمعیتی (۲)
۴. بررسی اجمالی تاریخچه سیاست‌های جمعیتی
۵. سیاست‌های بین‌المللی جمعیت در حال و گذشته
۶. سیاست‌های مربوط به کاهش باروری در کشورهای رو به توسعه
۷. بررسی سیاست‌های جمعیتی چین از دهه ۱۹۷۰
۸. چرخش در سیاست‌های جمعیتی از مخالف رشد جمعیت به موافق رشد جمعیت: سنگاپور، ژاپن و ...
۹. سیاست‌های مربوط به سقط جنین: رومان، ژاپن و روسیه
۱۰. مروری بر سیاست‌های مهاجرتی
۱۱. سالخوردگی جمعیت و مسائل مرتبط با آن
۱۲. سیاست‌های جمعیتی و زنان
۱۳. سیاست‌های جمعیتی ایران (۱)
۱۴. سیاست‌های جمعیتی ایران (۲)
۱۵. ارائه کارهای تحقیقی دانشجویان
۱۶. جمع‌بندی

- Ashford, L. (۱۹۹۵). New perspectives on population: Lessons from Cairo. *Population Bulletin*, Vol ۵۰ (۱).
- Freedman, L. and Isaacs, S. (۱۹۹۳). Human rights and reproductive choice, *Studies in Family Planning*, vol ۲۴ (۱) pp. ۱۸-۳۰.
- Jain, A. (۱۹۹۵). Implementing the ICPD's message, *Studies in Family Planning*, Vol. ۲۶ (۵) pp. ۲۹۶-۲۹۸.
- McIntosh, C., and Finkle J. (۱۹۹۵). The Cairo Conference on *Population and Development Review*, vol. ۲۱ (۲) pp. ۲۲۳-۲۶۰.
- Gita Sen, Adrienne Germain, and Lincoln C. Chen, (۱۹۹۴). "Reconsidering Population Policies: Ethics, Development, and Strategies for Change," in Sen, Germain, and Chen (eds.) *Population Policies Reconsidered: Health, Empowerment, and Rights*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Sadik, Nafis (۱۹۹۱). *Population Policies and Programs: Lessons Learned from Two Decades of Experience*. New York: New York University Press.
- Bonggarts, J. and Bruce, J. (۱۹۹۵). The causes of unmet need for contraception and the social content of services, *Studies in Family Planning*, Vol. ۲۶ (۲), ۵۷-۷۵.
- Maudline, P.W. (۱۹۹۴). Prospects and programs for fertility reduction, ۱۹۹۰-۲۰۱۵, *Studies in Family Planning*, vol. ۲۵. pp ۷۷-۹۵.
- Sinding, S. W. (۲۰۰۲). The role of international funding in future fertility declines among intermediate fertility countries, Paper presented at the Expert Group Meeting on Completing Fertility Transition. United Nations, New York, March ۲۰۰۲.
- United Nations Population Division, (۲۰۰۲). Views and policies concerning population growth and fertility among governments in intermediate fertility countries. Paper presented at the Expert Group Meeting on Completing Fertility Transition. United Nations, New York, ۲۰۰۲.
- Bonggarts, J. and Greenhalgh, S. (۱۹۸۵). An alternative to the one-child policy in China, *Population and Development Review*, ۱۱, pp. ۵۸۵-۶۱۷.
- Feng, W. and Quanhe, Y. ۱۹۹۶, Age at marriage and the first birth interval: The emerging change in sexual behaviour among young couples in China, *Population and Development Review*, ۲۲ (۲) pp. ۲۹۹-۳۲۰.
- Greenhalgh, S. (۱۹۸۶). Shifts in China's population policy, ۱۹۸۴-۸۶: Views from the central, provincial and local levels, *Population and Development Review*, ۱۲, pp. ۴۹۱-۵۱۵.
- Greenhalgh, S. (۱۹۹۴). Restraining population growth in three Chinese villages, ۱۹۸۸-۹۳, *Population and Development Review*, vol ۲۰ (۲), pp. ۳۶۵-۳۹۵.
- Hardee-Cleaveland, K., and Banister, J. (۱۹۸۸). Fertility policy and

- implementation in China, *Population and Development Review*, 14, pp. 240-246.
- Zeng, Y. (1996). Zeng, Y. 1996, Is fertility in China in 1991-2 far below replacement level? *Population Studies*, Vol 50, pp 27-34.
- Feng, W. and Quanhe, Y. (1996). Age at marriage and the first birth interval: The emerging change in sexual behaviour among young couples in China, *Population and Development Review*, 22 (2) pp. 299-320.
- Hoem, J. (1990). Social policy and recent fertility change in Sweden, *Population and Development Review*, vol. 16 pp. 730-748.
- Hankins, F.H. (1936)., German policies for increasing births, *American Journal of Sociology*, 42, pp. 630-652.
- McIntosh, C.A. (1986). Recent pronatalist policies in western Europe, in Davis, K. Bernstam, M.S. and Ricardo-Campbell, R. (eds.) *Below Replacement Fertility in Industrial Societies: Causes, Consequences, Policies (Population and Development Review 12) Supplement*, pp. 318-334.
- Monnier, A. (1990). The effects of family policies in the German Democratic Republic: a re-evaluation, *Population: English Selection* 2, pp. 127-140.
- Whelpton, P.K. (1930). Why the large rise in the German birth-rate? *American Journal of Sociology*, 41, 299-313.
- West Center, *Asia-Pacific Population and Policy*, No. 03, April.
- McDonald, P. (2002). Support of the aged in Asia: families and the state in partnership, Paper presented to the IUSSP Regional Conference, Bangkok, 9-12 June.
- McDonald, P. (1999). Ageing: the social and demographic dimensions', in *Policy Implications of the Ageing of Australia's Population*, Canberra: Productivity Commission and Melbourne Institute of Applied Economic and Social Research, pp. 47-70.
- McDonald, P. (1989). Ageing in Asia: the role of families, Paper presented at the International Symposium on Aging: Policy Issues and Future Challenges, December 7-9, Beijing.
- Mason, A., Lee, S., and Russo, G. (2002). 'As Asia's population ages, worries grow about the future', East West Center, *Asia Pacific Issues*, No. 08, January.
- Nizamuddin, M. (2003). Population Ageing: Policy responses to Population Ageing in Asia and Pacific Region, in UNESCAP, *Fifth Asian and Pacific Population Conference: Selected Issues: Population and Poverty in Asia and the Pacific*, No. 108, UN, New York, pp: 89-127.
- Ogawa, N. (2003). Ageing trends and policy responses in the ESCAP region, in UNESCAP, *Population and Development: Selected Issues: Population and Poverty in Asia and the Pacific*, UN,

- New York, pp: ۸۹-۱۲۷.
- Statistical Centre of Iran (۲۰۰۲). *Status of the Aged Nationwide*, Statistical Centre of Iran, Tehran.
- United Nations (۲۰۰۲). *Population Ageing: ۲۰۰۲ (Data Sheet)*, Population Division, New York.
- United Nations (۲۰۰۱). *Living Arrangements of Older Persons*, *Population Bulletin of the United Nations*, Special Issue Nos. ۴۲/۴۳, New York.
- United Nations, International Plan of Action on Ageing:
[http://www.un.org/esa/socdev/ageing/ageipaa\ .htm](http://www.un.org/esa/socdev/ageing/ageipaa\>.htm)
- Westly, S., Lee, S., and Mason, A. (۲۰۰۰). 'Policy options to support Asia's growing elderly population', East West Center, *Asia-Pacific Population and Policy*, No. ۰۴, July.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و جنسیت
نام انگلیسی درس: Population and gender

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف این درس آماده‌سازی دانشجویان برای فهم روابط جنسیتی است که نهادهای اجتماعی را در راستای تاثیر بر رابطه بین توسعه و جمعیت شکل می‌دهد. این تاثیر از طریق بررسی تغییرات سازمان روابط جنسیتی با توجه به آموزش، نیروی کار، ازدواج و خانواده، بهداشت و تجدید نسل و مهاجرت شناسایی می‌شود. مرور قوانین و سیاستهای مرتبط با جنسیت (توانمندی زنان و برابری جنسیتی) برای دستیابی به توسعه پایدار گام بعدی خواهد بود.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. تعریف جنس و جنسیت و تاریخچه نگرش به موضوع جنسیت
۳. تئوری‌های مرتبط با جنسیت
۴. جنسیت و جامعه: فرهنگ، نهادها و قوانین
۵. جنسیت و جمعیت‌شناسی: نسبت جنسی، ساختار سنی و سالمندی
۶. جنسیت و آموزش
۷. جنسیت و نیروی کار
۸. جنسیت، ازدواج و ساختار خانواده
۹. جنسیت، مرگ مری و بهداشت
۱۰. جنسیت و تجدید نسل
۱۱. جنسیت و مهاجرت
۱۲. جنسیت و توسعه اقتصادی
۱۳. سیاست‌های مرتبط با جنسیت (۱)
۱۴. سیاست‌های مرتبط با جنسیت (۲)
۱۵. ارائه کارهای تحقیقی دانشجویان
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- آبوت، پاملا و کلر والاس (۱۳۸۰) *جامعه‌شناسی زنان*، ترجمه منیژه نجم عراقی، تهران: نشر نی.
- احمدنیا، شیرین، ۱۳۸۰. "برخی عوامل فرهنگی - اجتماعی مؤثر بر مشارکت محدود زنان"، نامه انجمن جامعه‌شناسی ایران، شماره ۴، صص ۷۱-۸۵.
- افشاری، زهرا و ابراهیم شیبانی، ۱۳۸۰. "تجزیه جنسیتی بازار کار در ایران"، پژوهش زنان، دوره ۱، شماره ۱، صص ۳۵-۵۳.
- کار، مهرانگیز، ۱۳۷۹. *زنان در بازار کار ایران*، انتشارات روشنگران و مطالعات زنان، تهران.

منابع انگلیسی:

- Amin, Sajeda (۱۹۹۸). *Women's Lives and Rapid Fertility Decline: Some Lessons*, Population Council, No. ۱۱۷, New York: Population Council.
- Cameron, L. A. et al. (۲۰۰۱) Education and labor market participation of women in Asia: evidence from five countries', *Economic Development and Cultural Change*, ۴۹: ۴۶۰-۴۷۷.
- Chant, S. and S. A. Radcliffe (۱۹۹۲). Migration and development: the importance of gender, in S. Chant (ed.), *Gender and Migration in Developing Countries*, Belhaven Prss, London: ۱-۲۹.
- Chant, S. (۱۹۹۲). *Gender and Migration in Developing Countries*, Belhaven Prss, London.
- Dhar H. L. (۲۰۰۱). Gender, aging, health and society, *Journal of Association of Physicians of India*, ۴۹: ۱۰۱۲-۱۰۲۰.
- Dollar, D. and R. Gatti (۱۹۹۹) Gender inequality, income and growth: are good times good for women? World Bank, Development Economics Research Group, Poverty Reduction and Management Network, Working paper series, no. ۱.
- Hoodfar H. (۱۹۹۵). Population policy and gender equity in post-revolutionary Iran, in C. M. Obermeyer (ed.), *Family, Gender, and Population in the Middle East: Policies in Context*, Cairo: American University in Cairo Press: ۱۰۵-۳۵.
- Jaggar, A. M. (۱۹۸۳). *Feminist Politics and Human Nature*, Sussex: Rowman and Allan Held.
- Lloyd, C. B. and M. J. Grant (۲۰۰۴). *Growing Up in Pakistan: The Separate*

Experiences of Males and Females, Population Council, No. 111, New York: Population Council.

Lopez, A. D and L. T. Ruzicka (1983). *Sex Differential in Mortality*, Canberra: The Australian National University.

Luy Marc (2003). Causes of male excess mortality: insights from cloistered populations, *Population and Development Review*, 29(4): 647-676.

Mason, K. O. (2001). Gender and Family systems in the fertility transition, *Population and Development Review*, No. 27 supplement: 160-76.

Malhotra A. (1997). Gender and the timing of marriage: rural-urban differences in Java, *Journal of Marriage and the Family*, 59(2): 434-50.

McDonald, P. (2000). Gender equity in theories of fertility transition, *Population and Development Review*, 26(3): 427-439.

McNicoll, G. (1980). Institutional determinants of fertility change, *Population and Development Review*, 6(3): 441-462.

Obermeyer, C. M. (1994). Reproductive choice in Islam: gender and state in Iran and Tunisia, *Studies in Family Planning*, 20(1): 41-51.

Oakley, A. (1972). *Gender and Society*, London: Temple Smith.

Razavi, S. (2003). Women's empowerment for participation in development, *World Development*, 20: 1111-1120.

Riley, N.E. and Brunson, J. (2008) International handbook on gender and demographic processes. Springer.

Schultz, T. P. (1994). *Investment in Women's Human Capital*, Chicago: University of Chicago Press.

Skeldon, C, B. Francis and L Smulyan (2006). *The Sage Handbook of Gender and Education*, London: Sage Publication.

Staggenborg, S. (1998). *Gender, Family and Social Movement*, London: Pine forge Press.

Valerie, B. (1999). *Feminist Debates*, London: Macmillan.

Ware, Helen (1981). *Women, Demography and Development*, (Canberra: The Australian National).

World Bank (1994). *Population and Development: Enhancing Development through Attention to Gender*, World Bank: Washington DC.

World Bank (2001). *Engendering Development through Gender Equality in Rights, Resources, and Voices*, New York: World Bank and Oxford University Press.

UNESCO (٢٠٠١) *Achieving Education for All: Demographic Challenges*, France: UNESCO.

UNFPA (١٩٩٩). *Women and Health: Mainstreaming the Gender Perspective into the Health Sector*, Report of the expert group meeting, ٢٨ Sep.-٢ Oct. ١٩٩٨, Tunis, New York: United Nations.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی خانواده

نام انگلیسی درس: Family Demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف: این درس دو هدف را دنبال می‌کند. هدف اول، آشنایی با جمعیت‌شناسی خانواده، شامل شناسایی و تبیین روندهای موجود در تغییر و تداوم خانواده می‌باشد. هدف دوم عبارتست از معرفی و کاربرد روش‌های مناسب برای مطالعه ابعاد جمعیت‌شناختی خانواده.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. معرفی جمعیت‌شناسی خانواده
۳. ازدواج: تجربه بین‌المللی
۴. ازدواج: تجربه ایران
۵. قومیت و ازدواج
۶. الگوهای ازدواج: ازدواج خویشاوندی در ایران
۷. الگوهای ازدواج: همسان‌همسری در ایران
۸. طلاق: تجربه بین‌المللی
۹. اندازه و ترکیب خانوار: تجربه بین‌المللی
۱۰. اندازه و ترکیب خانوار: تجربه ایران
۱۱. پیوندهای میان‌نسلی
۱۲. ترکیب خانوار: خانوارهای زن سرپرست
۱۳. ترکیب خانوار: خانوارهای تک‌نفره و تک‌والد
۱۴. مبانی نظری تبیین تغییر و تداوم خانواده: گذار جمعیتی دوم
۱۵. مبانی نظری تبیین تغییر و تداوم خانواده: آرمان‌گرایی توسعه‌ای، ارزش‌های خانوادگی آرمانی و تغییر نقش‌ها
۱۶. جمع‌بندی

منابع فارسی:

- ترابی، فاطمه، میرزایی، محمد و حدادی، محمده (۱۳۹۷). تعیین کننده های بعد خانوار در شهرستان های ایران در سال ۱۳۹۰، نامه / انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۱۳، شماره ۲۵، صص ۱۰۷-۱۳۲.
- عباسی شوازی، محمد جلال و ترابی، فاطمه (۱۳۸۵). تفاوت های بین نسلی ازدواج خویشاوندی در ایران، دوره ۷، شماره ۴، صص ۱۱۹-۱۴۶.
- عباسی شوازی، محمد جلال و ترابی، فاطمه (۱۳۸۵). سطح، روند و الگوی ازدواج خویشاوندی در ایران، نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۱، شماره ۲، صص ۶۱-۸۸.
- عسکری ندوشن، عباس و ترابی، فاطمه (۱۳۸۹). سطح، روند و الگوی همسان همسری تحصیلی در ایران. نامه انجمن جمعیت شناسی ایران، دوره ۵، شماره ۹، صص ۲۹-۵۵.
- عسکری ندوشن، عباس و ترابی، فاطمه (۱۳۹۵). بازار ازدواج و روند همسان همسری سنی زوجین در ایران، مطالعات فرهنگی و ارتباطات، دوره ۱۲، ویژه نامه خانواده، صص ۸۵-۱۰۲.
- کلانتری، عبدالحسین، روشن فکر، پیام و جواهری، جلوه (۱۳۹۰). آثار و پیامدهای طلاق: مرور نظام مند تحقیقات انجام شده در ایران با تاکید بر ملاحظات جنسیتی (۱۳۷۶-۱۳۹۰). فصلنامه زن در توسعه و سیاست (پژوهش زنان)، دوره ۹، شماره ۳، صص ۱۱۱-۱۳۱.
- موسایی، میثم، مهرگان، نادر و گرشاسبی فخر، سعید (۱۳۸۸). تاثیر سواد، شهرنشینی، هزینه خانوار و درآمد و توزیع آن بر نرخ طلاق در ایران (یک تحلیل سری زمانی). مجله جامعه شناسی ایران، دوره ۲۸، صص ۲۱-۳.

منابع انگلیسی:

- Abbasi-Shavazi, M.J., Askari-Nodousha, A. and Thornton, A. (۲۰۱۲). Family life and developmental idealism in Yazd, Iran. *Demographic Research* ۲۶: ۲۰۷-۲۳۸.
- Abbasi-Shavazi, M.J. and McDonald, P. (۲۰۰۸). Family change in Iran: Religion, revolution and the state. In *International family change: Ideational perspectives*. Jayakody, R., Thornton A. and Axin W. (eds.) New York: Lawrence Erlbaum Association. Pp. ۱۷۷-۱۹۸.
- Aghajanian, A. and Thompson V. (۲۰۱۳a). Recent divorce trends in Iran. *Journal of Divorce and Remarriage* ۵۴ (۲): ۱۱۲-۱۲۵.
- Aghajanian, A. and Thompson V. (۲۰۱۳b). Female headed households in Iran (۱۹۷۶-۲۰۰۶). *Marriage and Family Review* ۴۹ (۲): ۱۱۵-۱۳۴.
- Amato, P.R. (۲۰۰۴). Tension between institutional and individual views of marriage. *Journal of Marriage and Family* ۶۶: ۹۵۹-۹۶۵.
- Amato, P.R. (۲۰۱۰). Research on divorce: continuing trends and new developments. *Journal of Marriage and Family* ۷۲: ۶۵۰-۶۶۶.
- Astone, N.M., Nathanson, C.A., Schoen, R. And Kim, Y.J. (۱۹۹۹). Family demography, social theory and investment in social capital. *Population and Development Review* ۲۵(۱): ۱-۳۱.

- Becker, G.S. (1988). Family economics and macro behaviour. *American Economic Review* 78: 1-13.
- Bengston, V.L. (2001). Beyond the nuclear family: The increasing importance of multigenerational bonds. *Journal of Marriage and Family* 63: 1-16.
- Bianchi, S.M. and Casper, L.M. (2009). Explanations of family change: A family demographic perspective. Pp. 93-107. In V.L. Bengston et al. (eds.) *Sourcebook of Family Theory & Research*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Biblarz, T.J. and Stacey, J. (2010). How does the gender of parents matter? *Journal of Marriage and Family* 72: 3-22.
- Blossfeld, H-P. (1990). *The new role of women: Family formation in modern societies*. Boulder: Westview Press.
- Bongaarts, J. (2001). Household size and composition in developing world in the 1990s. *Population Studies* 55(3): 263-279.
- Cherlin, A.J. (1978). Remarriage as an incomplete institution. *American Journal of Sociology* 83: 634-650.
- Cherlin, A. (2004). The deinstitutionalization of American marriage. *Journal of Marriage and Family* 66(4): 848-861.
- Cherlin, A. (2010). Demographic trends in the United States: A review of research in the 2000s. *Journal of Marriage and Family* 72: 403-419.
- Coontz, S. (2004). The world historical transformation of marriage. *Journal of Marriage and Family* 66(4): 974-979.
- Dribe, M. And Stanfors, M. (2009). Does parenthood strengthen a traditional household division of labor? Evidence from Sweden. *Journal of Marriage and Family* 71(1): 33-40.
- Duncan, S. And Phillips, M. (2011). People who live apart together (LATs): New family form or just a stage? *International Review of Sociology* 21: 513-532.
- Elder, Jr. G.H. and Giele, J.Z. (2009). *The craft of life course research*. New York: Guilford Press.
- Fitzgerald, J.M. and Ribar, D.C. (2004). Transitions in welfare participation and female headship. *Population Research and Policy Review* 23: 641-670.
- Fussell, E. (2004). Persistent marriage regimes in changing times. *Journal of Marriage and Family* 66: 1201-1213.
- Gietel-Basten, S., Casterline, J. and Choe, M.K. (2010). Family demography in Asia: A comparative analysis of fertility preferences. Elgar.
- Goldstein, J.R. and Kenney, C.T. (2001). Marriage delayed or marriage forgone? New cohort forecasts of first marriage for U.S. women. *American Sociological Review* 66: 506-519.
- Groth, H. and Sousa-Poza, A. (2012). *Population dynamic in Muslim countries: Assembling the jigsaw*. Heidelberg: Springer.
- Gupta, S. (2007). Autonomy, dependence, or display? The relationship between married women's earnings and housework. *Journal of Marriage and Family* 69(2): 399-416.
- Harbison, S. And Robinson, W.C. (2002). Policy implications of the next world

- demographic transition. *Studies in Family Planning* 33(1): 37-48.
- Jayakody, R., Thornton, A. and Axinn, W. (2008) Perspectives on International Family Change. In *International Family Change: Ideational Perspective*. Jayakody, R., Thornton, A. and Axinn W. (eds.). Lawrence Erlbaum Associates. Pp. 1-18.
- Jones, G.W. (1997). Modernization and Divorce: Contrasting Trends in Islamic Southeast Asia and the West. *Population and Development Review* 23 (1): 90-114.
- Jones, W.G. (2004). Not “when to marry” but “whether to marry”: The changing context of marriage decisions in East and Southeast Asia. In Jones, W.G. and Ramda, K. (eds.) (*Un*)tying the knot: Ideal and reality in Asian marriage. Singapore: NUS Press. Pp 3-26.
- Jones, G.W. (2007). Delayed Marriage and Very Low Fertility in Pacific Asia. *Population and Development Review* 33(3): 403-428.
- Jones, W.G. (2009). Women, marriage, and family in Southeast Asia. In Devasahayam, T.W. (ed.) *Gender trends in Southeast Asia: Women now, women in the future*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies. Pp 12-30.
- Johnson-Hanks, J.A., Bachrach, C.A., Morgan, S.P. and Kohler, H-P. (2011). *Understanding family change and variation: Toward a theory of conjugal action*. Dordrecht: Springer.
- Kulmijn, M. (2007) Gender differences in the effect of divorce, widowhood and remarriage on intergenerational support: Does marriage protect fathers? *Social Forces* 80(3): 1079-1104.
- Lesthaeghe, R.J. (2007). Second demographic transition. In G. Ritzer (ed.) *Encyclopaedia of Sociology*. Blackwell.
- Lloyd, K.M. (2006). Latinas’ Transition to First Marriage: An Examination of Four Theoretical Perspectives. *Journal of Marriage and Family* 68: 993-1014.
- Lundberg, S. and Pollak, R.A. (2010). The Evolving Role of Marriage: 1900-2010. *The Future of Children* 20(2): 29-50.
- McDonald, P. (1994). Families in developing countries: Idealised morality and theories of family change. In Cho, L. and Yada, M. (eds.) *Tradition and change in the Asian family*. Honolulu: East-West Centre.
- McNamee, C.B. and Rale, R.K. (2011). A note on race, ethnicity, and nativity differentials in remarriage in the United States. *Demographic Research*. 24: 293-312.
- Pollak, R.A. (2000). Theorizing marriage. Pp. 111-120 in L. Waite (ed.) *The ties that bind: Perspectives on marriage and cohabitation*. New York: Aldine de Gruyter.
- Qian, Z and Lichter, D.T. (2007). Social boundaries and marital assimilation: Interpreting trends in racial and ethnic intermarriage. *Journal of Marriage and Family* 69: 68-94.

- Raley, S., Bianchi, S.M. and Wang, W. (۲۰۱۲). When do fathers care? Mothers' economic contribution and fathers' involvement in childcare. *American Journal of Sociology* ۱۱۷(۵): ۱۴۲۲-۱۴۵۹.
- Ruggles, S. (۲۰۰۷) The decline of intergenerational coresidence in the United States, ۱۸۵۰-۲۰۰۰. *American Sociological Review* ۷۲: ۹۶۴-۹۸۹.
- Ruggles, S. And Heggeness, M. (۲۰۰۸). Intergenerational coresidence in developing countries. *Population and Development Review* ۳۴(۲): ۲۵۳-۲۸۱.
- Sayer, L.C., Bianchi, S.M. and Robinson, J.P. (۲۰۰۴). Are parents investing less in children? Trends in mothers' and fathers' time with children. *American Journal of Sociology* ۱۱۰(۱): ۱-۴۳.
- Schneider, D. (۲۰۱۱) Market earnings and household work: New tests of gender performance theory. *Journal of Marriage and Family* ۷۳(۴): ۸۴۵-۸۶۰.
- Schoen, R. (۲۰۱۹). Analytical family demography. Springer.
- Seltzer, J.A., Bachrach, C.A., Bianchi, S.M., Bledsoe, C.H, Casper L.M., Chase-Lansdale, P.L., DiPrete, T.A., Hotz, V.J., Morgan, S.P., Sanders, S.G., Thomas, D. (۲۰۰۵). Explaining family change and variation: Challenges for family demographers. *Journal of Marriage and Family* ۶۷(۴): ۹۰۸-۹۲۵.
- Smock, P.J. (۲۰۰۴). The wax and wane of marriage: Prospects for marriage in ۲۱st century. *Journal of Marriage and Family* ۶۶: ۹۶۶-۹۷۳.
- Schneider, D. (۲۰۱۱). Wealth and the marital divide. *American Journal of Sociology* ۱۱۷: ۶۲۷-۶۷۷.
- Schultz, T.W. (۱۹۷۴). *Economics of the family: Marriage, children, and human capital*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Schwartz, C.R. and Mare R.D. (۲۰۰۵). Trends in educational assortative marriage from ۱۹۴۰ to ۲۰۰۳. *Demography* ۴۲(۴): ۶۲۱-۶۴۶.
- Sweeny, M.M. (۲۰۱۰). Remarriage and Stepfamilies: Strategic sites for family scholarship in the ۲۱st century. *Journal of Marriage and Family* ۷۲: ۶۶۷-۶۸۴.
- Teachman, J.D. (۲۰۰۸). Complex life course patterns and the risk of divorce in second marriage. *Journal of Marriage and Family* ۷۰: ۲۹۴-۳۰۵.
- Teachman, J.D. (۲۰۱۰). Family life course statuses and transitions: Relationships with health limitations. *Sociological Perspectives* ۵۳: ۲۰۱-۲۲۰.
- Thornton, A. (۲۰۰۱). The developmental paradigm, reading history sideways, and family change. *Demography* ۳۸(۴): ۴۴۹-۴۶۵.
- Tillman, K.H. and Nam, C.B. (۲۰۰۸). Family structure outcomes of alternative family definitions. *Population Research and Policy Review* ۲۷(۳): ۳۶۷-۳۴۸.
- Torabi, F. and Baschieri, A. (۲۰۱۰). Ethnic differences in transition to first marriage in Iran: The role of marriage market, women's socio-economic status, and process of development, *Demographic Research* ۲۲: ۲۹-۶۲.
- Torabi, F., Baschieri, A., Clarke, L. and Abbasi-Shavazi, M.J. (۲۰۱۳). Marriage postponement in Iran: Accounting for socio-economic and cultural change in time and space, *Population, Space and Place* ۱۹ (۳): ۲۵۸-۲۷۴.
- Torabi, F., Abbasi-Shavazi, M.J. and Askari-Nodoushan, A. (۲۰۱۵). Trends and

Patterns of Solo Living in Iran: An Exploratory Ananalysis. *Journal of Population Research* ۳۲: ۲۴۳-۲۶۱.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت شناسی ریاضی

نام انگلیسی درس: Mathematical demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف کلی این درس آشنا کردن دانشجویان با استدلال ریاضی روابط بین متغیرهای جمعیتی است. این درس روش‌های ریاضی را معرفی می‌کند که برای درک عمیق‌تر منطق درونی فرایندهای جمعیت‌شناختی، مثلاً رابطه بین متغیرهای جمعیتی با دیگر متغیرهای جمعیتی، ضرورت دارد.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. کاربرد ریاضیات در جمعیت شناسی
۳. مدل‌های رشد جمعیت
۴. تحلیل فرایندهای تکرار ناپذیر و تکرار پذیر
۵. مدل‌های اتفاقی در جمعیت شناسی
۶. الگوی جمعیت ثابت یا پایا
۷. الگوی جمعیت متوقف یا ایستا
۸. روابط دموگرافیک در جمعیت‌های شبه پایا یا غیر پایا
۹. نیرو محرکه‌های جمعیتی
۱۰. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی: ازدواج
۱۱. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی باروری
۱۲. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی: مرگ و میر
۱۳. الگوهای سنی و جنسی وقایع جمعیتی: مهاجرت
۱۴. تحلیل کلی از ماتریس پیش بینی جمعیت
۱۵. سری زمانی جمعیتی
۱۶. جمع بندی

- Bogue et al., (۱۹۹۳). *Reading in Population Research Methodology*, Vol. ۳, United Nations Fund for Population Activities, New York.
- Coal, A. (۱۹۷۲). *The Growth and Structure of Stable Population*, New York.
- Cox, D. (۱۹۶۲). *Renewal Theory*, London: Methuen.
- Cox, D. (۱۹۷۰). *Demography*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Guillot M. (۲۰۰۵). The Momentum of Mortality Change, *Population Studies*, Vol. ۵۹(۳):۲۸۳-۲۹۴.
- Guillot M. (۲۰۰۶). Tempo Effects in Mortality: An Appraisal, *Demographic Research*, Vol. ۱۴(۱):۱-۲۶.
- Guillot M. (۲۰۱۱). Period Versus Cohort Life Expectancy,” pp. ۵۳۱-۵۴۷ in *International Handbook of Adult Mortality*, Richard G. Rogers and Eileen M. Crimmins (eds). Springer.
- Guillot M. and H. S. Kim. (۲۰۱۱). On the correspondence between CAL and lagged cohort life expectancy. *Demographic Research*, Vol. ۲۴(۲۵):۶۱۱-۶۳۲.
- Guillot M. P. Gerland, F. Pelletier, and A. Saabneh. (۲۰۱۲). A global overview of infant and child mortality age patterns in light of new empirical data. *PLoS Medicine*, Vol. ۹(۸): e۱۰۰۱۲۹۹, pp. ۱-۱۵.
- Guillot M. (۲۰۱۵). Truncated cross-sectional average length of life: A measure for comparing the mortality history of cohorts,” V. Canudas-Romo and M. Guillot. *Population Studies*, online first, pp. ۱-۱۳.
- Guillot M. (۲۰۱۵). Multistate Transition Models in Demography.” Pp. ۱۰۹-۱۱۵ in *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, ۲nd edition. James D. Wright (editor-in-chief). Vol. ۱۶. Oxford: Elsevier.
- Hali, S. K.V. Rao (۱۹۹۲). *Advanced Techniques of Population Analysis*, New York: Plenum Press.
- Preston, et al. *Demography: Measuring and Modeling Population Process* Oxford, England: Blackwell Publishers.
- Henry, L. (۱۹۷۶). *Population Analysis and Model*. Academic Press. (Translated by E. van de Wall).
- Jozwiak Janina (۱۹۹۳). *Mathematical Models of Population*, (NIDI Report ۲۶) by Review author[s]: John Pollard, *Population Studies*, Vol. ۴۷, No. ۲, p. ۳۶۹. Impagliazzo, John, ۱۹۸۵, *Deterministic Aspects in Mathematical Demography*.
- Keyfitz, N. (۱۹۶۸). *Introduction to Mathematics of Population*, Addison-Wesley.
- Keyfitz, Nathan, Hal Caswell (۲۰۰۵). *Applied Mathematical Demography*. ۳rd ed. Berlin: Springer.
- Mode, C. (۱۹۸۵). *Stochastic Process in Demography and Their Computer Implementations*, Berlin: Springer-Verlag.
- Newell, Colin (۱۹۹۰). *Methods and Models in Demography*. New York: The

- Guilford Press.
- Pressat, Roland (1972). *Demographic Analysis*. Chicago: Aldine. (Translated by J. Matras).
- Preston S. H., P. Heuveline and M. Guillot. (2001). *Demography: Measuring and Modeling Population Processes*. Blackwell Publishers. London.
- Ranganathan, C.R. (2006). *A First Course in Mathematical Models of Population Growth*, New Delhi, Associated Pub.
- Rogers, Andrei (1990). *Multiregional Demography: Principles, Methods and Extensions*.
- Schoen, R. (1978). *Modeling Multigroup Populations*, New York: Plenum Press.
- Sheps, M. & J. Menken (1973). *Mathematical Models of Conception and Births*, Chicago: University of Chicago Press.
- Smith, D. & N. Keyfitz (1977). *Mathematical Demography: Selected Papers*, (Recent Results in Cancer Research). Berlin: Springer-Verlag.
- United Nations (1968). *The Concept of a Stable Population; Application to the Study of Populations of Countries with Incomplete Demographic Statistics*. NY: United Nations Publications.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و برنامه ریزی توسعه

نام انگلیسی درس: Population and development planning

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس عبارتند از بررسی نقش جمعیت و عوامل جمعیتی در برنامه‌ریزی‌های توسعه اجتماعی و اقتصادی و پرداختن به سه محور برآوردهای جمعیتی، ملاحظات جمعیتی مرتبط با توسعه در برنامه‌ریزی‌ها و سیاست‌های جمعیتی در برنامه‌ریزی‌ها.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. اهمیت جمعیت در برنامه ریزی توسعه
۳. پیش‌بینی‌های جمعیتی: روش ریاضی پیش‌بینی جمعیت
۴. علل گرایش به استفاده از روش ترکیبی پیش‌بینی جمعیت
۵. طرح کلی روش ترکیبی پیش‌بینی جمعیت
۶. طرح مثال در مورد روش ترکیبی
۷. ملاحظات جمعیتی در برنامه ریزی توسعه: منابع آمارها
۸. ملاحظات جمعیتی در برنامه ریزی توسعه: تعاریف و مفاهیم جمعیت و نیروی انسانی – شاخص‌های فعالیت
۹. جمعیت و آموزش
۱۰. عوامل موثر بر نیازهای آموزشی
۱۱. جمعیت، بهداشت و تغذیه
۱۲. تاثیر بهداشت بر متغیرهای جمعیتی
۱۳. جمعیت و مسکن
۱۴. جمعیت و محیط زیست
۱۵. سیاست‌های جمعیتی در برنامه ریزی‌های توسعه
۱۶. جمع بندی

منابع فارسی:

- آری آگا و همکاران، ۱۳۸۲. روش‌های تحلیل جمعیت. تبریز: احرار.
- پرسا، ۱۳۷۱. جمعیت‌شناسی آماری ترجمه سیدمحمد سیدمیرزایی. انتشارات آستان قدس رضوی.
- پولارد و همکاران ۱۳۶۵. روش‌های تحلیل جمعیت. شیراز: مرکز جمعیت‌شناسی دانشگاه شیراز.
- تودارو، مایکل، ۱۳۸۱. توسعه اقتصادی در جهان سوم، ترجمه دکتر غلامعلی فرجادی، تهران: مؤسسه عالی پژوهش در برنامه‌ریزی و توسعه.
- زنجانی حبیب‌ا...، محمد میرزایی، کامل شادپور و امیرهوشنگ مهریار ۱۳۷۸. توسعه و بهداشت باروری. تهران: نشر بشری.
- سازمان ملل متحد ۱۳۸۱. بسته نرم‌افزاری برای اندازه‌گیری مرگ‌ومیر ترجمه حاتم حسینی و مهدی رضایی. همدان: انتشارات دانشگاه بوعلی.
- سرائی، حسن. ۱۳۸۱. روش‌های تحلیل جمعیت. تهران: دانشگاه تهران.
- سووی، آلفرد ۱۳۵۷. مالتوس و دومارکس. ترجمه صدقیانی، انتشارات امیرکبیر.
- کتابی، احمد، ۱۳۷۸. درآمدی بر آراء و نظریات جمعیت‌شناسی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی.
- میرزایی، محمد ۱۳۸۱. گفتاری درباب جمعیت‌شناسی کاربردی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.
- میرزایی، محمد ۱۳۸۴. جمعیت و توسعه با تأکید بر ایران (مجموعه ده مقاله). تهران: مرکز مطالعات جمعیتی آسیا و اقیانوسیه.

منابع انگلیسی:

- Jones, G.W. (۱۹۷۵). *Population Growth and Educational Planning in Developing Nations*.
- Jones, G.W. (۱۹۹۰). *Population Dynamics and Educational and Health Planning*, ILO
- United Nations, (۱۹۸۱). *Population Distribution Policies in Development Planning*, New York
- UN ESCAP, ۱۹۸۸. *Research Requirements for Integrating Population in to Development Planning*. In *Population Research Leads*, No. ۳۰
- United Nations *Population and Demographic Bulletins*.
- Warren R.C. (۱۹۷۵). *Population and Development Planning*. Population Council.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و توسعه اقتصادی

نام انگلیسی درس: Population and economic development

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس عبارتند از طرح نظریات، الگوها و چارچوبهای مفهومی اقتصادی مرتبط با جمعیت و مرور موضوعات مرتبط با اقتصاد جمعیت در سطح خرد و کلان.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. علم اقتصاد، منابع اقتصادی و اصل کمیابی
۳. تولید ناخالص داخلی (و ملی) و درآمد سرانه
۴. رشد اقتصادی و عوامل تعیین کننده آن؛ توسعه اقتصادی و رشد اقتصادی؛ رشد جمعیت و توسعه اقتصادی
۵. جمعیت و توسعه: جمعیت و میزان فعالیت؛ جمعیت و عرضه نیروی کار، جمعیت؛ نرخ وابستگی، سالمندی و کار کودکان
۶. جمعیت و توسعه: جمعیت و تقاضای بازار، جمعیت، پس انداز، تراکم سرمایه و سرمایه گذاری؛ جمعیت و سرمایه انسانی
۷. جمعیت و توسعه: جمعیت و ساختار اقتصادی؛ جمعیت و نوآوری های تکنولوژیکی؛ جمعیت و اقتصادی در مقیاس
۸. جمعیت و توسعه: جمعیت، فقر و نابرابری؛ جمعیت و مهاجرت؛ جمعیت و نیازهای ناشی از آن
۹. نظریه ها و الگوهای اقتصادی جمعیت: نظریه مالتوس
۱۰. نظریه ها و الگوهای اقتصادی جمعیت: نظریه اقتصاد خرد باروری الگوی پویای جمعیتی
۱۱. توزیع درآمد، تامین اجتماعی و رشد جمعیت: نقش بین نسلی تامین اجتماعی؛ رشد جمعیت و سالمندی
۱۲. توزیع درآمد، تامین اجتماعی و رشد جمعیت: سیاست های بین نسلی توزیع درآمد؛ توزیع درآمد، فقر و رشد جمعیت

۱۳. رشد جمعیت و توسعه پایدار: رشد جمعیت و مواد غذایی؛ رشد جمعیت و محید زیست
۱۴. رشد جمعیت و توسعه پایدار: رشد جمعیت و کیفیت نیروی انسانی
۱۵. رشد جمعیت و توسعه پایدار: رشد جمعیت، تنظیم خانواده و توسعه پایدار
۱۶. جمع بندی

منابع انگلیسی:

- Becker, Gray S., and Gregg H. Lewis (۱۹۷۳). "On the Interaction Between the Quantity and Quality of Children." *Journal of Political Economy* ۸۱: ۲۷۹-۲۸۸.
- Becker, Gary S., and Nigel Tomes (۱۹۷۶). "Child Endowments and the Quantity and Quality of Children." *Journal of Political Economy* ۸۴: S ۱۴۲-S ۱۶۳
- Becker, Gary S., and Robert J. Barro (۱۹۸۸). "A Reformulation of the Economic Theory of Fertility." *Quarterly Journal of Economics* ۱۰۳: ۱-۲۵
- Becker, Gary S., and Kevin Murphy (۱۹۸۸). "The Family and the State." *Journal of Law and Economics* ۳۱ (۱): ۱-۱۸.
- Bommier, A., and R. D. Lee. ۲۰۰۳. Overlapping Generations Models with Realistic Demography. *Journal of Population Economics* ۱۶: ۱۳۵-۱۶۰.
- Borjas, G.J., and M. Tienda. ۱۹۹۳. The Employment and Wages of Legalized Immigrants. *International Migration Review* ۲۷: ۷۱۲-۷۴۷.
- Cassen, Robert (۱۹۷۶). "Population and Development: A Survey." *World Development* ۴(۱۰/۱۱): ۷۸۵-۸۳۰.
- Kelley, Allen (۱۹۸۸). "Economic Consequences of Population Change in the Third World." *Journal of Economic Literature* ۲۶(۴): ۱۶۸۵-۱۷۲۸.
- Lee, Ronald, and Timothy Miller (۱۹۹۱). "Population Growth, Externalities to Childbearing and Fertility Policy in Development Countries." In *Proceeding of the World Bank Annual Conference on Development Economics*, ۱۹۹۰. Washington, D.C.: World
- Lee, R. D. (۱۹۹۴). Population Age Structure, Intergenerational Transfer, and Wealth: A New Approach, With Applications to the United States. *Journal of Human Resources* ۲۹(۴): ۱۰۲۷-۱۰۶۳.
- Lee, R., A. Mason and T. Miller. (۲۰۰۰). Life Cycle Saving and the Demographic Transition in East Asia. *Population and Development Review* ۲۶: ۱۹۴-۲۱۹.

- Rindfuss, R. R., K. L. Brewster, and A. L. Kavee. (1996). Women, Work, and Children: Behavioral and Attitudinal Change in the United States. *Population and Development Review* 22: 407-422.
- Willis, R.J. (1980). "The Old Age Security Hypothesis and Population Growth." In T. Burch (ed.), *Demographic Behavior: Interdisciplinary Perspectives on Decision Making*. Boulder, CO: Westview Press.
- Salehi – Isfahani DJavad (2001). *Labor & Human Capital in the Middle East*. ITHACA Press, Lebanon.
- Sen, Amartya, *Development as Freedom* (1999). New York, Alfred A. Knopf Inc.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت و جامعه

نام انگلیسی درس: Population and society

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: اهداف این درس آشنایی با رشته جمعیت‌شناسی و حوزه‌های مورد مطالعه آن، تحولات جمعیتی و عوامل موثر بر آن، و تعامل پدیده‌های جمعیتی با ساختارهای اقتصادی و اجتماعی می‌باشد. بحث از ماهیت این رشته شروع شده و با بررسی تحولات آن از دیدگاه تاریخی ادامه می‌یابد. سپس ارتباط این رشته با سایر رشته‌های علمی مورد کنکاش قرار می‌گیرد. بعد از آن تغییرات جمعیت جهان با توجه به فرایند انتقال جمعیتی بررسی می‌گردد. به دنبال آن، منابع اصلی تغییرات جمعیتی (زادوولد، مرگ‌ومیر و مهاجرت)، از طریق تعامل آن با ساختارهای اقتصادی و اجتماعی، و تبعات اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی آنها شناسایی شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. قدم بعدی توجه به پدیده‌های جمعیتی مهم معاصر، نظیر ایدز، تخریب محیط، شهرنشینی، سالمندی و غیره، در جهت شناخت فرایندها و تبعات آنها می‌باشد.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. آشنایی مختصر با منابع و سازمانهای مرتبط با مطالعات جمعیتی
۳. ماهیت جمعیت‌شناسی و تاریخچه تحولات آن
۴. ارتباط جمعیت‌شناسی با سایر شاخه‌های علمی
۵. بررسی تحولات جمعیت جهان از دیدگاه تاریخی (تعداد، توزیع و ترکیب)
۶. انتقال جمعیتی (منشأ و تبعات)
۷. زاد و ولد و باروری: پیامدهای اجتماعی
۸. ازدواج و تغییرات خانواده: پیامدهای اجتماعی
۹. مرگ‌ومیر: پیامدهای اجتماعی
۱۰. مهاجرت و شهرنشینی: پیامدهای اجتماعی
۱۱. ساختار سنی و جنسی جمعیت (سالمندی و ...)
۱۲. جمعیت و توسعه
۱۳. جمعیت و محیط زیست
۱۴. بهداشت و سلامتی (ایدز، بهداشت باروری و ...)
۱۵. جمعیت و کشمکشهای اجتماعی

منابع فارسی:

- امین زاده فرخ (۱۳۵۸). جمعیت‌شناسی کار، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- ایودی مک و ریچارد جونز (۱۳۶۹). اطلس تاریخی جمعیت جهان، ترجمه فریدون فاطمی، نشر مرکز...، تهران.
- پرسا رولاند (۱۳۶۳). جمعیت‌شناسی اجتماعی، ترجمه منوچهر محسنی، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- تودارو مایکل (۱۳۶۴). توسعه اقتصادی جهان سوم، ترجمه غلامعلی فرجادی، انتشارات سازمان برنامه و بودجه، تهران.
- جرج سوزان (۱۳۶۳). چگونه نیمی دیگر می‌میرند؟، ترجمه مصطفی ازکیا، کیهان، تهران.
- زنجانی حبیب‌الله (۱۳۷۱). جمعیت و توسعه، مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، تهران.
- زنجانی حبیب‌الله و دیگران (۱۳۷۸). جمعیت، توسعه و بهداشت باروری، نشر نی، تهران.
- زنجانی حبیب‌الله، ۱۳۸۰. مهاجرت، سمت، تهران.
- سرایبی حسن (۱۳۶۹). سیر تکوینی جمعیت‌شناسی، نامه علوم اجتماعی، دوره جدید، جلد دوم، شماره ۱، صص ۹۱-۱۰۹.
- سگالن، مارتین (۱۳۷۰). جامعه‌شناسی تاریخی خانواده، ترجمه حمید الیاسی، تهران: نشر مرکز.
- سیدمیرزایی محمد (۱۳۸۰). جمعیت جهان: چالشها و مسائل، انتشارات دانشگاه شهید بهشتی، تهران.
- لهسایی زاده عبدالعلی (۱۳۶۸). نظریات مهاجرت، نشر نوید، تهران.
- لوکاس دیوید و پاول میر (۱۳۸۴). درآمدی بر مطالعات جمعیتی، ترجمه حسین محمودیان، چاپ دوم، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- محمودیان، حسین (۱۳۸۳). «سن ازدواج در حال افزایش: بررسی عوامل پشتیبان»، نامه علوم اجتماعی، شماره ۲۴، صص ۲۷-۵۳.
- میرزایی محمد (۱۳۶۸). جمعیت در بستر زمان، نامه علوم اجتماعی، دوره جدید، شماره ۳.
- میرزایی محمد (۱۳۸۴). جمعیت و توسعه با تاکید بر ایران (ده مقاله)، مرکز مطالعات و پژوهشهای جمعیتی آسیا و اقیانوسیه، تهران.
- هیر دیوید ام. (۱۳۸۰). جامعه و جمعیت، ترجمه یعقوب فروتن، انتشارات دانشگاه مازندران، بابلسر.

منابع انگلیسی:

- Ashford, Lori (۲۰۰۴). World Population Highlights ۲۰۰۴, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Birdsall, Nancy (۱۹۷۷). Analytical approaches to the relationship of population growth and development, *Population and Development Review*, ۳: ۶۳-۱۰۲.
- Bongaarts, J. (۱۹۹۷). "Trends in unwanted childbearing in the developing

- world”, Paper Presented at The Annual Meeting of the Population Association of America, Washington D. C.
- Caldwell, John C. (1976). Toward a restatement of Demographic Transition Theory, *Population and Development Review*, 2(3 & 4):321-366.
- Caldwell J. C. et al. (1998). The construction of adolescence in a changing world: implications for sexuality, reproduction and marriage, *Population Studies*, 37(3):343-61.
- Coale Ansley J. and Edgar M. Hoover (1960). Population Growth and Economic Development in Low-Income Countries, Princeton University Press, Princeton.
- Cincotta R. P. et al. (2003). The demographic transition as a statistical determinant of the risk of civil conflict, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Committee for International Cooperation in National Research in Demography (CICRED) (2000). Policy Implications of Age-Structural Changes, CICRED, Paris.
- Coombes M. (2002). Multiple dimensions of settlement systems: coping with complexity, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Davis Kingsley (1980). The meaning and significance on marriage in contemporary society, in Kingsley Davis, ed., *Contemporary Marriage: comparative perspective on a changing institution*, Russell Sage Foundation, New York, pp. 1-21.
- Dhar H. L. (2001). Gender, aging, health and society, *Journal of Association of Physicians of India*, 49:1012-1020.
- Ehrlich Paul R. and Anne H. Ehrlich (1972). Population, Resources, Environment, W. H. Freeman and Company, San Francisco.
- Frey W. H. (2002). Population dynamics in more developed countries: the fading of city/suburb and metro/non-metro distinctions, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Gierveld de J. and P. Dykstra (2003). What impact does longer life have on family, and informal care giving by children in particular? Paper presented at the IUSSP Seminar on Increasing Longevity: Causes, Consequences and Prospects, New York.
- Grant J. et al. (2004). Fertility and Population Ageing: Causes, Consequences, and Policy Options, RAND, Santa Monica.
- Hayes Adrian C. (1994). Population and development issues: antecedents to the Cairo Conference, Paper presented in 4th National Conference of the Australian Population Association, Canberra.
- Hauser M. Philip and Otis Dudley Duncan (1909). Demography as a body of knowledge, in Philip M. Hauser and Otis Dudley Duncan, eds., *The Study*

- of Population?* pp. ٧٦-١٠٤.
- Hauser M. Philip and Otis Dudley Duncan (١٩٥٩). The nature of demography, in Philip M. Hauser and Otis Dudley Duncan, eds., *The Study of Population?* pp. ٧٦-١٠٤.
- Hodgson Dennis (١٩٨٣). Demography as social science and policy science, *Population and Development Review*, ٩:١-٣٤.
- Hugo G. et al. (٢٠٠٢). Changing forms of human settlement: conceptual challenges for population studies, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Jones G. W. (٢٠٠٢). Urbanization trends in Asia: the conceptual and definitional challenges, Paper presented at the IUSSP Seminar on New Forms of Urbanization: Conceptualizing and Measuring Human Settlement in the Twenty First Century, Bellagio.
- Kaneda Toshiko et al. (٢٠٠٤). Differentials in Life Expectancy and Active Life Expectancy by Socioeconomic Status Among Older Adults in Beijing, Population Council, Washington D. C.
- Kelly Allen C. (١٩٨٨). Economic consequences of population change in Third World, *Journal of Economic Literature*, ٢٦:١٦٥٨-١٧٢٨.
- Keyfitz N. (١٩٨٦). The family that does not reproduce itself, *Population and Development Review*, ١٢ Suppl:١٣٩-٥٤.
- Luy Marc (٢٠٠٣). Causes of male excess mortality: insights from cloistered populations, *Population and Development Review*, ٢٩(٤):٦٤٧-٦٧٦.
- Marquette C. M. (٢٠٠٣). Population, environment and conflict: a review of some recent theories and approaches, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Marston, C. and J. Cleland (٢٠٠٣). Do unintended pregnancies carried out to term lead to adverse outcomes for mother and child? An assessment in five developing countries, *Population Studies*, ٥٧(١):٧٧-٩٣.
- McDonald Peter. (١٩٨٥). Social organization and nuptiality in developing societies, in J. Cleland and J. Hobcraft, eds, *Reproductive Change in Developing Countries*, Oxford University Press, Oxford, pp. ٨٧-١١٤.
- McNeill William H. (١٩٨٤). Human Migration in historical perspective, *Population and Development Review*, ١٠(١):١-١٨.
- McNicoll Geoffrey (١٩٩٢). The agenda of population studies: a commentary and complaint, *Population and Development Review*, ١٨:٣٩٩-٤٢٠.
- McNicoll Jeffrey (١٩٩٥). On population growth and revisionism: further questions, *Population and Development Review*, ٢١(٢):٣٠٧-٣٤٠.
- McNicoll Jeffrey (٢٠٠٠). Managing Population-Environment Systems: Problems of Institutional Design, Population Council, No. ١٣٩.
- McNicoll Jeffrey (٢٠٠٣). Population and Development: An Introductory View, Population Council, No. ١٧٤.
- Nash J. G. and R. De Souza. (٢٠٠٢). Making the Link: Population, Health,

- Environment, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- National Research Council (1986). *Population Growth and Economic Development: Policy questions*, National Academy Press, Washington D. C.
- Otoo-Oyortey N. and S. Pobi (2003). Early marriage and poverty: exploring links and key policy issues, *Gender and Development*, 11(2):42-51.
- Panayotou Theodore. (1994). The population, environment, and development nexus, in Robert Cassen and others, *Population and Development: Old Debates, New Conclusions*, Transaction Publishers, Oxford, pp. 149-180.
- Pebley A. R. (1998). Demography and the environment, *Demography*, 35(4):377-389.
- Population Reference Bureau (2002). *Family Planning Worldwide: 2002 Data Sheet*, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Population Reference Bureau (2004). *2004 World Population Data Sheet*, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Population Reference Bureau (2005). *2005 World Population Data Sheet*, Population Reference Bureau, Washington D. C.
- Preston Samuel H. (1994a). Population and environment: the scientific evidence, in Francis Graham-Smith, ed., *Population-The Complex Reality: A Report of the Population Summit of the World's Scientific Academics*, The Royal Society, pp. 80-92.
- Preston Samuel H. (1994b). Population and environment, Distinguished Lecture Series on Population and Development, IUSSP.
- Quisumbing A. R. and K. Hallman (2003). *Marriage in Transition: Evidence on Age, Education and Assets from Six Developing Countries*, New York: Population Council.
- Rendall M. S. and R. A. Bahchieva (1998). An old age security motive for fertility in the United States? *Population and Development Review*, 24(2):293-307.
- Robinson W. C. (2003). Differential natural increase and international conflict: some historical perspectives, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Stanecki, K. A. (2002). The ADIS pandemic in the 21st century, Draft report presented at the *XIV International Conference on AIDS*, Barcelona.
- Tashakkori A. and V. D. Thompson (1988). Cultural change and attitude change: an assessment of post-revolutionary marriage and family attitudes in Iran, *Population Research and Policy Review*, 7(1):3-27.
- UNFPA (2001). *Population, Environment and Poverty Linkages: Operational Challenges*, Population and Development Strategies Series, No. 1, UNFPA, New York.
- UNFPA (2002). *Population Ageing and Development*, UNFPA, New York.
- UNFPA (2003a). *Global Population and Water*, Population and Development Strategies Series, No. 6, UNFPA, New York.

- UNFPA (۲۰۰۳b). State of World Population ۲۰۰۳, UNFPA, New York.
- UNFPA (۲۰۰۳c). Population Aging and Development, UNFPA, New York.
- UNFPA (۲۰۰۳d). The Impact of HIV/AIDS, Population and Development Strategies Series, No. ۹, UNFPA, New York.
- United Nations (۱۹۹۹). Health and Mortality: Issues of Global Concern, United Nations, New York.
- UNFPA (۲۰۰۴). International Migration and Development, UNFPA, New York.
- United Nations (۱۹۸۶). Consequences of Mortality Trends and differentials, United Nations, New York.
- United Nations (۱۹۹۱). World Population Prospects ۱۹۹۰, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۱). Population, Environment and Development: the Concise Report, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۴). World Population to ۲۳۰۰, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۵a). The Diversity of Changing Population Age Structure in the World, United Nations, New York.
- United Nations (۲۰۰۵b). World Population Prospects: The ۲۰۰۴ Revision (Highlights), United Nations, New York.
- Urdal H. (۲۰۰۳). Demographic change, natural resources and violent conflict: the case of India, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.
- Vallin Jacques (۲۰۰۴). The demographic window: an opportunity to be seized, Paper presented at the seminar on Demographic Issues in Contemporary Iran and France, Tehran.
- Ware H. (۲۰۰۳). Pacific demography, population pressure, migration and conflict, Paper presented at the IUSSP Seminar on the Demography of Conflict and Violence, Oslo.

الف) مشخصات کلی درس

نام فارسی درس: جمعیت‌شناسی انسان شناختی

نام انگلیسی درس: Anthropological demography

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری عملی

نوع درس: تخصصی انتخابی

پیش‌نیاز: ندارد

اهداف درس: هدف از این درس آشنا ساختن دانشجویان با شاخه بسیار مهمی در انسان‌شناسی و همچنین در جمعیت‌شناسی با عنوان جمعیت‌شناسی انسان شناختی است که آن را انسان‌شناسی جمعیت‌شناختی نیز می‌نامند. این شاخه در حال حاضر عموماً دو گرایش را در خود حمل می‌کند نخست گرایشی که بیشتر تحت تأثیر انسان‌شناسی زیستی تلاش بر آن دارد که با تکیه زدن بر عوامل زیست‌شناسانه موجود در فرهنگ‌ها و جوامع مختلف انسانی به پی‌آمدهای آنها بر حوزه جمعیت‌شناسی بپردازد، و گرایش دومی که بیشتر بر خود عوامل فرهنگی در این زمینه تأکید دارد. هر یک از دو حوزه ادبیات و شاخه‌های پژوهشی و آموزشی متفاوتی را به وجود آورده‌اند و البته تلاش‌هایی نیز برای ایجاد تالیف‌های جدید میان آن دو صورت گرفته است.

ب) سرفصل‌های درس

۱. مقدمه
۲. تاریخچه روابط جمعیت‌شناسی و انسان‌شناسی
۳. نظریه‌های کلاسیک و جدید تطور‌گرایانه و پیامد آن‌ها در حوزه جمعیت‌شناسی
۴. انسان‌شناسی زیست‌شناختی و جمعیت‌شناسی
۵. انسان‌شناسی محیط‌شناختی و جمعیت‌شناسی
۶. استراتژی‌های ازدواج و زناشویی
۷. استراتژی‌های زایش و تربیت فرزند
۸. انسان‌شناسی تغذیه و رشد
۹. مهاجرت
۱۰. انسان‌شناسی بیماری و ناتوانی و پیامدهای جمعیت‌شناختی آن‌ها
۱۱. انسان‌شناسی بحران
۱۲. انسان‌شناسی پیری
۱۳. انسان‌شناسی آیدز
۱۴. انسان‌شناسی مرگ
۱۵. چشم‌اندازهای جمعیت‌شناسی انسان شناختی

منابع فارسی:

کرتزر دیوید آی. و تام فریک (۱۳۹۷). جمعیت‌شناسی انسان‌شناختی، ترجمه مهدی رضایی، انتشارات مؤسسه مطالعات و مدیریت جامع و تخصصی کشور.

منابع انگلیسی:

- Anderson, James E. (۱۹۸۳). Grants' Atlas of Anatomy, ۸th edition. Williams and Wilkins.
- Andrecess, G.J., Philipps, D.R. (۲۰۰۵). *Aging and Place: Perspectives, policy, practice*, Routledge.
- Basu, A.M., Aaby, P. (۱۹۹۸). *The Methods of Anthropological Demography*, Clarendon Press.
- Laban Hinton, A. (۲۰۰۲). *Annihilation Difference: The Anthropology of Genocide*, University of California Press.
- Mascie-Taylor, N., et al., ۲۰۰۴, *The Changing Face of Disease: Implication for Society*, Routledge.
- Marks, J. (۱۹۹۵). *Human Biodiversity: Genes, Race and History*, Aldine de Gruyter.
- McFalls, J A (۱۹۹۱). 'Population: A Lively Introduction', *Population Bulletin* ۴۶ (۲), Population Reference Bureau, Washington, DC.
- Ramanucci-Ross, L. et al. (۱۹۹۷). *The Anthropology of medicine: From Culture to Method*, Bergin and Garvey.
- Roth, eric Abella. (۲۰۰۴). *Culture, Biology and Anthropological Demography*, British Columbia, University of Victoria Press.
- Sargent, C.F., Johnson, T.M. (۱۹۹۶). *Medical Anthropology: Contemporary Theory and Method*, Praeger Publisher.
- Scheper-Hughes, N. (۱۹۹۷). 'Demography without Numbers', in Kertzner, D & Fricke, T (eds), *Anthropological Demography*, Chicago: Chicago University Press.
- Schmidt, B.E., Schroder, I.W. (۲۰۰۱). *Anthropology of Violence and Conflict*, Routledge.
- Szreter, Simon(ed.) (۲۰۰۴). *Anthropological and Historical Selection in Critical Demography*, Oxford University press.
- Swedlund, Alan C. and George J. Armelagos (۱۹۷۶). *Demographic Anthropology*. Anthropology series, Wm. C. Brown Company.
- Ubelaker, Douglas H. (۱۹۹۹). *Human Skeletal Remains: Excavation, Analysis and Interpretation*, ۳rd ed. *Manuals on Archeology* No. ۲. Taraxacum press.